

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
FOTOĞRAF ANASANAT DALI

**EDİTORYAL FOTOĞRAF BAĞLAMINDA
OZAN SAĞDIÇ FOTOĞRAFI**

Yüksek Lisans Tezi

MURAT GÜR

İstanbul, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
FOTOĞRAF ANASANAT DALI

**EDİTORYAL FOTOĞRAF BAĞLAMINDA
OZAN SAĞDIÇ FOTOĞRAFI**

Yüksek Lisans Tezi

MURAT GÜR

Danışman: PROF. DR. OSMAN ÜRPER

İstanbul, 2023

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyad: Murat Gür

Anasanat Dalı: Fotoğraf

Program: Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Osman Ürper

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans - 2023

Anahtar Kelimeler: Ozan Sağdıç, Fotoğraf, Editoryal Fotoğrafçılık, Hayat

Mecmuası

ÖZET

Editoryal fotoğrafçılık, 19. yüzyılın ikinci yarısında gazetelerin ve dergilerin yayımlanan içeriklerini görsel olarak desteklemek amacıyla başlamıştır. Weimar Cumhuriyeti'nde, Stefan Lorant'ın katkısıyla tanımlanmış ve dergilerin yaygınlaşmasıyla ivme kazanmıştır. Özellikle "Life" gibi dergiler, editoryal fotoğrafçılığın gelişimine öncülük etmiştir. Dönemin moda anlayışından politikasına kadar zengin içerikleri görsel olarak belgeleyen dergiler editoryal fotoğrafçılığın sürekliliğini sağlamıştır.

1952 yılında yayın hayatına klâsik tipo baskısı ile aylık olarak başlayan Resimli Hayat dergisi; kadın, moda, tiyatro, sinema, sanat ve spor gibi alanlara odaklanan Türkiye'nin en popüler kitle iletişim araçlarından biriydi. Dergi, 1956'da ismini Hayat Mecmuası olarak değiştirerek bu kez tıfdruk (çukur baskı) tekniği ile haftalık olan dergi Amerikan Life, Fransız Paris Match, Alman Stern dergilerine benzeyen bir içerik benimsemeye başlamıştır. Hayat Mecmuası bünyesinde çok değerli fotoğrafçıları barındırmıştır. Bu fotoğrafçılardan biri de "Devlet Sanatçılığı" unvanını alan Ozan Sağdıç'tır.

Ozan Sağdıç, Türkiye'nin fotoğrafçılık tarihine önemli katkıları olan isimlerden biridir. Sağdıç, Hayat dergisinde çalıştığı dönemlerde siyasetçiler ve sanatçılar ile çok sayıda foto röportajlar yapmıştır. Sağdıç, foto röportajlarına yer verdiği isimlerle kurduğu samimi ilişki sayesinde ikonik portreler çekmeyi başarmıştır. Günlük yaşamı yansıtan fotoğraflarında sinematografik bir bakış açısı çerçevesinde çalışmalarını yapmıştır. Çalışmalarında; mizah, ironi ve şiirsellik gibi öğelere yer vermiştir. Ozan Sağdıç'ın

“karar anı” anlayışı, fotoğraf çekerken sabırla konuyu izleyip en uygun anda deklanşöre basarak anı yakalama becerisi, onu kendi dönemindeki birçok fotoğrafçıdan ayıran özelliklerden biridir.

Sağdıç, fotoğraflarını kişisel arşivinde saklamak yerine geniş kitlelerle paylaşmayı tercih etmiştir. Çeşitli dergi, gazete ve kitaplarda fotoğraflarının yayımlanmış olmasının yanı sıra yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere toplamda elliden fazla sergi açması onun fotoğraf anlayışının farklı bir yönünü ortaya koyar. Her zaman nitelikli çalışmalar üreten sanatçı, günümüzde 90 yaşına yaklaşmasına rağmen hala üretim süreci devam eden ender fotoğrafçılardan biridir. Bu tez çalışması, aynı zamanda Ozan Sağdıç hakkında yapılan ilk akademik çalışma olma özelliği taşımaktadır. Böylece, gelecekteki araştırmacılar için Ozan Sağdıç'ın fotoğraf anlayışıyla ilgili yapılacak diğer araştırmalara temel kaynak olmayı amaçlamaktadır.

GENERAL INFORMATION

Name and Surname: Murat Gür

Department: Photography

Program: Master

Supervisor: Prof. Dr. Osman Ürper

Degree and Date: Master - 2023

Keywords: Ozan Sağdıç, Photography, Editorial Photography, Hayat Magazine

ABSTRACT

Editorial photography began in the second half of the 19th century to visually support the published content of newspapers and magazines. In the Weimar Republic, it was defined with the contribution of Stefan Lorant and gained momentum with the spread of magazines. Especially magazines such as "Life" pioneered the development of editorial photography. The magazine, which visually documented rich content from fashion to politics of the period, helped editorial photography gain momentum.

Launched in 1952, Resimli Hayat magazine, which started its publication life monthly with classical letterpress printing was one of the mass communication tools focusing on women, fashion, theater, cinema, art and sports. In 1956, the magazine changed its name to Hayat Mecmuası, this time using the intaglio (pit printing) technique and the weekly magazine began to adopt a content similar to the American Life, French Paris Match, and German Stern magazines. Hayat Mecmuası hosted many valuable photographers. One of these photographers was Ozan Sağdıç, who received the title of "State Artist".

Ozan Sağdıç is one of the important names who made significant contributions to the history of photography in Türkiye. Sağdıç conducted photo interviews with politicians and artists when he worked at Hayat magazine. Sağdıç succeeded in capturing iconic portraits thanks to the intimate relationship he established with the names he interviewed. Sağdıç worked within the framework of a cinematographic perspective in his photographs reflecting daily life. In his works, he included elements such as humor,

irony and poetry. Ozan Sağdıç's understanding of the "decisive moment", his ability to capture the moment by patiently watching the subject and pressing the shutter button at the most appropriate moment while taking photographs, made him one of the best photographers of his time. Sağdıç preferred to share his photographs with a wide audience instead of keeping them in his personal archive. In addition to having his photographs published in various magazines, newspapers and books, the fact that he has opened more than fifty exhibitions in Turkey and abroad reveals a different aspect of his understanding of photography. The artist, who always strives to produce quality works, is one of the rare photographers who still continues his production process despite his approaching 90 years of age. This thesis is also the first academic study on Ozan Sağdıç. Thus, it aims to be a basic resource for future researchers for other researchs on Ozan Sağdıç's understanding of photography.

ÖNSÖZ

Fotoğraf yüksek lisans eğitimine başladığımda, her zaman hayranlık ve saygı duyduğum fotoğraf ustası Ozan Sağdıç'la ilgili çalışma yapacağım aklıma gelmezdi. Ozan Sağdıç, hiç şüphesiz Türkiye'nin en saygın fotoğraf sanatçılarından başında yer alan bir isimdir. Fotoğraf alanında ilk ve tek “Devlet Sanatçılığı” unvanını kendine özgü bakış açısı ve birikimiyle ispatlamış önemli bir figür olan Ozan Sağdıç kıymetli çalışmaları ve geniş arşiviyle görsel tarihimizi kayıt altına almış bulunan duayen bir sanatçıdır. Sanat, siyaset, mizah, gündelik yaşam, portre ve benzeri birçok ayrı kategoride derinlemesine tespitler yapma yeteneğine sahip bir fotoğraf ustası olarak, Türk fotoğrafının şu an yaşayan en önemli figürüdür.

Ozan Sağdıç'ı, şahsen tanıma ve arşivinde çalışma şansı bulduğum için geniş bir yelpazeye yayılan günlük yaşama dair en naif karelerin, bir zamanlar bize ait bir yaşamdan şu gün yitip giden izleri tespit etmesine duyduğum hayranlığın ötesinde - *birbirinden farklı portfolyolarda biriken zengin çalışmalara tanık olduğumu söylemek* - abartı olmayacaktır. Dolayısıyla pek çok ayrı kategoride, hakkında derinlikli araştırma yapılabilecek değerli bir sanatçıya ait bu eşsiz arşiv, bizlerden sonra gelecek araştırmacılar için bulunmaz bir kaynaktır. Ozan Sağdıç'ın birbirinden farklı tarzlarda fotoğrafladığı konular üzerinde çalışmalar farklı başlıklarda yeni tezlere ilham vermeye müsait ve elbette üzerinde araştırma yapmaya değerdir. Tez sürecinin başından itibaren değerli desteğini esirgemeyen sayın Prof. Dr. Osman Ürper'in yönlendirmesiyle Ozan Sağdıç ile ilgili işbu teze konu edilen çerçeve editoryal fotoğraf başlığı altında daraltılmış ve bilgiler bu doğrultuda araştırılmış, irdelenmiş ve derlenmiştir. Farklı başlıklarla bu çok yönlü sanatçımız Ozan Sağdıç fotoğrafçılığının incelenmesi, araştırılması Türk fotoğrafçılığına yadsınamaz katkılarda bulunacaktır.

Değerli danışmanım Prof. Dr. Osman Ürper desteğiyle Ozan Sağdıç'ın çeşitli fotoğraf tarzlarını içeren editoryal çalışmalarını daha yakından inceleme ve analiz etme fırsatı edindim. Konuyu bu çerçevede bana öneren danışmanıma minnettarım ve onun rehberliği ve desteği sayesinde bu çalışmalar nihayetlenmiştir.

En büyük teşekkürü değerli üstat Ozan Sağdıç'a iletmek istiyorum. Ozan Sağdıç, yaşının ilerlemesine ve yoğun yaşam temposuna rağmen tez sürecinde ilgisini bir an olsun eksik etmedi ve sorularıma sabırla yanıt verdi. Ozan Sağdıç ile yaptığımız röportajlarda fotoğrafla ilgili görüşlerini dinlemek unutulmaz anılar biriktirmemi sağladı. Ayrıca, Ozan

Bey'in oğlu değerli akademisyen Dr. Ruhi Oğuz Sağdıç, babasıyla yapacağımız randevuların düzenlenmesine yardımcı oldu, Ozan beye ait gerekli materyaller ve fotoğrafları itinaıyla tedarik etti, sorularıma içtenlikle yanıt verdi. Bu süreçte, Ozan Bey'in eği Olcay hanıma da evlerinin kapısını açtıkları ve misafirperverliklerinden ötürü ayrıca teğekkr etmek isterim. Onların değerli katkıları ve iş birliği, bu çalışmanın başarıyla tamamlanmasını sağlamıştır.

Bu uzun süreçte tez akışı ve yöntem hakkında bilgi veren Prof. H. Ozan Bilgisiren'e, sorularımı içtenlikle yanıtlayan Prof. Dr. Oktay olak hocalarıma teğekkr ederim.

Tez çalışmam boyunca bana gösterdiği anlayış, fedakrlık ve destek için sevgili eğime ve kızıma da ne kadar teğekkr etsem azdır.

Saygılarımla.

İstanbul, 2023

Murat GR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
GÖRSEL LİSTESİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. EDİTORYAL FOTOĞRAFÇILIK.....	3
2.1. Editoryal Fotoğrafçılığın Tanımı ve Tarihçesi.....	3
2.2. Dünyada Editoryal Fotoğrafçılık “Life Magazine Örneği”	13
2.3. Türkiye Editoryal Fotoğrafçılık “Hayat Mecmuası Örneği”	17
3. OZAN SAĞDIÇ’IN TASARIM VE FOTOĞRAF ÇALIŞMALARI.....	21
3.1. Ozan Sağdıç’ın Yaşamı	21
3.2. Yayınları	29
3.2.1. Yazdığı Kitaplar	29
3.2.2. Katkıda bulunduğu Dergiler	35
3.3. Sergileri	42
3.4. Tasarımları.....	48
3.4.1. Kitap Kapaklarının Tasarımları.....	48
3.4.2. Tiyatro Afiş Tasarımları.....	51
3.4.3. Plak ve Kaset Tasarımları.....	52
4.OZAN SAĞDIÇ’IN EDİTORYAL FOTOĞRAF ANLAYIŞI	54
4.1. Ozan Sağdıç’ın Fotoğraf Anlayışı	54
4.1.1 Siyaset Dünyasından Portreler	60
4.1.2. Sanat Dünyasından Portreler	71
4.1.3. Gündelik Yaşamdan Kareler	79
5. SONUÇ.....	91
EKLER.....	94
KAYNAKÇA	102

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1: 1842 Hamburg Yangını Gravürü	4
Görsel 2: Ölüm Gölgesi Vadisi.....	5
Görsel 3: Roger Fenton'un Kırım Savaşında Çektiği Fotoğraf	5
Görsel 4: İmparator Maximilian'ın İnfazı, Meksika Savaşı	6
Görsel 5: Lewis W. Hine'in Fabrikada Çalışan Çocuk İşçiler Temalı	7
Görsel 6: Willard D. Morgan masasında Life dergisi ile.....	7
Görsel 7: Amsterdam (1946)	8
Görsel 8: Lüksemburg Bahçesi, Paris.....	8
Görsel 9: Asker Portresi (Kore) Fotoğraf: David Douglas Duncan.....	9
Görsel 10: Fillerle Dovima (Richard Avedon)	10
Görsel 11: Vogue 1950 Nisan Sayısı, Fotoğraf : Irving Penn	10
Görsel 12: Life 1969 Ağustos Sayısı	11
Görsel 13: Marilyn Monroe (Bert Stern)	11
Görsel 14: Guy Bourdin (1977).....	12
Görsel 15: Helmut Newton (1975)	12
Görsel 16: Calvin Klein Kotları Sonbahar 1991 Kampanyası Çekimi (Bruce Weber)	13
Görsel 17: Life Dergisi 1967 yılı ekim sayısı.....	14
Görsel 18: Okinawa (1945).....	14
Görsel 19: Life Dergisi 1968 Mart Sayısı.....	15
Görsel 20: Life Dergisi 1963 Kasım Sayısı, Kapak: Yousuf Karsh	16
Görsel 21: V-J Day In Times Square (1945)	16
Görsel 22: Okuyucularımızdan Özür Dileriz	18
Görsel 23: Hikmet Feridun ve Semiha Es, Kore Savaşında	19
Görsel 24: Hikmet Feridun Es yazısı "Dünyanın Öbür Ucunda", Fotoğraflar: Semiha Es	19
Görsel 25: Mustafa Kapkın Su Altında.....	20
Görsel 26: İlk Fotoğraflardan, Akçay'da Dereden Geçen At Arabası, 1951	22
Görsel 27: Edremit Kurşunlu Cami, Fotoğraf: Ozan Sağdıç, 1951	24
Görsel 28: Sultanahmet'te Şeytan Spor Lokali, Abdi İpekçi tarafından beğenilip Milliyet Gazetesinde yayınlanan ve 5 Lira telif aldığı ilk gazete fotoğrafı (1956).....	25
Görsel 29: Kral Ölüyor Oyunu, 1980	26
Görsel 30: Ozan Sağdıç Tiyatro Afiş Tasarımı.....	26

Görsel 31: Paris Match Dergisi, 583. Sayı, 1960.....	27
Görsel 32: Milliyet Ankara ekibinden Orhan Duru, Nilüfer Yalgın, Orhan Tokat, Mete Akyol ve aradan uzanan Ozan Sağdıç	28
Görsel 33: TFSF Afışı.....	29
Görsel 34: Bir Zamanlar Ankara Kitabı.....	29
Görsel 35: Dünya’nın Bütün Çiçekleri Kitabı	30
Görsel 36: Kuşadası ve Aydın Kitapları	31
Görsel 37: Kapadokya ve Hacıbektaş Kitapları.....	31
Görsel 38: Geçmişten Yansımalarla Ankara.....	32
Görsel 39: Birinci Savaşın İkincisine.....	33
Görsel 40: “Resmen” tanışım ki:	33
Görsel 41: Ozan Sağdıç Eczacıbaşı Kitabı	34
Görsel 42: Bir Islak Ateş- Rubailer	35
Görsel 43: 1. İstanbul Festivali	35
Görsel 44: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 3. Sayı.....	36
Görsel 45: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 yılı Ekim Sayısı	36
Görsel 46: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 Yılı Ekim Sayısı	37
Görsel 47: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 Yılı Ekim Sayısı	37
Görsel 48: Milliyet Gazetesi Radyo TV Ekinden Örnekler.....	38
Görsel 49: Milliyet Magazin 1975, 9 Nisan Sayısı.....	38
Görsel 50: Yankı Dergisi 1971, Mart Sayısı.....	39
Görsel 51: Devir Dergisi’nin Ozan Sağdıç	40
Görsel 52: Ses Dergisi 1967 yılı 14. Sayı ve B+ Dergisi 2015 yılı 26. Sayı	41
Görsel 53: Tarih Dergisi, Kasım 2017 Sayısının Fotoğrafik Hafıza Bölümü.....	42
Görsel 54: Burhaniye İskeleyi-Ören Sahilinden Geçen Bir Deve ve Sahibi.....	43
Görsel 55: İnsan Manzaraları Sergisinden Fotoğraf	43
Görsel 56: Üç Fotoğrafçının Objektifinden Türkiye Sergisi Broşürü ve Hayat Dergisi 1966, 7.sayısında çıkan haberi	44
Görsel 57: Toriğin 50 kuruşa satıldığı günler, 1956 (Ozan Sağdıç) ve Küfesine bütün uçak şirketlerinin etiketlerini yapıştırmış hamal, 1958 (Ozan Sağdıç).....	46
Görsel 58: Sergiden Fotoğraf Karesi	47
Görsel 59: Halit Fahri Ozansoy	47
Görsel 60: Bilgi Yayınevindeki Yaptığı	49
Görsel 61: Katalog, Kitap Tasarımları.....	50

Görsel 62: Takvim, Ajanda Tasarımları	50
Görsel 63: Tiyatro Afışı Örnekleri.....	51
Görsel 64: Albüm Kapak Tasarımları.....	52
Görsel 65: Yunus Emre Albümü, kapak ve içi	53
Görsel 66: 1961 yılında yayımlanan 40. Sayı (Fotoğraflar: Ozan Sağdıç).....	54
Görsel 67: 1960 yılında yayınlanan 27. Sayı (sol) ve 1960 yılında yayınlanan 35. Sayı (sağ) (Kapak fotoğrafları: Ozan Sağdıç)	55
Görsel 68: Hayat Mecmuası 1963 (sol) ve 1967 (sağ) Yılında Yayımlanan Sayılarından Örnekler (Kapak Fotoğrafları: Ozan Sağdıç)	55
Görsel 69: Poseidon ile Demeter, Fotoğraf: Ozan Sağdıç	56
Görsel 70: Sarıyer’de Balıkçı ve Kedi (1970)	58
Görsel 71: Şemsi Güner’e Ait Benzer Planda Balıkçı Fotoğrafı	59
Görsel 72: Sultanahmet Meydanında Bir İkinci Küme Maçının Seyircileri 1955.....	60
Görsel 73: Ozan Sağdıç Ofisinde İsmet İnönü Portfolyosunu Gösterirken.....	60
Görsel 74: Ara Güler, Sami Güner, Mustafa Türkyılmaz, Yıldırım Akbulut, Turgut Özal ve Ozan Sağdıç	61
Görsel 75: İsmet İnönü, siyasette meslektaşı Süleyman Demirel’le Hoş Bir Sohbet Esnasında	61
Görsel 76: İsmet İnönü ve Eşi Mevhibe Hanım CSO Konser Salonunda	62
Görsel 77: Sviatoslav Richter ve İsmet İnönü	62
Görsel 78: İsmet İnönü konser sonrası piyanist Arthur Rubinstein ile	63
Görsel 79: İsmet İnönü, Alpaslan Türkeş, Osman Bölükbaşı ve Mehmet Ali Aybar (1966).....	63
Görsel 80: Süleyman Demirel’in Başbakanlığının İlk Döneminde Çektiği Fotoğraflar	65
Görsel 81: Hayat Dergisi Röportajı 10.12.1964 / Sayı 51 sayfa:16-17	65
Görsel 82: Demirel çifti ile Bayındır Barajı yolunda, 1965.....	66
Görsel 83: Bir etkinlikte Süleyman Demirel eşi Nazmiye hanımla.....	67
Görsel 84: Ozan Sağdıç Süleyman Demirel'den Plaket Alırken.....	67
Görsel 85: 1977 seçimleri öncesinde CHP Van mitingi	68
Görsel 86: Beyaz Güvercinli Bülent Ecevit.....	69
Görsel 87: Bülent Ecevit’ten Ozan Sağdıç’a Mektup	70
Görsel 88: Ecevit’in bir mitinginden	70
Görsel 89: Ecevit Ofisinde.....	71
Görsel 90: Aşık Veysel fotoğrafı ve “Dostlar seni anar elbet” şiiri.....	72
Görsel 91: Yehudi Menuhin ve İdil Biret	73
Görsel 92: Hayat Mecmuası, Haziran 1967	73

Görsel 93: Ayten Gökçer, Hayat Mecmuası'nın Balkonunda	74
Görsel 94: Hattat İsmail Hakkı Baltacıoğlu.....	75
Görsel 95: Fakir Baykurt Sağdıç'ın oğlu Oğuz'u sırtına almış	75
Görsel 96: Yakup Kadri Karaosmanoğlu.....	76
Görsel 97: Halide Edip Adıvar	76
Görsel 98: Atilla İlhan	77
Görsel 99: Aziz Nesin.....	78
Görsel 100: Arthur Rubinstein'ın Ozan Sağdıç'a imzaladığı fotoğrafı, 1966	78
Görsel 101: André Kertész Distortions #44, 1933.....	79
Görsel 102: Ağustos Sıcığında Eriyen İstanbul	80
Görsel 103: Dergide Yayımlanan ve Nasıl Çekildiğini Gösteren Fotoğraflar.....	81
Görsel 104: Çelik Kirişe Tutunan Bir İşçi, Lewis Wickes Hine, 1931.....	82
Görsel 105: Dergide Yayımlanan ve Nasıl Çekildiğini Gösteren Fotoğraflar.....	83
Görsel 106: Aynı Seriden Dergide Kullanılmayan Başka Bir Fotoğraf	83
Görsel 107: Sultanahmet Cami Kubbe Onarımı, 1957	84
Görsel 108: Ara Güler ve Ozan Sağdıç Fotoğraflarıyla Yeşilköy Hava meydanı.....	85
Görsel 109: Arap ve İsrail Uçakları Adlı Ozan Sağdıç Fotoğrafı.....	86
Görsel 110: Akçakoca Haberi.....	86
Görsel 111: Behzat Butak	87
Görsel 112: Ayla ile Joan (sol) ve Misafirleri İzleyenler (sağ)	88
Görsel 113: Şekerleme	89
Görsel 114: Şekerleme'nin Orijinal Baskısı	89
Görsel 115: Aynı Yerde Başka Açıdan Çektiği Fotoğraf.....	90

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinin temel nedeni, Türkiye'nin en önemli foto muhabirlerinden biri olan Ozan Sağdıç'ın çalışmaları hakkında ayrıntılı bir araştırma, inceleme ve belgeleme yapılması gerekliliğidir. Ozan Sağdıç'ın fotoğraf kariyerine yönelik incelemeler bugüne kadar röportajlar, seminerler veya köşe yazılarıyla sınırlı kalmış olup, çalışmaları ve sanatçı kimliğine ilişkin yapılan yayınların oldukça sınırlı olması önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından 1998 yılında verilen "Devlet Sanatçılığı" unvanını alan ilk fotoğraf sanatçısı olan Sağdıç, ulusal medya aracılığıyla adını geniş kitlelere duyurmayı başarmış ve Türk fotoğraf sanatına önemli bir iz bırakmıştır. Ustanın fotoğraf sanatına bakış açısı ve katkılarının araştırılması gerekmektedir. Bu çalışma, Ozan Sağdıç'ın fotoğrafçılık anlayışının daha iyi anlaşılmasını ve geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak, bu konuyla ilgili kapsamlı bir kaynak oluşturmayı hedeflemektedir.

Tezin ikinci bölümü, "Editorial Fotoğrafçılık" başlığı altında editorial fotoğrafçılığın tarihçesini ve gelişimini ele alır. Bu bölümde, editorial fotoğrafçılığın tarihçesine yer verilmiş ve beş dönemde incelenmiştir. Ayrıca, dünyada editorial fotoğrafçılık anlayışının gelişip yaygınlaşmasında önemli katkıları bulunan Life Dergisi'ne odaklanılarak, dergiye çalışmış önemli fotoğrafçıların işleri vurgulanmıştır. Türkiye'de ise editorial fotoğrafçılığın nasıl bir gelişim gösterdiği, Hayat Mecmuası üzerinden açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, Hayat Mecmuasının foto muhabiri Ozan Sağdıç'ın çalışmalarını anlamak için detaylı bir inceleme sunulmuştur. Sağdıç'ın kariyeri boyunca verdiği eserler ve katkıda bulunduğu yayınlar ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Aldığı nişan ve ödüllerin yanında açtığı sergilerden de örnekler verilmiştir. Bu bölüm, okuyucuya Sağdıç'ın kim olduğu ve yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verirken, onun profesyonel mesleki kariyeri ve fotoğrafçılık serüveninin nasıl şekillendiği örnek çalışmaları ile açıklanmıştır.

Dördüncü bölüm ise, Ozan Sağdıç'ın editoryal fotoğraf anlayışının şekillenmesini sağlayan etmenler, fotoğraf çekimleri ve önemli çalışmalarını açıklamaktadır. Aynı zamanda, fotoğrafçılık anlayışı ve Türkiye'deki editoryal fotoğrafçılığa katkılarına değinilmiştir. Bu bölümde, Sağdıç'ın siyasetçiler, sanatçılar ve günlük yaşam portrelerindeki editoryal fotoğraf çalışmaları detaylı bir şekilde değerlendirilmiştir.

2. EDİTORYAL FOTOĞRAFÇILIK

Bu bölümde, editoryal fotoğrafçılığın tanımı ve tarihçesi derinlemesine incelenmiştir. Dünyada editoryal fotoğrafçılığın gelişimi, özellikle Life dergisi gibi önemli bir örnek ile açıklanmıştır. Türkiye'de ise editoryal fotoğrafçılığın gelişmesini sağlayan önemli yayınlardan biri olan Hayat Mecmuası üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Bu sayede editoryal fotoğrafçılığın evrimi, ulusal ve uluslararası örnek iki yayın üzerinden editoryal fotoğraf anlayışı sorgulanmıştır.

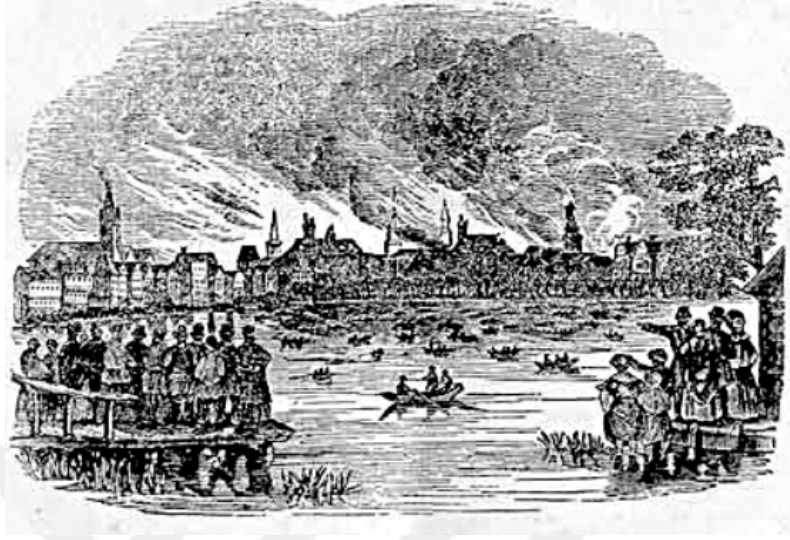
2.1. Editoryal Fotoğrafçılığın Tanımı ve Tarihçesi

Editoryal fotoğrafçılık, olaylar, haberler, insanlar, moda ve kültürel konular gibi birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Bu tür fotoğraflar, genellikle haber değeri taşır ve belirli bir hikâye anlatma amacı güder. Editoryal fotoğraflar, basılı veya çevrimiçi yayınlarda metnin yanında yer alan görsellerdir. Olaylara objektif ve gerçekçi temelde yaklaşan foto röportaj fotoğrafçılığına kıyasla, fotoğrafçının özgünlüğü ve yaratıcılığı bu tür fotoğraflarda ön plandadır. Editoryal tarzdaki fotoğraflar, bir hikâyeyi anlatmaya yardımcı olmak veya metindeki anlatıyı desteklemek amacıyla, konu için belirli bir ruh hali veya üslup yaratmaya odaklanılarak oluşturulur. Ticari fotoğrafçılıktan farklı olarak editoryal fotoğrafçılık, markadan çok hikâyeye dayanır. Bu nedenle amaç ürün satışına doğrudan değil, dolaylı yoldan destek olmak, ifade etmek ve etkileşime geçmektir. Hikâyeyi içerikte kullanan belgesel fotoğrafçılıktan farkı ise konunun gerçekliğine müdahale etmedeki esnekliğidir.

Editoryal fotoğrafçılık, 19. yüzyılın ikinci yarısında gazetelerin ve dergilerin yayımlanan içeriklerini görsel olarak desteklemek amacıyla başlamıştır. Bu dönemde, basın organları haberlerini ve hikayelerini görsel açıdan zenginleştirmek için fotoğraf kullanmaya başladılar. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında fotoğraf kullanımı daha da yaygınlaştı. Editoryal fotoğrafçılığın kronolojik gelişimi fotoğraf tekniğinde, basın ve yayıncılık alanındaki gelişmelerle birlikte paralel bir biçimde ele alınması gerekir. Bu alan daha iyi anlaşılması için, kronolojik olarak beş ayrı dönemde incelenmiştir.

19. yüzyıl: Fotoğrafın keşfedilmesinden önce basılı yayınlarda olayları tasvir etmek için ressamın yaptığı resimlerden faydalanılmıştır. Haberlere konu olacak görseller önce ressamlar tarafından çizilir ardından bunlar tahta kalıplara oyulduktan sonra gravür olarak gazetelere basılırdı (Vurucu, 2019, s.11). Bu dönemin ilk haber

görsellerden biri Stelzer ve Hermann Biow tarafından hazırlanan Hamburg Yangını konulu gravürdür (Kırlı, 2009, s.35) (Görsel 1).

Görsel 1: 1842 Hamburg Yangını Gravürü

Kaynak: Serkan Kırlı “Türk Yazılı Basınında Görselliğin Yeri Ve Basın Fotoğrafçılığındaki Teknolojik Gelişmeler” Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Üniversitesi SBE, 2009, s.35.

19. yüzyılın ikinci yarısına yaklaşırken fotoğrafın basılı kitle iletişim aracı olan gazetelerde kullanımı giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Fotoğraflar genelde; büyük olaylar, savaşlar ve siyasi gelişmeleri konu almaktadır. Bu haberler ve olaylar önce metin olarak anlatılmış ardından görsel ile desteklenmiştir. Bugünkü anlamda basın fotoğrafçılığı 1855 yılında Roger Fenton ile başlamıştır (Vurucu, 2019, s.15). Fenton, Kırım savaşının fotoğraflarını çekmiştir (Görsel 2). Fenton, tarihteki ilk savaş fotoğrafı Ölümün Gölgesi Vadisi’ni basına vererek bir ikon haline gelmiştir (Görsel 3) (Şentürk, 2020, s.9). İngiltere hükümeti tarafından, sponsor bir firma aracılığı ile Kırım Savaşı’nı fotoğraflamak için görevlendirilen fakat ingiliz tarafında savaşın yıkımını ve kayıplarını göstermemesi istenen Fenton, sansüre maruz kalmış, savaşın verdiği dehşeti, izlerini değil, arazileri ve savaştan etkilenmeyen askerlerin fotoğraflarını çekmiştir (Yavuz, 2012 s.79).

Görsel 2: Ölüm Gölgesi Vadisi

Kaynak: <https://l24.im/UZp4> (12.05.2023)

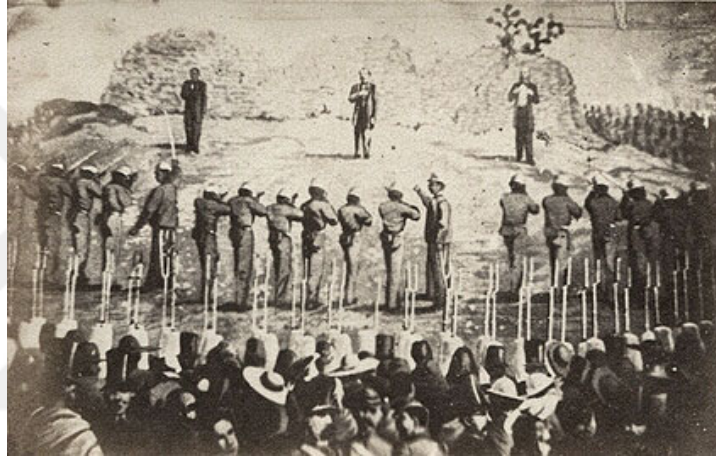

Görsel 3: Roger Fenton'un Kırım Savaşında Çektiği Fotoğraf

Kaynak: <https://kiriminsesigazetesi.com/tarihin-ilk-savas-fotograf-lari-1855-yilinda-kirimda-cekildi/> (04.06.2023)

Bu dönemde basın fotoğrafçılığının gelişmesi için pek çok fotoğrafçının etkisi olmuştur onlardan biri de Mathew Brady'dir. ABD başkanlık seçimi için Abraham Lincoln'in portresini çekmiş, ardından bu fotoğraf Harper's Weekly'de yayımlanmıştır (Kırlı, 2009, s.38). 1861 ve 1865 yılları arasında Amerika bir iç savaşla yüzleşmiştir. Bu dönemin haber fotoğrafçılığını Mathew Brady yapmıştır. Fotoğrafçı, kendi finanse ettiği yirmi iki kişilik bir ekiple savaşın olduğu bölgelerde bulunmuştur. Mathew Brady'nin ekibiyle birlikte Amerikan İç Savaşı sırasında çektikleri fotoğraf sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, yaklaşık 7000 ila 10000 civarında fotoğraf çektikleri tahmin edilmektedir. Brady ve ekibi, savaşın sahnesini ve savaşın etkilerini belgelemek amacıyla birçok farklı yerde ve farklı tarihlerde fotoğraf çektiler. Bu fotoğraflar, savaşın görsel bir kaydı olarak büyük bir tarihsel öneme sahiptir ve Amerikan İç Savaşı hakkında önemli

bir belge teşkil eder. Brady ve ekibinin çalışmaları, Amerikan İç Savaşı'nın görsel tarihini zenginleştirmiştir. Brady'nin çekmiş olduğu fotoğraflar, Fenton'un Kırım savaşında çektiği fotoğraflardan oldukça farklıdır (Vurucu, 2019, s.14). Çünkü, Fenton gibi sansüre maruz kalmamış, bu sayede olayları tüm çıplaklığı ile ortaya koymuştur. 19. yüzyılın ikinci çeyreği ile birlikte basında fotoğrafın gücü artmaya başlamıştır. 4 Mart 1880'de *New York Daily Graphic* gazetesi gravür yöntemi yerine ara tonlarının yansıtıldığı yöntemle gerçekleştirilen tarihteki ilk fotoğraf baskısını yapmıştır (Kavas, 2008, s.32). Fransız fotoğrafçı François Aubert, Meksika Savaşı sırasında fotoğraflar çekmiştir (Görsel 4) (Şentürk, 2020, s.12).

Görsel 4: İmparator Maximilian'ın İnfazı, Meksika Savaşı

Kaynak: <https://enriquegdelag.blogspot.com/2013/04/> (06.07.2023)

Kısaca özetlemek gerekirse 19. yüzyılda fotoğraf basında ilk kez kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde fotoğraflar, bir olayı kamuoyuna duyurmak ve haberleri tüm gerçekliği ile yansıtmak amaçlı hazırlanmıştır.

1900'lerin başları: Bu tarihlerde fotoğraf gazeteciliği, yaygınlaşan fotoğraf makineleri ve basın özgürlüğü hareketleriyle birlikte gelişmeye başlamıştır. Gazetelerde ve dergilerde yer alan fotoğraflar, haberlerin görsel anlatımını güçlendirmek ve desteklemek için kullanıldı. Sosyal bilimci Lewis W. Hine fotoğrafın toplum için bir belgeleme aracı olduğunu vurgulamıştır (Arslan, 2019, s.16). Hine, çektiği fotoğraflar sayesinde toplumsal bilincin artmasına önemli katkılar sağlamıştır. Bunlardan biri, çocuk işçilerle ilgili çalışmasıdır. Araştırmacı, çocukların zor koşullar altında çalıştığını vurgulamıştır. Bunun üzerine ABD'de kamu ve bazı örgütler çocuk işçiler için düzenlemeler yapmıştır. Böylece, bu yıllarda fotoğraflar insanları bilgilendirmek, topluma faydalı olmak için de kullanılmıştır (Görsel 5)

Görsel 5: Lewis W. Hine'in Fabrikada Çalışan Çocuk İşçiler Temalı Fotoğrafı

Kaynak: <https://www.britannica.com/biography/Lewis-W-Hine> (04.05.2023)

1920 ve 1940'lar Basın ve editoryal fotoğrafçılık anlayışı 1918 -1933 yılları arasında Weimar (Almanya) Cumhuriyeti'nde ivme kazanmıştır (Arslan, 2019, s.17). Editoryal fotoğrafçılık, haber ve dergiler için kullanılan fotoğrafları ifade eder. Bu nedenle Lorient, 1920'li yıllardan sonra yapılan fotoğrafik çekimleri editoryal fotoğrafçılık olarak yorumlamıştı (Erol, 2013, s.59). Editoryal fotoğrafçılık dergilerin yayın hayatına başlamasıyla etkisini arttırmıştır. 1930'lu yıllarda yayımlanan dergiler arasında *Weekly Illustrated* (1934), *Life* (1936) ve *Paris Match* (1949) dergileri editoryal fotoğrafçılığın öncüleri arasındadır. Bu dönemde dergilerde bulunan fotoğraflar; moda, yaşam tarzı ve kültür gibi farklı temalar içinde şekillenmiştir. *Life* dergisi dönemin önemli yayınları arasında yer alır. Amerikan fotoğraf tarihine etkileri olan ünlü fotoğrafçı Willard Detering Morgan, kariyerini *Life* ve *Look* dergilerinde sürdürmüştür (Görsel 6) (Hines, 2021, s.191).

Görsel 6: Willard D. Morgan masasında *Life* dergisi ile

Kaynak: <https://www.vimeo.com/123256727> (04.05.2023)

Döneminde diğer ünlü bir fotoğrafçı Todd Webb'dir. Webb, fotoğraf kariyerinden önce başarılı bir borsacıydı. 1920'lerde Amerika'da yaşanan mali kriz

sebebiyle fotoğrafçılığa geçiş yapmıştır. 1938 yılında *Chrysler Camera Club*’a katıldı. Webb’in fotoğrafçılık anlayışı bu kulüp sayesinde şekillenmiştir (Tuite, 2012, s.8). Hayatının bir dönemini Fransa’da geçiren fotoğrafçı, Paris’i belgeleyen unutulmaz sokak fotoğrafları çekmiştir. Bunun dışında diğer Avrupa ülkelerini konu alan çeşitli fotoğrafları da vardır (Görsel 7-8).

Görsel 7: Amsterdam (1946)

Kaynak: <https://www.artsy.net/artwork/todd-webb-the-circle-lasalle-at-amsterdam-new-york> (09.05.2023)

Görsel 8: Lüksemburg Bahçesi, Paris

Kaynak: <https://www.holdenluntz.com/artists/todd-webb/> (09.05.2023)

1945'lere kadar Black Star, Schostal, Sovfoto, Three Lions Inc., Top Ical Press Photographic Agency Zander & Labisch gibi fotoğraf ajansları vardı, fakat bunlar fotoğrafçıların haklarını korumada yetersiz kalmıştır. Bu nedenle fotoğrafçılar kolektif bir kurum arayışına girmiştir (Şentürk, 2020, s.24). Robert Capa'nın aralarında bulunduğu bir grup fotoğrafçı Magnum Fotoğraf Ajansını kurmuştur (Özel, 2014, s.11). Magnum, geleneksel gazetecilik kabuğunu kırarak telif haklarını basın organı yerine eser sahiplerine vermiştir. Magnum, hala yüze yakın fotoğrafçı üyesiyle günümüzde fotojurnalizm alanında önemli rol oynayan bir fotoğraf kooperatifi olarak bilinmektedir (Şentürk, 2020, s.24).

1950'ler-1970'ler: 1950-1970'li yıllar Kore ve Vietnam Savaşının nüfuz ettiği tarihleri kapsar.1950 yılında başlayan Kore Savaşıyla foto muhabirleri savaş bölgesine gitmiştir. Bu dönemde fotoğrafçılar savaş ve çatışma alanları ile birlikte askerlerin portrelerini de çekmiştir. David Douglas Duncan'ın çektiği Kore Savaşı fotoğrafları Life Dergisinde yayımlanmıştır (Şentürk, 2020, s.25) (Görsel 9).

Görsel 9: Asker Portresi (Kore) Fotoğraf: David Douglas Duncan

Kaynak: <https://www.life.com/history/korean-war-photos-david-douglas-duncan/> (11.05.2023)

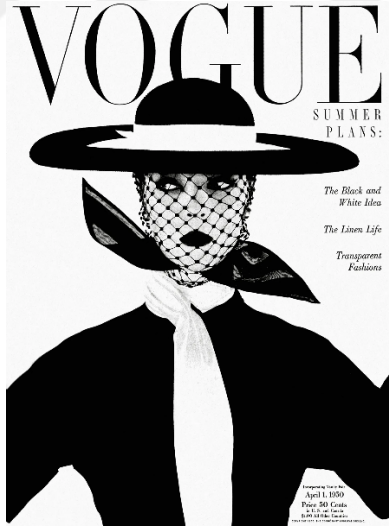
Bu dönemde Avrupa'da yaşanan savaş sonrası buhran nedeniyle birçok sanatçı Amerika'ya göç etmek zorunda kalmıştır (Şenol, 2007, s.15). Richard Avedon 1950-1970'li yılların önemli moda fotoğrafçıları arasında yer alır. Avedon, kendini yenileyen yaratıcı bir fotoğrafçıdır. Sanatçı, hikaye anlatan fotoğraflar çekmiş, hem stüdyo hem de dış çekimlerde önemli çalışmalar yapmıştır. (Görsel 10).

Görsel 10: Fillerle Dovima (Richard Avedon)

Kaynak: <https://www.artsy.net/artwork/richard-avedon-dovima-with-elephants> (10.05.2023)

1950’li yılların popüler fotoğrafçılarından biri de Irving Penn’dir (Erel, 2010, s. 23). Sanatçı, uzun yıllar Vogue dergisinde çalışmış önemli editoryal fotoğraflara imzasını atmıştır. Penn fotoğraflarında kadın güzelliği ve zerafetini ön plana çıkarmıştır. Sanatçının birçok fotoğrafı Vogue dergisinde kapak olarak kullanılmıştır (Görsel 11).

Görsel 11: Vogue 1950 Nisan Sayısı, Fotoğraf : Irving Penn

Kaynak: <https://ru.pinterest.com/pin/739153357575267728/> (17.05.2023)

1960’lı yıllarla birlikte savaş sonrası toplum uyanışa geçmiş, kültürel aktiviteler ve insan hakları gibi temalara yönelmeye başlamıştır. Özellikle kadın hakları için gösteriler ve protestolar düzenlenmiştir (Şenol, 2007, s.19). Bu hareketlilik kadın modasını da etkilemiştir. Uzun salaş kıyafetler yerine mini etek ve kot pantolon gibi

giysiler modaaya girmiştir (Görsel 12). Bu dönemin fotoğrafçıları arasında Bert Stern yer alır. Sanatçı, Marilyn Monroe'nun fotoğrafları ile ün yapmıştır (Görsel 13).

Görsel 12: Life 1969 Ağustos Sayısı

Kaynak: <https://www.ebaumsworld.com/pictures/vintage-old-school-cool/84174477/>
(15.05.2023)

Görsel 13: Marilyn Monroe (Bert Stern)

Kaynak: <https://www.liveauctioneers.com/news/top-news/collectiblesandpopculture/marilyn-monroe-by-bert-stern-opens-at-hgu-new-york-hotel/> (15.05.2023)

ABD’de 1970’li yıllarda nüfuz eden Vietnam Savaşı nedeniyle ekonomik buhran yaşanmış, moda sektörü sekteye uğramıştır. Dergiler sektörel olarak eskisi gibi fotoğraflar yayımlayamamıştır. Profesyonel bazı fotoğrafçılar savaş fotoğrafına yönelmeye başlamıştır. Lakin Amerika’daki bu durum Avrupa için söylenemez. Özellikle

Paris'te moda dergilerinde çekimler hız kaybetmeden devam etmiştir. Dönemin önemli fotoğrafçıları arasında Guy Bourdin ve Helmut Newton yer alır. Bourdin, French Vogue dergisi için editoryal fotoğraf çekimleri yapmıştır. Newton da tıpkı Bourdin gibi French Vogue dergisinde çalışmış fakat kendini seks, şiddet, ölüm ve cazibe gibi temalarda göstermiştir (Şenol, 2007, s.24) (Görsel 14-15).

Görsel 14: Guy Bourdin (1977)

Kaynak: <https://www.sothebys.com/en/buy/auction/2023/photographs/french-vogue-may-1977> (15.05.2023)

Görsel 15: Helmut Newton (1975)

Kaynak: <https://www.vogue.it/en/article/you-just-cant-ignore-him-vince-aletti-helmut-newton> (14.05.2023)

1980'ler -1990'lar: 1980'lerde kadının toplumsal yaşamda aktif olarak yer almasıyla birlikte kadın moda dergileri önem kazanmıştır (Yılmaztürk, 2011, s.15). Bu dönemin en önemli moda dergileri Cosmopolitan, Marie Claire, Elele, Harpes Bazaar, Vogue ve The Face şeklinde sıralanabilir (Şenol, 2007, s.37) (Görsel 16). Moda dergileri, tasarım ve stilin ön plana çıktığı editoryal çekimlere ağırlık vermiştir. 1969 yılında yayın hayatına başlayan Interview Moda dergisi de 80'li yıllarda popüler olmuştur. Dönemin

önemli fotoğrafçılarından Bruce Weber ve David LaChapelle bu dergide çalışmıştır. Ayrıca bu dönemde erkek güzelliğini ön plana çıkaran çekimler de yapılmıştır.

Görsel 16: Calvin Klein Kotları Sonbahar 1991 Kampanyası Çekimi (Bruce Weber)

Kaynak: https://www.luerzersarchive.com/work/?c_customer51537=calvin-klein (22.05.2023)

Moda fotoğrafçıları, güzellik standartlarını ve trendleri belirlemekte etkili oldu. Fotoğrafların estetik anlamda daha fazla öne çıktığı görsel hikayeler üretildi. Ayrıca modanın gelişmesi reklam endüstrisinin gelişmesini de sağlamıştır. Editoryal fotoğrafçılık daha da çeşitlendi. Markalar, ürünlerini tanıtmak ve hedef kitlelerine ulaşmak için editoryal içerikleri kullanmaya başladı. Moda, seyahat, yaşam tarzı ve diğer konularda editoryal fotoğrafçılığın kullanımı arttı.

2.2. Dünyada Editoryal Fotoğrafçılık “Life Magazine Örneği”

Life dergisi, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1883 yılında yayımlanmaya başlanan önemli bir süreli yayındır. John Mitchell ve Andrew Miller tarafından kurulmuştur (Kalfa, 2023, s.77). Başlarda haftalık yayınlanan dergi 1936 yılında Time şirketine satıldıktan sonra haftalık periyotta yayımlanmaya devam etmiştir. Derginin yeni sahibi Henry R. Luce derginin ulusal çapta ün kazanmasını sağlamak için sadece Amerikan kültürüne yönelmemiş başka ülkelerin kültürüne ilişkin içeriklerin hazırlanmasında kilit rol oynamıştır (Kalfa, 2023, s.78). Dergi daha çok fotoğraflara odaklanan bir yayın haline gelmiştir. Luce, dergiye birçok fotoğrafçı kazandırmıştır. Bunlardan biri de David Douglas Duncan'dır. Duncan, farklı türlerde fotoğraf çekimleri yapmıştır. Onlardan biri de savaş fotoğrafçılığıdır. Fotoğrafçı, Kore savaşında çok değerli kareler yakalamış ve Life dergisinde yayımlanmıştır (Görsel 17).

Görsel 17: Life Dergisi 1967 yılı ekim sayısı

Kaynak: <https://l24.im/c6zU> (04.06.2023)

Life, Editoryal fotoğraf anlayışında bir devrim yaratmıştır. Dergi için hazırladığı içerikleri fotoğraflarla desteklemiştir. Life, okuyucuları ile duygusal bağlar kurmaya dikkat etmiştir. Bu nedenle Life dergisi, okuyucularına geniş bir yelpaze sunmuştur. Savaşlar, siyasi olaylar, günlük hayat, ünlü figürler, kültür ve sanat gibi temalar hakkında içerikler üretmiştir. Bu içerikleri yüksek kaliteli ve büyük fotoğraflarla desteklemiştir (Henry, 1936, s. 1-3). Ayrıca, Life'in içeriği kadar kapak tasarımı da önemlidir (Cerulo, 1984, s. 557-559). Dergi kapak tasarımları sayesinde bir marka haline gelmiştir. Amerikan halkının büyük bir kesimine ulaşmayı başaran dergi yüksek tiraj yapmıştır.

Dergi, toplumsal gerçeklik çerçevesinde çalışmalarını II. Dünya Savaşı sırasında da sürdürmeye devam etmiştir (Wilson, 2016, s. 153). Bu dönemde pek çok fotoğrafçı cepheye gitmiştir (Görsel 18). Savaşın unutulmaz anlarını kareleyen fotoğrafçılar zor şartlarda çalışmışlardır.

Görsel 18: Okinawa (1945)

Kaynak: https://miltours.com/index.php?route=information/information&information_id=95 (24.07.2023)

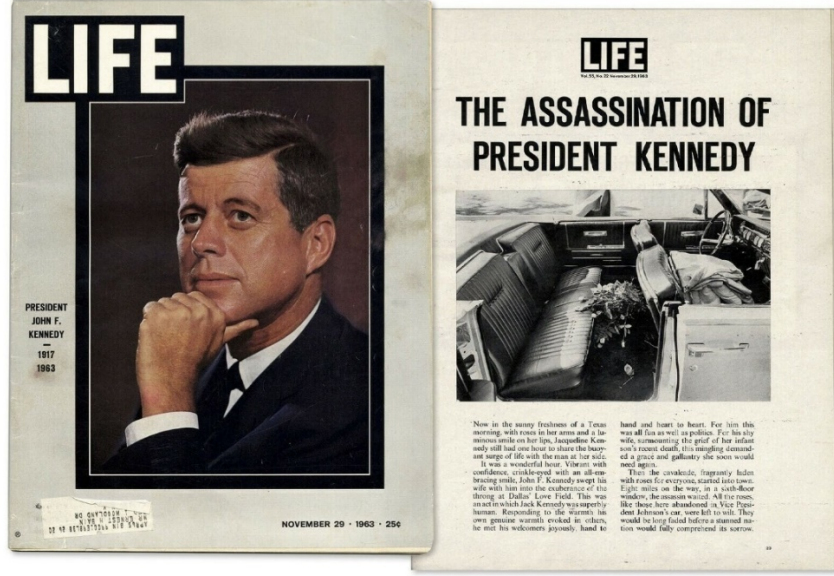
Dergi, yıllar boyunca fotoğraf gazeteciliği ve belgesel fotoğrafçılık alanında öncü bir rol oynamıştır. Life'ın, diğer dergilerden ayırt edici özelliklerinden biri sanat olaylarına ve sanatçılara verdiği önemdir. Daha önce hiçbir Amerikan dergisinde yayımlanmamış farklı tarzlarda konuları okuyucuları ile buluşturmuştur (Görsel 19). Hatta öyle ki bugün bile yaptığı bu sanatsal çalışmalardan sanat tarihçileri ve müzeciler gibi sanata ilgi duyan insanlar yararlanmaktadır (Bradford, 1991, s.283)

Görsel 19: Life Dergisi 1968 Mart Sayısı

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/331296116309342894/> (24.06.2023)

Dergi, Amerika'da yaşanan önemli olaylara da içeriğinde yer vermiştir. Bunlardan biri de ABD Başkanı Kennedy'nin öldürülmesidir. Life, 1963 Kasım sayısında Kennedy'nin haberini yapmıştır (Görsel 20).

Görsel 20: Life Dergisi 1963 Kasım Sayısı, Kapak: Yousuf Karsh

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/458100593336995914/> (24.06.2023)

Life, birçok unutulmaz fotoğrafa ev sahipliği yapmıştır. Örneğin, 1945 yılında II. Dünya Savaşı'nın sona erdiğini duyuran ve Times Meydanı'nda bir hemşirenin öpücüğünü yakalayan Alfred Eisenstaedt'in "*V-J Day In Times Square*" (sonradan ihtilaf yaşanan) fotoğrafı gibi ikonik görüntüler Life dergisinde yayımlanmıştır (Görsel 21).

Görsel 21: V-J Day In Times Square (1945)

Kaynak: <https://historyhumanlife.com/en/3574-beroemde-kussen/> (24.06.2023)

Life dergisi, foto muhabirliğinin gelişmesinde ve fotoğrafın gücünün kitlelere ulaştırılmasında önemli bir rol oynamıştır. Hem profesyonel fotoğrafçılar hem de fotoğraf meraklıları için ilham verici bir kaynak olmuştur. Sadece Amerika’da değil dünyanın dört bir yanından sözleşmeli foto muhabiri ve sanatçılarla çalışmıştır. Türkiye’den de Ara Güler uzun yıllar Life dergisine fotoğraf göndermiştir.

Dergi, 1972 yılında baskıya ara verdi ve daha sonra 1978’de tekrar yayımlanmaya başladı. Ancak 2000 yılında Life dergisi baskıya son verdi ve internet üzerinden yayımlamaya devam etti. Life.com adıyla bir web sitesi oluşturulmuş ve orada dergi arşivinin bir kısmı yayımlanmıştır.

2.3. Türkiye Editoryal Fotoğrafçılık “Hayat Mecmuası Örneği”

Dergiler, gazeteler kadar önemli yayın organlarıdır. Yayımlandığı toplumların yaşam biçimlerini, siyasal koşullarını ve gelişim aşamalarını anlamak açısından önemlidir (Gönenç, 2007, s.67).

Mayıs 1952’de yayımlanmaya başlayan Resimli Hayat dergisi, fotoğraflarla aktüalite, kadın, moda, tiyatro, sinema, sanat ve spor konularını içeren bir dergidir (Peltekoğlu, 1995, s.129). Resimli Hayat’ın devamı niteliğindeki Hayat Mecmuası, 6 Nisan 1956 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Dağtaş’a (2014) göre; Resimli Hayat’tan Life dergisini taklit ederek Hayat mecmuasına geçiş yapmıştır. Bu geçiş, yayıncılık politikasında bazı değişikliklere yol açmıştır (Öztürk, 2020, s. 68). Bu değişikliklerle birlikte, Avrupa merkezli haberlerin yerini Amerikan yaşam tarzıyla ilgili haberler almıştır. Hayat dergisi, kentleşmekte olan Türk toplumu üzerinde Amerikan tarzı modernleşmesinde önemli bir etki yaratmıştır. Yani Hayat Mecmuası, Türkiye’de toplumsal değişim ve modernleşme sürecine önemli katkılar sağlamıştır. (Sabuncuoğlu, 2010, s.63).

Mecmua, 15 Haziran 1956 tarihinde 6 ay yayın hayatına kısa bir ara vermiştir. Bunun nedeni kâğıt tedarikinde yaşanan sorunlardır (Sabuncuoğlu, 2010, s.64). Mecmua’nın on birinci sayısında çıkan “Okuyucularımızdan Özür Dileriz” başlıklı yazısı ile bu konu hakkında duyuru yapılmıştır (Görsel 22).

Kaynak: Burcu Sabuncuoğlu “Popüler Kültür ve Hayat Mecmuası”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, s.64

Mecmuanın içeriğinin geliştirilmesinde Türkiye'nin önde gelen yazarları, şairleri, sanatçıları ve fotoğrafçıları önemli katkılar sağlamıştır. Fotoğrafçılığın gelişimiyle birlikte fotoğraf yayınları da önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Dönemin foto muhabirleri, özellikle siyasi ve toplumsal olayları belgelemek için dergiye fotoğraflar göndermeye başlamıştır. Fotoğraf kadrosunda; Ara Güler, Ozan Sağdıç, Sami Güner, Suavi Sonar, Erol Dernek, Tamer Güvenç, Kutlu Ertuna, Bülent Giz, Ferit Can, Mehmet Sürenkök, İnal Tengizman, Yıldız Moran, Fikret Otyam ve Şemsi Güner gibi fotoğrafçılar yer almıştır (Çelik, 2010, s.46 ve Ürper, 2001, s.41)

18

Semiha hanımın çektiği fotoğraflar derginin ilk yıllarında kullanılmıştır. Semiha Es savaş muhabirliğinin yanı sıra eşi ve Hayat Dergisi Yazı İşleri Müdürü Hikmet Feridun Es ile çeşitli ülkelere gitmiş, eşinin gezi yazılarının fotoğraf çekimleri görevini üstlenmiştir (Görsel 24).

Görsel 23: Hikmet Feridun ve Semiha Es, Kore Savaşında

Kaynak: <https://www.gzt.com/jurnalist/alaninda-elde-ettigi-basariilar-ile-adini-turk-tarihine-yazdiran-15-kadin-2624714> (18.09.2023)

Görsel 24: Hikmet Feridun Es yazısı “Dünyanın Öbür Ucunda”, Fotoğraflar: Semiha Es

Kaynak: Hayat Dergisi Sayı:6, 11 Mayıs 1956, Sayfa:10-11

Hayat Dergisi muhabirlerinden biri de Mustafa Kapkın'dır. Kapkın, 1964 yılında Hayat dergisi için sualtı çekimleri yapmıştır. Türkiye'nin ilk sualtı fotoğrafçısı olarak

tanınmaktadır. Ayrıca Ege Bölgesi'nde çektiği manzara, portre, nü ve su altı fotoğraflarıyla tanınmaktadır (Elibol, 2007, s.26) (Görsel 25).

Görsel 25: Mustafa Kapkın su altında

Kaynak: <https://www.yachtturkiye.com/yazarlar/mehmet-bezdan/mavi-anadolunun-sakli-kalmis-hikayesi.html> (21.07.2023)

Hayat Dergisi, batılı dergicilik anlayışının bir yansımasının örneklerini sunan bir dergidir. Bu dergi, renkli resimli reklamlar ve Hollywood haberlerinin yer aldığı bir platform olarak ön plana çıkmıştır. Aynı zamanda modern bir aile mecmuası formatında hazırlanmıştır. Mecmuanın kapakları renkli ve tam boy aktrist fotoğraflarıyla süslenmiştir. İçerisinde bulmacalar, fal, karikatürler, moda ve gezi yazıları, diziler, fotoromanlar ve pembe romanlar gibi çeşitli içerikler mevcuttu. Ancak, 70'li yıllardaki siyasal ortamın etkisiyle dergi işlevini kaybetmiş ve artan baskı maliyetleri, televizyonun yaygınlaşması gibi gelişmelerin sonucunda 1978 Temmuz'unda grev nedeniyle kapanmıştır (Kızıl, 2007: 18).

3. OZAN SAĞDIÇ'IN TASARIM VE FOTOĞRAF ÇALIŞMALARI

Bu bölümde, Ozan Sağdıç'ın yaşamına, yayınlarına ve fotoğrafçılık kariyerine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Sağdıç'ın hayat hikayesi, sanatsal çalışmaları ve fotoğraf alanında önemli adımları bu bölümde detaylı bir şekilde incelenecektir.

3.1. Ozan Sağdıç'ın Yaşamı

Ozan Sağdıç, 30 Aralık 1934 tarihinde Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde, anne tarafından dedesi, Kuva-yı Milliye önderlerinden Mehmet Cavit Bey'in köyü olan Pelitköy'de doğmuştur. Babası da, bir başka Kuvayı Milliye önderi ve şair Ruhi Naci Sağdıç'tır. Ozan Sağdıç'ın çocukluk döneminde sanata olan ilgisinin kaynağı babası ve babasının yakın çevresidir. Edremit ve Balıkesir'de bir sanat ve edebiyat ortamı oluşturan Ruhi Naci'nin Mustafa Seyit Sutüven ve Sabahattin Ali'nin yetişmelerinde de katkısı olmuştur. Balıkesir'de yayımlanan Dilek, Irmak ve çıkarıcıları arasında yer aldığı Çağlayan'da şiirler ve yazıları yayımlanmıştır, Çığır, Mihrap gibi dergilerde de yazan şair, İzmir'deki esaret günlerini Mevlevî dergâhlarında gizlenerek geçirmiş, Fanî Dede mahlâsıyla tasavvufî şiirler yazmıştır (Sağdıç 2005: 155). Aynı mahlasla İzmir'de Sadâ-yı Hak, Islahat, Ahenk ve Balıkesir'de Zafer-i Millî gazetelerinde şiirler yayımlamıştır. (Sağdıç, 2005, s. 5 ve Durmaz, 2018).

Çocukluğunu Edremit'te geçiren Sağdıç, gençliğini çeşitli illerde geçirmiştir. Ortaokul eğitimini İzmir Buca'da, lise eğitimini İstanbul Kabataş Lisesi'nde almıştır. Sanatçı daha fotoğraf çekimlerine başlamadan önce, çocukluğunda dayısının fotoğraf makinesine özenmiş, bir oyuncak gibi oynamıştır. Oynarken bir gün kendisinin de bir fotoğraf makinesi olacağına inandığını belirtmiştir (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 25.07.2022). Daha ilkokul yıllarında resme olan yeteneği öğretmen tarafından keşfedilmiş. Aynı zamanda ressam olan ilkokul öğretmeni Ozan Sağdıç'a resim dersleri vermiştir. Dördüncü ve beşinci sınıfta ise, öğretmenin verdiği bir görevle okula duvar gazetesi hazırlamıştır. Sağdıç, bu gazete içeriğinin hazırlanmasında aktif bir rol oynamıştır. Hatta öyle ki, yazdığı yazılar ve yaptığı resimler çok beğenilmiş, okul gazetesine öğretmenin önerisi ile adı "Başyazar ve ressam" olarak yazılmıştır (Sağdıç, 2012). Dolayısıyla Sağdıç'ın okul gazetesi deneyimi, çocukluk günlerinden itibaren basın ve görsel sanatlar alanına eğilimi ve ilgisinin yakın çevresi tarafından keşfedildiğinin bir göstergesi olarak saymak yanlış olmaz (Görsel 26).

Görsel 26: İlk fotoğraflardan, Akçay'da dereden geçen at arabası, 1951

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

İlkokul bitirme sınavından sonra Galatasaray Lisesi Orta kısmına yazılma isteklerine karşın giriş sınavını kaçıran Sağdıç, İstanbul'a göre Edremit'e daha yakın olan İzmir Buca'da eğitimine devam etti. Sağdıç bu durumu: “*Annem beni telaşla İstanbul'dan İzmir'e götürdü, eğitim yılının başlangıç günü okula teslim etti. Henüz ana kuzusuydum herhalde, ailemden ilk kopuş olduğu için annemden ayrılışım bir hayli zor olmuştu.*” şeklinde ifade etmiştir (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 25.07.2022).

Buca'da ortaokulda az sayıda yatılı öğrenciden biri olan Sağdıç, kendisine kardeşçesine benimsediği üç değerli ağabey kazanır. Bunlar daha sonraları sıkı birer edebiyatçı olur. Bunlardan ilki Dinar'lı Nedret Gürcan “Şairler Yaprığı” isimli (Orhan Veli'nin Yaprak dergisinden esinlenmiş olmalı) bir dergi çıkaracaktır. Bir diğeri Buldan'lı Cengiz Tuncer, “Köstebek” adlı bir romanı ile anılır ve E yayınlarının sahibi ve yayıncısı olur. Üçüncü ve sonuncusu Aydın'lı Yörük Ali Efe'nin oğlu Cengiz Yörük'tür. Sağdıç'ın deyiimiyle: “*Ben bu üç değerli ağabeyin yaramaz, şımarık kardeşi gibi oldum galiba. Onlar yazılarını yazdıkları bir duvar gazetesi çıkarırlardı. O gazetenin sayfa düzenini yapmayı bana bırakırlardı. Çok da yardımcı oldular bana*”. (Sağdıç, 2020d). Liseyi de yatılı olarak İstanbul'da Kabataş Lisesi'nde okuyan Ozan Sağdıç, Tarih öğretmeni Aziz Taner'in yılsonuna doğru tez çalışması gibi verdiği bir ödevinde İstanbul'un Selatin Camileri konusunu çalışır. Sağdıç bu anısından: “*Selatin Camilerini tek tek dolaşarak onların gravür şeklinde resimlerini çizdim. Yaklaşık 10-15 sayfa kadar bir ödev hazırladım. 10 yazmış ödevimin üzerine ve “Küçük bir kitap halinde tab-ü neşri tavsiyeye değer” diye yazmış*” şeklinde bahseder (Sağdıç, 2014).

Ancak üçüncü sınıfta okurken değişen müfredatla, liselerde ilaveten bir yıl fazladan okutulma kararlarıyla o zamana kadar zaman zaman iftihar listelerine geçen bir öğrenci olduğu halde, bu uzatma kararı isyankâr delikanlılık çağına denk geldiği için, o ilave yıl Sağdıç’a angarya gibi gelir ve o döneme dair haleti ruhiyesini şu şekilde açıklar: *“Derslerden kaçır oldum. Konularda sürekliliği yitirdiğim için o yıl bütünlemeye kaldım. Boş geçen sene içinde sinema makinist çıraklığı yaptım. Edremit’te Lale sinemasında bir çeşit ‘Cinema Paradiso’luk hali yani. Bu arada biraz da karikatüre yöneldim. İlk telif hakkımı Akbaba dergisinin sahibi Yusuf Ziya Ortaç’ın elinden alana kadar.”* (Sağdıç, 2020a).

Kendine ait ilk fotoğraf makinesini 1953 yılında, lise son sınıfın sıralarında almıştır (Sağdıç, 2020c). Sağdıç, ilk fotoğraf makinesi satın alma süreci hakkında şöyle bir anısını paylaşmıştır (Sağdıç, 2020b)

“Mizah dergilerinde İstanbul’un karikatürize edilmiş çarpık çurpuk ahşap evleri halkın dar gelirli tabakasını temsilen çokça çizilirdi. 1953 yılının yaz tatilinde böyle bir evin maketini yapmıştım. İçine yerleştirdiğim rezistans ve küçük bir ampulle gece lâmbası olarak da kullanılabiliyordu. Balıkesir Milletvekili Eczacı Muzafer Bey amca babamın Kuvayı Milliye günlerinden beri dostuydu. Oğlu Erdem Abi de ağabeyim ile sıkı fıkı arkadaşlıklar. Erdem Abi yaptığım maketi görünce “Bunu babama göstermeliyim” dedi ve kucaklayıp götürdü. Değerli mebusumuz yapılan işi çok beğenmiş ve “Bunu biz sahiplenmeliyiz” demiş. Bana da “çocuğu mağdur etmeyelim” diyerek Erdem Abi ile zarf içinde 15 lira göndermişti. Zamanın ölçülerine göre bu rakam hiçte küçümsenemeyecek bir ücret sayılırdı.”

Bu değerli katkıyla Ozan Sağdıç, baba dostu bir arkadaşından gözlükçü bir diğer arkadaşına satması için 30 liraya konsinye bırakılan “*kutu makine*” olarak tabir edilen “*Dacı*” marka basit bir fotoğraf makinesini satın alarak ilk fotoğraf çekimlerine başlamıştır (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 25.07.2022).

Sağdıç, makinesi olmadan önce “*İşte tam şu köşeden şuraya doğru bir fotoğraf çekmeli*” diyerek kendisiyle konuşmuş: (Sağdıç, 2015b). Mahallelerindeki Kurşunlu Camiyi nereden çekim yapacağını hesap ederek o caminin önünden geçtiğini anlatmıştır. Makinesini aldıktan sonra ilk işi caminin bulunduğu sokağa gitmek olmuş. Deklanşöre ilk basışıyla hayalini gerçekleştirmiş, kurguladığı planı çerçeveye almıştır. (Görsel 27).

Görsel 27: Edremit Kurşunlu Cami, Fotoğraf: Ozan Sağdıç, 1951

Kaynak: <https://www.aydinlik.com.tr/koseyazisi/fotografta-ozan-sagdic-etkinlik-yili-216737>

(11.09.2023)

Bundan iki yıl sonra yani 1955 yılında, İstanbul Umum Fotoğrafçıları Derneği sekreteri olarak fotoğrafçılık kariyerinde önemli bir adım atmıştır. Cumhuriyet gazetesinde gördüğü “Fotoğrafçı Alınacak” ilânına çektiği 40 İstanbul manzarası ile başvuru yapmıştır. Vedat Nedim Tör, Hikmet Feridun Es, Şevket Rado gibi ünlü yazarlar ve Karl Rudolf isimli bir matbaa teknisyeninden kurulu heyet onun 10 fotoğrafını satın almıştır. Ozan Sağdıç’ın azmi ve fotoğrafa olan yeteneği kendisine yeni kapılar açılmasını sağlamıştır. Fotoğraflarını seçenler birkaç ay sonra yayına başlayacak olan Hayat mecmuasının hazırlıklarını yapmakta olan kadrodur. Ozan Sağdıç’a “Sende Bab-ı Âli tecrübesi olmayan taze bir göz keşfettik. Bizimle çalışır mısın ?” diyerek yeni çıkacak dergiye davet etmişlerdir (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 25.07.2022).

6 Nisan 1956 yılı ile kariyerinde önemli bir yer olan Hayat dergisinde foto muhabir olarak göreve başlamıştır (Hepark, 1998, s.43). Derginin ilk iki kadrolu fotoğrafçısı Ara Güler ve Ozan Sağdıç olmuştur. Bu tek olma süreci üç dört yıl kadar sürecektir. Kadrolu olmayıp daha çok dışardan katılanlar ile sürdürülen çalışmalar zamanla İnal Tengizman, Erol Dernek gibi isimlerden başlayarak bazı sanatçı ve gazetecilerle devam etmiştir.

Sağdıç, 1960 yılında evlenmiştir. Aynı yıl başında derginin Ankara’da bir büro açma girişimi olmuş ve Sağdıç gönüllü olarak Ankara’ya gitmeyi kabul ettiği için Hayat mecmuasının Ankara bürosuna atanarak gazetecilik yaşamını orada sürdürmeye devam etmiştir (Sağdıç, 2020, s.43). Bu süreç içinde birçok politikacı, sanatçı ve gazeteci ile bir araya gelmiştir.

Görsel 28: Sultanahmet’te Şeytan Spor Lokali, Abdi İpekçi tarafından beğenilip Milliyet Gazetesinde yayımlanan ve 5 Lira telif aldığı ilk gazete fotoğrafı (1956).

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Uzunca bir süre Ankara’da dergiyi tek başına temsil etmiştir. Bu süreç içinde derginin Türkiye Ansiklopedisi hazırlığına malzeme sağlamak amacıyla özellikle Doğu, Güneydoğu ve Orta Anadolu başta olmak üzere Türkiye’nin çeşitli illerini gezmiş ve çektiği fotoğraflarla hem derginin hem de kendi arşivini genişletmiştir. Sağdıç’ın önemli başarılarından biri de fotoğraflarının tanıtım amaçlı olarak kullanıldığı Turizm Bakanlığı’na verdiği büyük desteklerdir. (Çiçek, 2017, s.55). Sanatçı Turizm bakanlığının düzenlediği çeşitli organizasyonlarda yer almıştır. Bu organizasyonlara örnek vermek gerekirse, Kapadokya Bağ Bozumu Festivali ve Ankara Başkent Kültür Yolu Festivalidir. Türkiye’deki önemli turizm mekanlarının yıllarca fotoğraflarını çekmiş ve bunlara yönelik içerikler hazırlamıştır (Sağdıç, 2020c). Bu çalışmaları sadece Türk basını ile sınırlı kalmamış ve yabancı yayın organlarına da demeçler vermiştir. Yaptığı bu girişimlerden dolayı 1964 yılında ASMP "*American Society of Magazine Photographers*" üyeliğine kabul edildi (Sağdıç, 2005, s.1). 1963’ten itibaren asıl görevinin yanında, Devlet Tiyatrolarında sahne fotoğrafları çekmiştir (Görsel 29). Fotoğraf karelerine sığdırdığı tiyatro anları büyük bir beğeni kazanmış, alınan bir karar ile Devlet Tiyatroları

tarafından bütün oyunların fotoğraflarının çekilmesi görevini üstlenmiştir. Sanatçının başarısı bununla sınırlı kalmamış aynı zamanda devlet tiyatrolarına bağlı kurumun dergi hazırlık çalışmalarına destek vermiş ve afişlerini tasarlamıştır (Görsel 30).

Görsel 29: Kral Ölüyor Oyunu, 1980

Kaynak: <https://www.bitmezat.com/urun/6423613/fotografci-ozan-sagdic-in-objektifinden-devlet-tiyatrolari-nda-oynanan-kral-olu> (14.07.2023)

Görsel 30: Ozan Sağdıç Tiyatro Afiş Tasarımı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Zamanın modası fotoromanlar İtalya'dan film halinde gelirdi, Türkçe sözleri burada eklenirdi. Sağdıç, Devlet Tiyatrosu sanatçılarından yararlanarak ilk Türk yapımı fotoromanların yapımcısı oldu (Özgünaydın, 2020).

Ozan Sağdıç, gerçekleştirdiği projeler ve elde ettiği başarılarla adını uluslararası düzeyde duyurmayı başarmış, çalışmaları çeşitli uluslararası dergilerde de yer bulmuştur. Bu dergilerden biri de Paris Match'tir. Paris Match, Fransa'da yayımlanan haftalık bir dergi olup geniş bir yelpazesi vardır. Söz konusu dergi, yayımladığı fotoğraflarla tanınmakta olup, magazin haberlerine ve öne çıkan ulusal ile uluslararası olayları okuyucularıyla buluşturmuştur. Paris Match Türkiye'den Ara Güler ve Ozan Sağdıç gibi önemli isimlerin fotoğraflarına yer vermiştir. Sağdıç'ın Paris Match'ta yayımlanan bir çalışması, Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında Ankara'da asılan Atatürk Posterleri konulu fotoğraflarından oluşur (Görsel 31).

Görsel 31: Paris Match Dergisi, 583. Sayı, 1960

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sanatçı 1967 yılında Hayat mecmuasından ayrılmıştır. Ardından çeşitli yayın organlarında mesleğine devam etmiştir. Bunlardan biri Yeni Fotoğraf Dergisi'dir (Akarçay, 2023, s.142). 1976 yılında kurulan derginin Yazı İşleri Müdürlüğü'nü Engin Özendes üstlenmiştir. Danışma kurulunda ise; Ara Güler, Gültekin Çizgen, Ersin Alok, Ozan Sağdıç ve Reha Günay vardır (Ürper, 2001, s.74).

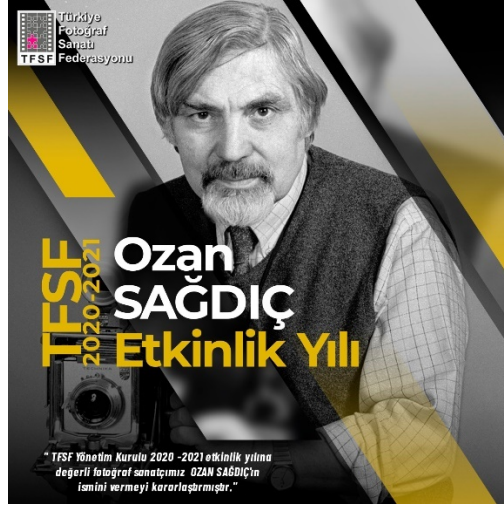
Sanatçı 1972 yılında Milliyet gazetesinin magazin eklerini mesai arkadaşı Mete Akyol ile birlikte hazırlamıştır. (Özgünaydın, 2020). Bu arada kendisi yayın-endüstri, turizm fotoğrafları, takvim, poster çalışmaları yapan, baskı hizmetleri sunan bir işyeri açmıştır (Sağdıç, 2020c) (Görsel 32).

Görsel 32: Milliyet Ankara ekibinden Orhan Duru, Nilüfer Yalçın, Orhan Tokat, Mete Akyol ve aradan uzanan Ozan Sağdıç
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde bir süre fotoğraf sanatı üzerine dersler vermiştir. 1977 yılında kurulan Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneğinin (AFSAD) üyelerindendir. Türk Fotoğrafçılığına yapmış olduğu katkılardan dolayı, AFSAD (Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği) tarafından onur üyeliğine alınmış ve 1985 yılında aynı kurum tarafından "Yılın Sanatçısı" seçilmiştir. 1994 yılında Ankara'da kurulan Fotoğraf Sanatı Kurumu Derneği'nin 19 kurucu üyesinden biridir. 1998 yılında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen "*Devlet Sanatçılığı*" ünvanını alan ilk ve tek fotoğraf sanatçısı olmuştur. Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF) 2020-2021 Etkinlik Yılı için TFSF Yönetim Kurulu kararı ile fotoğraf dalında Ozan Sağdıç'ın adı verilmiş, ismi ve çalışmalarını içeren bilgiler, TFSF'nin düzenlediği fotoğraf sergileri, TFSF Kupası, TFSF Yılın Ödülleri ve onay verdiği fotoğraf yarışmaları gibi birçok etkinlik gerçekleştirilmiştir (Görsel 33).

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Kültür Vakfı (TKV) ve kimi özel kuruluşlarda sanat danışmanlıklarında bulunan Ozan Sağdıç, Kültür Bakanlığı Sanat Danışma Kurulu Üyeliği de yapmıştır. (Sağdıç, 2021, s.9). Ozan Sağdıç, adını ulusal medyada duyurmayı başarmıştır. Çeşitli gazetelerde kendisinin başarılarına dair haberlerle ön plana çıkmıştır. Ulusal basında, Sağdıç'ın sanatsal çalışmaları ve elde ettiği başarılar haber konusu olmuştur (EK 4).

Görsel 33: TFSF Afişi

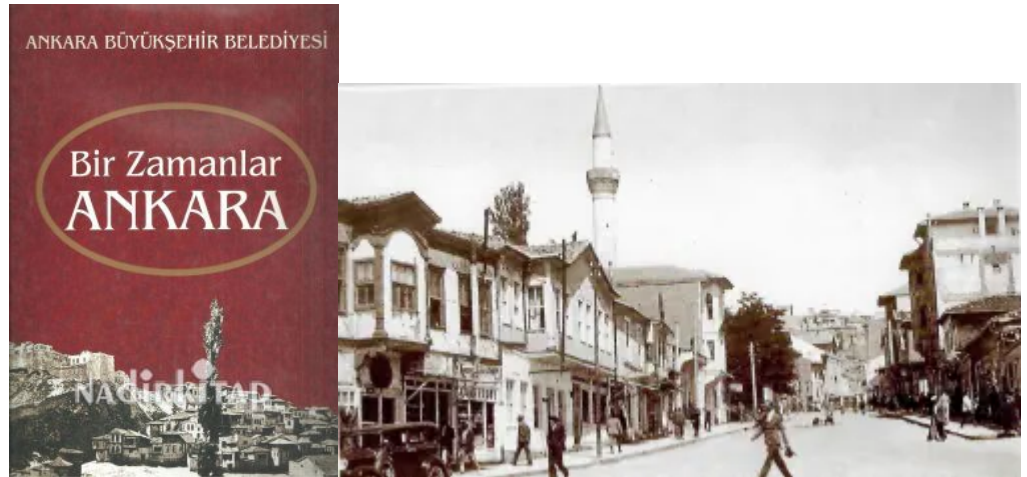
Kaynak: https://www.sillesanat.com/Haberler/2020--2021-ozan-sagdic-etkinlik-yili_444

(17.07.2023)

3.2. Yayınları

3.2.1. Yazdığı Kitaplar

Ankara Büyük Şehir Belediyesi için, "Bir Zamanlar Ankara" adlı prestij kitabını hazırlamıştır. Sanatçı bu kitabında başta Ankara'nın tarihi yapıları olmak üzere önemli görüntülerini kendi koleksiyonundaki eski fotoğraflardan yararlanarak kültür varlıklarını inceleyen fotoğraf serisi oluşturmuştur (Görsel 34).

Görsel 34: Bir Zamanlar Ankara Kitabı

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

1990 yılında TRT tarafından yayımlanan çocuklara adanmış olduğu "Dünyanın Bütün Çiçekleri" isimli kitabı yayımlanmıştır. Söz konusu yayın TRT tarafından organize edilen 23 Nisan çocuk şenliği anısına yapılmıştır. Bu şenliğe 51 yabancı ülkeden çocuk

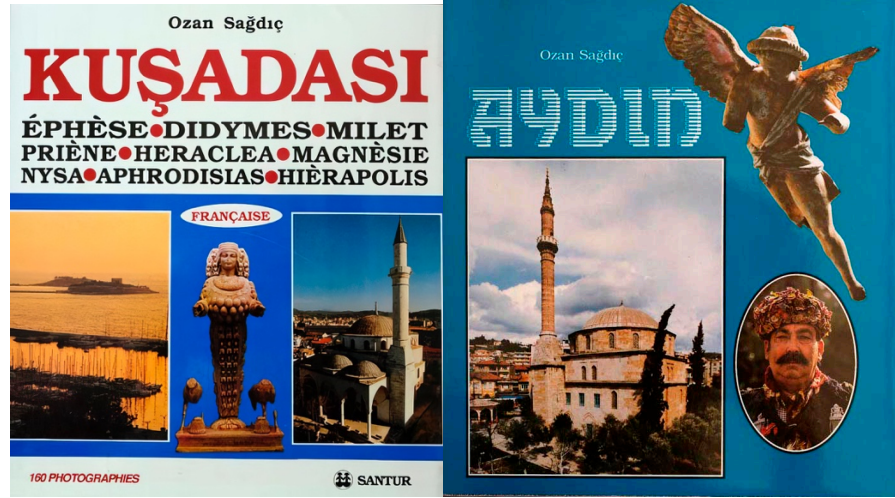
katılarak kendi ülkelerine ait çeşitli gösterilerde bulunmuştur. Uluslararası bir kutlama şeklinde gerçekleşen bu şenliğe yerli ve yabancı olmak üzere toplam da 5265 çocuk katılmıştır. Ozan Sağdıç, bu etkinlikte fotoğrafçı olarak görev yapmıştır. Ardından bu fotoğrafları editörlüğünü yaptığı “Dünyanın Bütün Çiçekleri” isimli kitapta yayımlamıştır (Görsel 35).

Görsel 35: Dünya'nın Bütün Çiçekleri Kitabı

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

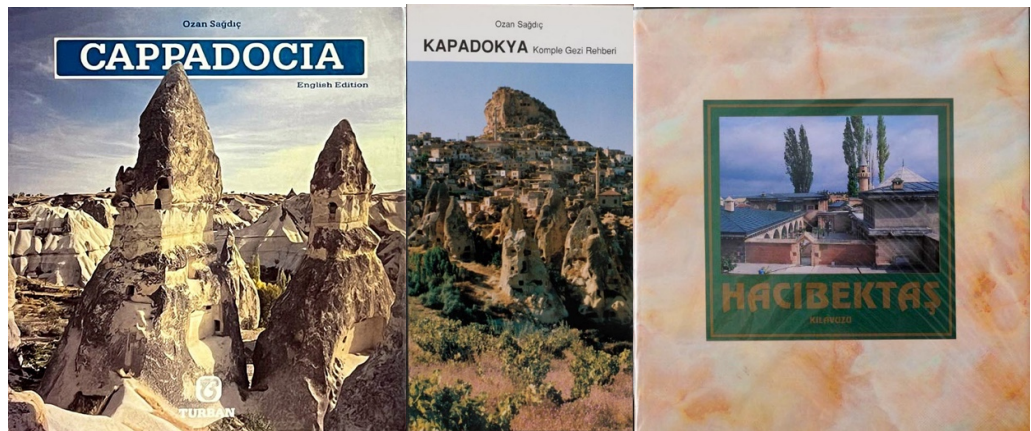
Sağdıç, Hayat Mecmuası ve Kültür ve Turizm Bakanlığı için çalışmalar yapmıştır. O dönemlerde Türkiye'nin çeşitli illerini gezme ve tanıma imkânı bulmuştur. Bunlardan bazılarını kitaplaştırmıştır. Kuşadası kitabı Santur Yayınevi tarafından 1988 yılında kuşe kağıdına 14x15 cm ölçülerinde basılmıştır. Aydın kitabı ise 1988 yılında, Sanat ve Turizm Yayın Organizasyonu tarafından yayımlanmıştır. Kitap, 23x23 cm ölçülerine sahiptir. Her iki kitap da yabancı dillere çevrilmiştir (Görsel 36)

Görsel 36: Kuşadası ve Aydın Kitapları

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

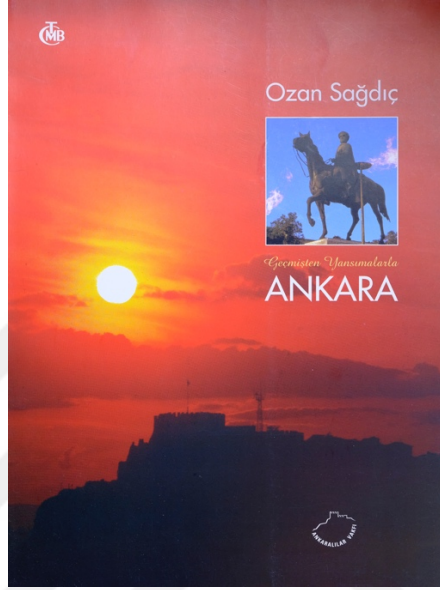
Türkiye’de Kapadokya ile ilgili yabancı veya derleme olmayan ilk yerli turizm tanıtım kitabı çalışması Ozan Sağdıç tarafından 1987 yılında Turizm Bankası yayınlarından çıkmış, Türkçe ve İngilizce olarak basılmıştır. Kitabın prodüksiyonu kendi yayın şirketi Santur (Sanat ve Turizm kısaltması) tarafından yapılmıştır. Albüm, gezi kılavuzu niteliğinde olan, çok fazla ilgi gören ve beş farklı dile çevrilen Kapadokya kitabının yeni baskıları ile Hacıbektaş kitabı 1994 yılında okuyucu ile buluşmuştur. Kapadokya Turizm Geliştirme ve Tanıtma kuruluştan tarafından yayımlanan “Kapadokya Komple Gezi Rehberi” kitabı 192 sayfadan oluşur. Kitap, Kapadokya’nın önemli destinasyon bölgeleri ve tarihi hakkında bilgi verir. Kültür ve Turizm bakanlığı tarafından yayımlanan Hacıbektaş kitabı ise 72 sayfadan oluşur. Kitap, Hacıbektaş’ın kültürel mirası hakkında bilgi vermektedir (Görsel 37).

Görsel 37: Kapadokya ve Hacıbektaş Kitapları

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

Ankara'yı konu aldığı başka bir kitap çalışması ise, daha çok günlük yaşamdan kesitlerin olduğu 2001 yılında Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından yayımlanmış olan “Geçmişten Yansımalarla Ankara” isimli kitaptır. Merkez Bankası tarafından basılan kitap “Geçmişten Yansımalarla Ankara” isimli sergiye aittir (Görsel 38)

Görsel 38: Geçmişten Yansımalarla Ankara

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

“*Birinci Savaştan İkincisine*” isimli tarihi bir yayın niteliğinde olan bir diğer kitabı ise 2005 yılında yayımlanmıştır (Görsel 39). Eser, Dünya Aktüel tarafından yayımlanmış olup 382 sayfadır. Kitap, Sağdıç'ın aile büyüklerinin Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in erken dönemlerindeki anılarını içerir. Sağdıç, bu kitapta, savaştan geride bıraktığımız yüzyıla ait yeni deneyimleri gündeme getirerek değerlendirme yapmaktadır. Sanatçı bu değerlendirmeleri bir tarihçi ya da sosyolog bakış açısıyla değil, bir fotoğraf sanatçısı yorumuyla yapmaktadır (Kitap Tanıtımı, 2006).

Görsel 39: Birinci Savaş'tan İkincisine

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

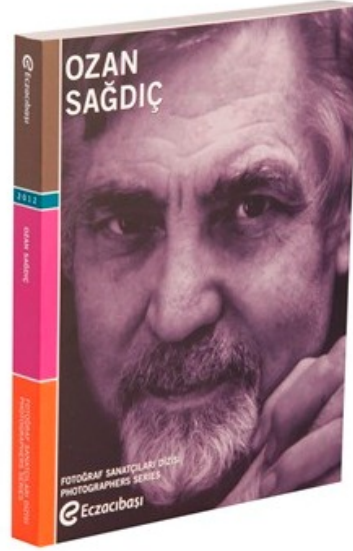
Fotoğraf sanatçıları insanlara daima birer ayna olmuştur. Tarihi yazılı belgeler kadar fotoğraflar da oldukça önemlidir. Fotoğraflar anıları kalıcılaştırmış onları birer ölümsüz olgu olarak günümüze kadar taşımıştır. Ozan Sağdıç'ın 2017 yılında düzenlediği ‘ “*Resmen*” *tanışım ki:* ’ isimli sergisindeki fotoğrafları kitaplaştırılmış ve Çankaya Belediyesi tarafından yayımlanmıştır. Kitapta gündelik yaşam, gezi, minimalist işler, sanat, siyaset ve iş dünyasından önemli insanların fotoğrafları gibi çalıştığı hemen hemen bütün tarzlardan örnek fotoğraflar yer almaktadır (Görsel 40).

Görsel 40: “Resmen” tanığım ki:

Kaynak: Ozan Sağdıç Kütüphanesi

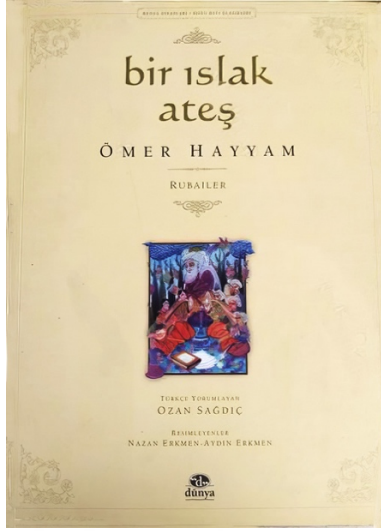
Eczacıbaşı Fotoğraf Sanatçıları Dizisi'nin 3. cildi Ozan Sağdıç'ın hayatını ve çalışmalarını konu almaktadır (Görsel 41). Eser, Sağdıç'ın hayatı, çalışmaları ve fotoğrafları hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir. Sanatçı hakkında yayımlanan en kapsamlı yayın olma özelliğini taşır. Kitap, fotoğraf sanatçısı Ozan Sağdıç'ın Türkiye'nin farklı dönemlerini ve yerlerini yansıtan fotoğraflarından dünyanın çeşitli coğrafyalarına ve portrelerine uzanan geniş bir koleksiyonu okuyucularla buluşturmuştur. Bu değerli eser İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı (İKSVM) 50. yılını kutladığı bu dönemde, Ozan Sağdıç'ın tam 50 yıl önce çektiği eşsiz karelerle dolu İstanbul festivallerinin ilk günlerine dair görselleri de içermektedir.

Görsel 41: Ozan Sağdıç Eczacıbaşı Kitabı

Kaynak: <https://124.im/8DcfM> (17.07.2023)

Ozan sağdıç başarılı bir fotoğrafçı olduğu kadar iyi bir yazardır. Sanatçı, şiir çalışmalarını da "Çağla Çağı" adlı bir kitapta toplamıştır. Ayrıca Ömer Hayyam'ın 700, Fitz Gerald'ın 101, Mevlâna'nın 1200 Rubaisini ve Sadi'nin Bostan'ını çevirerek Türkçeye kazandırmıştır. Bir Islak Ateş – Rubailer isimli kitap Dünya yayınevi tarafından 2004 yılında yayımlanmıştır. Haldun Taner'in değerlendirmesiyle Ozan Sağdıç'ın 'Bir Islak Ateş'i, önceki derlemelerin ötesine geçen başarılı bir çalışmadır (Görsel 42). Sağdıç hem önceden bilinen hem de Hayyam'a atfedilen ama kesin olarak kanıtlanmamış rubailerle birlikte, yaklaşık 700 dördlükten oluşan bu derleme ile okuyucularla buluşur. Kitap, Türkçeye çevrilmiş en kapsamlı Hayyam kitabı olarak yorumlanır (Kitap Tanıtımı, 2004).

Görsel 42: Bir Islak Ateş- Rubailer

Kaynak: <https://124.im/CsDt> (17.07.2023)

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın 21 Haziran-15 Temmuz 1973 tarihlerinde düzenlediği 1. İstanbul Festivali sırasında Ozan Sağdıç'ın çektiği fotoğrafların yer aldığı “Birinci Festival” kitabı, İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından 2012 yılında, 40. yıl kutlamaları kapsamında yayımlandı (Görsel 43). İstanbul Kültür Sanat Vakfı, festivalin 50.yılı için 2022 yılında yine Ozan Sağdıç'tan festivalin fotoğraflanmasını talep etmiş ve Sağdıç etkinliklerin çekimlerini oğlu Dr. Ruhi Oğuz Sağdıç ile birlikte gerçekleştirmiştir.

Görsel 43: 1. İstanbul Festivali

Kaynak: <https://124.im/HUsL> (17.07.2023)

3.2.2. Katkıda bulunduğu Dergiler

Önceki bölümlerde Ozan Sağdıç'ın Hayat Mecmuasındaki çalışmaları hakkında, bu başlıkta diğer gazete ve dergilerde yaptığı çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Sağdıç, Türkiye'nin önemli yayın organlarından biri olan Milliyet

Gazetesi'nde de çalışmalar yapmıştır. Söz konusu çalışmalarından biri de Milliyet'in TV Radyo ekinin çeşitli sayıları için fotoğraf çekmiş olmasıdır. Bunların içinde en önemlilerinden biri üçüncü sayısında çıkan bir tiyatro oyununda çektiği fotoğraflardır (Görsel 44).

Görsel 44: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 3. Sayı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, sanatçıların evine konuk olmuş onların çekimlerini yapmış ve derginin içeriğini geliştirmiştir. Bu sanatçılardan biri Ajda Pekkan'dır. 23 Ekim 1972 yılında 4. sayı olarak yayımlanan bu gazete ekinde Pekkan'ın TV'de yapacağı programın duyurusu yapılmıştır. Bu sayının kapak tasarımı ve fotoğraf çekimleri Ozan Sağdıç tarafından hazırlanmıştır (Görsel 45).

Görsel 45: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 yılı Ekim Sayısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, 30 Ekim 1972 tarihinde çıkan beşinci sayıda ise çok ünlü sinema ve tiyatro oyuncularıyla birlikte çalışmış, benzersiz işlere imza atmıştır. Dönemin Yeşilçam oyuncularıyla keyifli foto röportajlar yapan Sağdıç, hazırladığı içerikler sayesinde oyunlar ve oyuncularla ilgili toplumun bilgilенmesini sağlamıştır (Görsel 46).

Görsel 46: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 Yılı Ekim Sayısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, ünlü ses sanatçısı Zeki Müren'in 8 Kasım 1972'de vereceği konserin Milliyet Radyo TV'de duyurusunu yapmıştır (Görsel 47).

Görsel 47: Milliyet Gazetesi Radyo TV Eki 1972 Yılı Ekim Sayısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, ünlü Yeşilçam oyuncularıyla gerçekleştirdiği röportajları Milliyet'in Radyo-TV ekinde toplamıştır. Sağdıç, Türk sinemasının önemli figürlerini kapsayan bu röportajlar sayesinde Yeşilçam'ın iç dünyasına ve tarihine ışık tutmuştur. Bu ünlü aktris ve aktörlerin kariyerleri, anıları ve sinema sektörüne katkılarını içeren içerikler hazırlamıştır (Görsel 48).

Görsel 48: Milliyet Gazetesi Radyo TV Ekinde Örnekler

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, Milliyet Magazin ekinde de çalışmalar yapmıştır. Sağdıç, dönemin ünlü isimleriyle özel röportajlar yapmış ve fotoğraflarını çekmiştir (Görsel 49).

Görsel 49: Milliyet Magazin 1975, 9 Nisan Sayısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, 1 Mart 1971'de yayın hayatına başlamış olan ve Türkiye'nin önemli siyasi ve aktüel dergilerinden biri olan Yankı dergisinde çeşitli kapak tasarımları yapmıştır. Dergi de yaptığı kapak tasarımlarıyla, derginin siyasi ve toplumsal içeriğine uygun bir görsel seçmiştir. (Görsel 50).

Görsel 50: Yankı Dergisi 1971, Mart Sayısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

28 Ağustos 1954'te Devir adıyla haftalık olarak yayın hayatına başlayan dergi dış politika, spor, sinema, tiyatro ve genel kültür gibi konularda yazılar içermektedir (Özdemir, 1992. s:27). Devir, Türkiye'nin yazar, sanatçı ve bilim adamlarını sayfalarında bir araya toplamıştı. Daha ilk sayıdan itibaren Devir'in kadrosunda Hıfzı Topuz, Haldun Dormen, Refik Erduran, Altan Erbulak, Müşerref Hekimoğlu, Sadun Tanju, İzzet Sedes, Orhan Birgit, Rahşan Ecevit, fotoğrafçı olarak Hüseyin Ezer, Ara Güler ve Ozan Sağdıç yer almıştır. Sağdıç, Devir Dergisi'nin 6 Kasım 1972 tarihli Cevdet Sunay konulu sayının kapak tasarımını ve fotoğrafçılığını yapmıştır (Görsel 51).

Görsel 51: Devir Dergisi'nin Ozan Sağdıç Tarafından Hazırlanan Örnekler

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

1956 yılında yayın hayatına başlayan Ses dergisi, sanat, sinema, moda ve müzik dünyasına ilişkin haberlerin olduğu bir basın yayımıdır. Sağdıç, derginin 1963 yılında yayımlanan tam 26 sayı süren “*Cumartesi Saat Dörtte*” isimli yerli fotoromanın yürütücülüğünü yapmıştır. Fotoromanın senaryosunu oyun yazarı Turgut Özakman hazırlamıştır. Özakman hazırlamakta olduğu bu radyo oyununu diyaloglar halinde kendisine vermiştir. Sağdıç Özakman’dan aldığı metnin reji ve çekim çalışmalarını kendisi yürütmüştür. Basılan ilk yerli fotoroman olmasa da Cumartesi Saat Dörtte isimli eser Türkiye’nin fotoroman tarihi için önem arz etmektedir. Eserin oyuncu kadrosunun; Işık Yenersu, Semih Serger, Çiğdem Selişik ve Savaş Başar olduğu bilinmektedir (Başkavak, 2013). Ayrıca Sağdıç, derginin 1967 tarihli 14. Sayısının kapak tasarımında görev almıştır. Bu tasarımıyla, derginin içeriğini özgün ve dikkat çekici bir görsel ile yansıtarak, okuyucuların dikkatini çekmeyi başarmıştır (Görsel 52).

Ozan Sağdıç, belediyelerin yayın organlarıyla da iş birliği yapmıştır. Bu iş birliklerinden biri de B+ dergisi ile gerçekleşmiştir. B+ dergisi, İstanbul’un Beşiktaş ilçesinin sembol yayınlarından biridir ve Beşiktaş’ın kent kültürünü ele alır. 2015 yılında yayımlanan 26. sayısında, “*Ata’ya Saygı Yürüyüşü, 29 Ekim Coşkusu Cezalandırılan Anıt Prof. Dr. Aysel Ekşi’nin Ardından Çocuk Ruhlu Beşiktaş*” başlığı altında yer alan fotoğrafıyla Sağdıç’a yer verilmiştir. Bu çalışma ile Sağdıç, Beşiktaş’ın kültürel ve sosyal

dokusunu fotoğraflarla yansıtarak, derginin içeriğine önemli bir katkı sunmuştur (Görsel 52)

Görsel 52: Ses Dergisi 1967 yılı 14. Sayı ve B+ Dergisi 2015 yılı 26. Sayı
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

"#tarih" dergisi Haziran 2014'te ilk sayısını okurlarıyla buluşturmuş ve her sayıda zengin içeriklerle tarih meraklılarına eşsiz bir deneyim sunmayı amaçlamış aylık olarak yayımlanan popüler tarih dergisidir. Geçmişten günümüze ışık tutan dergiye Ozan Sağdıç'ın da katkıları olmuştur. Sağdıç, "#tarih" dergisinin 13. sayısından itibaren 88. sayısına kadar fotoğrafık hafıza isimli bölümünün içerik ve fotoğraf editörlüğü görevini üstlenmiştir (EK 2). Yıllarca editoryal içerikle ürettiği fotoğrafları farklı temalar altında birleştirmiş, yazıları ile tarihe not düşmüştür (Görsel 53).

Görsel 53: #tarih Dergisi, Kasım 2017 Sayısının Fotografik Hafıza Bölümü
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, sanatçılar ve siyasetçilerle gerçekleştirdiği görüşmeleri, Türkiye'nin farklı coğrafyalarından edindiği anıları ve deneyimleri ile "*#tarih*" dergisinin sayfalarında okuyucularla buluşturmuştur. Bu röportajlar ve anılar, derginin içeriklerine renk katarken, Sağdıç'ın özgün fotoğrafları da görsel olarak bu deneyimi desteklemiştir.

3.3. Sergileri

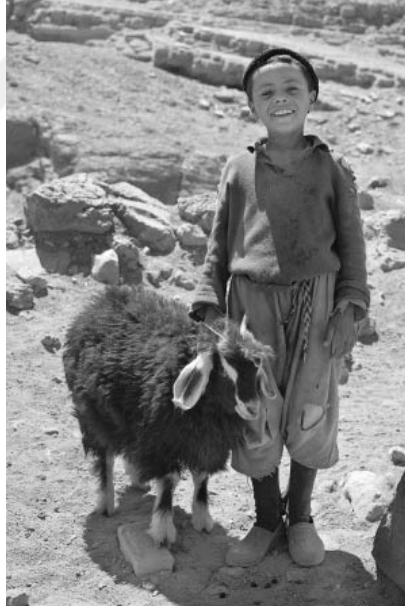
Sanatçı yurt içi ve yurtdışı olmak üzere 50'den fazla sergi açmıştır. Bunlar kronolojik olarak EK 1'de verilmiştir. Ozan Sağdıç, ilk sergisini 1953 yılında "*Bir Kutu Makine ve Ben*" teması ile açmıştır. Bu sergi, kariyerinin ilk senelerinde çektiği fotoğraflardan oluşmaktadır (Sağdıç, 2020) (Görsel 54).

Görsel 54: Burhaniye İskelesi-Ören Sahilinden Geçen Bir Deve ve Sahibi

Kaynak: <https://tarihdergi.com/genc-bir-fotografcinin-heveskarlik-yillari/> (25.07.2023)

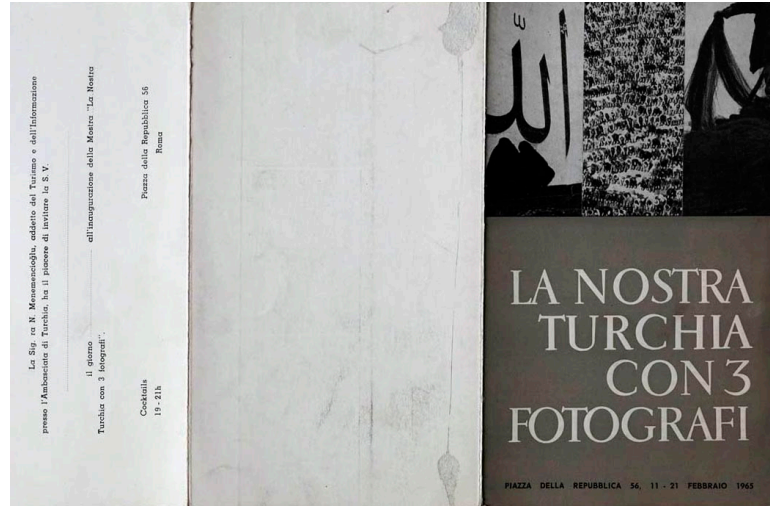
Sağdıç, memleketi Balıkesir’de 1959 tarihinde “*İnsan Manzaraları*” konulu bir açık hava sergisi açmıştır. Bu sergi, Balıkesir’in çeşitli bölgelerinde çektiği fotoğrafları içermektedir (Görsel 55)

Görsel 55: İnsan Manzaraları Sergisinden Fotoğraf

Kaynak: <https://www.fotografya.gen.tr/TR,1138/ozan-sagdic.html> (25.05.2023)

Fikret Otyam, Ara Güler ve Ozan Sağdıç’ın eserlerinden meydana gelen ve Türkiye’nin tarihi, doğal güzellikleri ve insanlarını tanıtan “*Üç Fotoğrafçının Objektifinden Türkiye*” adlı sergi 1965,1966 yılında Paris, Roma ve Viyana’da gerçekleşmiştir (Dış İşleri Bakanlığı Belleteni, 1966, s.9) (Görsel 56).

Görsel 56: Üç Fotoğrafçının Objektifinden Türkiye Sergisi Broşürü ve Hayat Dergisi 1966, 7.sayısında çıkan haberi

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile 2001 yılında Ankara'da bir sergi açmıştır. Bu sergi, Ankara'nın Erken Cumhuriyet dönemine ait mimari yapıları ve mekanlarını gösteren fotoğraflardan oluşmaktadır. Daha sonra bu sergi "*Geçmişten Yansımalarla Ankara*" ismiyle kitaplaştırılmıştır. Kitabın giriş yazısı Kaya Özsezgin tarafından "*Ankara'nın taşı ve Ozan Sağdıç*" başlığı ile hazırlanmıştır. Özsezgin, düşüncülerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ozan Sağdıç'ın ... çektiği... [yapılar] bu fotoğrafların çekildiği dönemle aramızdaki zaman farkını hep açık tutarlar. Binaların belki çevreleri değişime uğramıştır, ama aradan akan zaman binayı ayakta tutan taşı

yerinden oynatmamıştır. Ankara'nın taşıdır o taş, gözlerimizin yaşını silip de o taşta baktığımızda ya da çekilen fotoğraflar, bilinmez hangi gizemli itişle bizi o taşların karşısına götürdüğünde, fotoğrafın aracılık ettiği tarihi yeniden yaşarız. İstedığımız de budur zaten. (Sağdıç, 2001, s.7-8).

Sağdıç, 2010 yılında İstanbul'da Fototrek Fotoğraf Merkezinde, İstanbul'un geçmişine ışık tutan ve izleyicileri maziye götüren "1950'ler İstanbul'u" isimli bir sergi açmıştır (Görsel 57). Gültekin Çizen, sergi ile ilgili duygu ve düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır: (Çizen, 2010)

"Bu portfolyoda, Ozan Sağdıç'ın İstanbul yıllarından 1950'lerden izlenimler görüyorsunuz. Siyah beyaz teknikte geliştirilmiş, o dönemin İstanbul coğrafyasında, bugünün nostaljisiyle terbiye görmüş, benzersiz İstanbul yaşamının fotoğrafları. Ne kadar değerli belgeler, fotoğraflar. Bunlar yalnız fotoğrafın tarihsel belge olarak önemini sergilemiyor. Onlar, fotoğrafın içinde fotoğrafçıyı keşfeden herkesin baş eser sayması gereken bir ömrün özetidir".

Sağdıç tarafından çekilen fotoğraflar, ziyaretçileri 1950'li yılların İstanbul'una bir yolculuğa çıkarmıştır. İstanbul'un hem mimari yapısını hem de toplumsal yaşamını kareleyen bu fotoğraflar birer tarihi belge niteliğindedir. 1950'li yıllar şehircilik anlayışının değiştiği ve şehrin hızla gelişmeye başladığı bir dönemdir. Yaşanan bu değişim, insanların sosyal yaşantısını da etkilemiştir. Sağdıç, bu dönemi çok iyi gözlemlemiş ve kemarasını sokaklara çevirerek önemli kareler yakalamıştır. Ozan Sağdıç'ın çektiği bu fotoğraflar tarihsel ve kültürel bir öneme sahip olup 1950'li yıllar için önemli bir tarihi belge niteliği taşımaktadır (Görsel 57).

Görsel 57: Toriğin 50 kuruşa satıldığı günler, 1956 (Ozan Sağdıç) ve Kufesine bütün uçak şirketlerinin etiketlerini yapıştırmış hamal, 1958 (Ozan Sağdıç)
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

2013 yılında Fatih Belediyesi'nin girişimleri ile açılan “*Fotoğrafın Ozan'ı*” isimli sergide Sağdıç'ın 60 yıllık meslek hayatında çektiği 100 fotoğrafı sergilenmiştir. Siyaset ve sanat dünyasından çeşitli portre fotoğraflarının yer aldığı sergide aynı zamanda günlük hayat konulu fotoğraflara da yer verilmiştir.

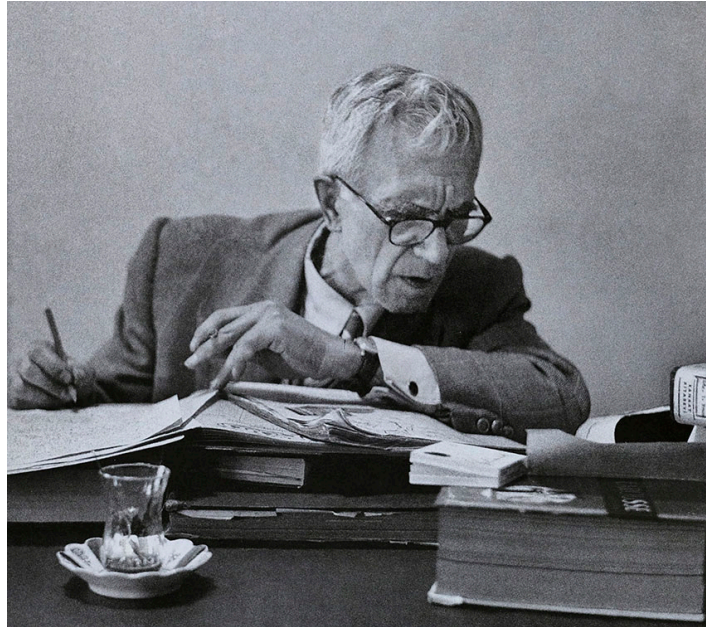
Devlet Sanatçısı unvanına sahip Ozan Sağdıç, 60 yıllık meslek hayatının özeti niteliğinde, 810 fotoğrafı ile “Resmen Tanıdığım ki” adlı sergiyi 2014 yılında açmıştır. Ankara'da Çağdaş Sanatlar Merkez'in de düzenlenen serginin hazırlıkları 1.5 sene sürmüştür. Serginin küratörü Mehmet Arslan Güven düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir: *Türk fotoğrafının en önemli değerlerinden birisi Ozan Sağdıç. Bugüne kadar farklı platformlarda gösterilen tüm fotoğrafları, ilk sergilendiği şekli ile burada toparlandı, büyük kısmı yeniden basıldı. Sergi, Türkiye'de bir kişi için yapılan en büyük fotoğraf etkinliklerinden biri..*” (Özel, 2014). Bu sergide yer alan fotoğraflar 2017 yılında kitaplaştırılmıştır (Görsel 58). Sağdıç, 2014 tarihlerinde Ankara'da “*Zaman Tüneli*” temalı fotoğraf sergisi açmıştır. Bu sergide, İsmet İnönü, Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Alparaslan Türkeş gibi önemli siyasi isimlerin az bilinen fotoğraflarını sergilemiştir.

Görsel 58: Sergiden Fotoğraf Karesi

Kaynak: <https://www.star.com.tr/guncel/60-yilin-fotograflarla-tanikligi-haber-839706/>
(25.07.2023)

Ozan Sağdıç, 4-7 Ekim 2017 tarihinde İstanbul Fototrek Fotoğraf Merkezinde “*Yazın dünyamızdan kayan yıldızlar*” başlıklı bir sergi düzenlemiştir. Sağdıç, önemli otuz değerli sanatçımız; şair, yazar ve gazetecimizin potrelerini sergilemiştir. Sergide, Abdülhak Şinasi Hisar, Sevgi Soysal, Ruşen Eşref Ünaydın, Halit Fahri Ozansoy, Halide Edip Adıvar ve Halil İnalçık gibi önemli isimlerin portreleri ziyaretçilerle buluşmuştur (Görsel 59).

Görsel 59: Halit Fahri Ozansoy

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Başkent Kùltür Yolu Festivali 2023 kapsamında 16 Eylùl – 1 Ekim tarihleri arasında Ankara’da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (CSO) Tarihi Salon Fuaye Alanı’nda, “*Kùltür ve Sanat Yolunda Ozan Sağdıç*” fotoğraf sergisi açılmıştır.

Sağdıç’ın Ankara temalı fotoğraflarından oluşan sergide 42 fotoğrafa yer verilmiştir. Fotoğrafların teması Ankara’nın kùltür ve sanat hayatına katkısı olan bazı isimlerin portreleri ve başkentten değişen manzaralarını aktaran görsellerdir. Ankara’nın gündelik yaşamına ait 17 fotoğrafa yer verilirken, kùltür sanat dünyasının önemli isimleri ise 25 fotoğraf ile temsil edilmiştir. Bu isimlerden bazıları; şevket Sùrevva Avdemir, Suna Kan, Turgut Özakman, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Metin And, Muhsin Ertuğrul, Cahit Kùlebi’dir.

3.4. Tasarımları

3.4.1. Kitap Kapaklarının Tasarımları

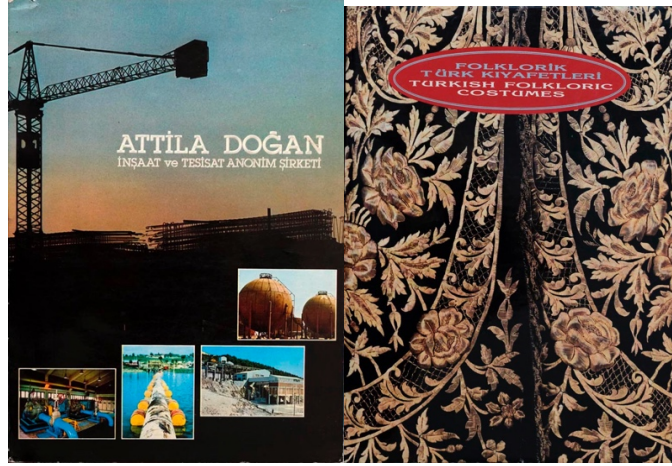
Ozan Sağdıç, sadece fotoğrafçılık alanında değil, aynı zamanda başarılı grafik tasarımlarıyla da dikkat çekmektedir. Sanatçı, fotoğrafçı kimliğinin yanı sıra özellikle afiş ve kitap kapağı tasarımları konusunda çalışmalar da ortaya koymuştur. Bilgi yayınevinin ilk yüz kitabı için grafik tasarımından yararlanmış ve bu kitap kapaklarını hazırlayarak bu konuda da öncü olmuştur (Görsel 60).

Görsel 60: Bilgi Yayınevindeki Yaptığı
Kitap Kapağı Tasarımları

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, sadece edebi eserlerin değil, aynı zamanda sergi katalogları, sanat kitapları gibi çeşitli içeriklere sahip kitapların da kitap tasarımlarını üstlenmiştir. Bu kapsamda, farklı türlerdeki yayınları görsel açıdan etkileyici ve dikkat çekici bir şekilde sunarak, içeriğin yanı sıra kitabın genel estetiğine de katkı sağlamıştır (Görsel 61).

Görsel 61: Katalog, Kitap Tasarımları

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ayrıca, Ozan Sağdıç çeşitli firmalara ait ajanda, takvim ve kitapçıklarının fotoğraf çekimleri ile tasarımlarını da üstlenmiştir. Bu çalışmalarıyla iş dünyasına yönelik dokümanları profesyonelce tasarlayarak, firmaların tanıtımına katkı sağlamıştır (Görsel 62).

Görsel 62: Takvim, Ajanda Tasarımları

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

3.4.2. Tiyatro Afiş Tasarımları

Afiş kelimesi, Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre, "bir şeyi duyurmak veya tanıtmak amacıyla hazırlanan, genellikle resimli duvar ilanı olarak kullanılan, kalabalığın görebileceği yerlere asılan bir tanıtım materyali" olarak tanımlanır (TDK Sözlük, 2023).

Ozan Sağdıç, Devlet Tiyatroları'na fotoğraf çekim hizmeti vermiştir. Sahnede yaşanan anları deklanşörüne basarak ölümsüzleştirmiştir. Sanatçı bununla da sınırlı kalmamış, aynı zamanda sahnelenen tiyatro oyunlarının afiş tasarımlarını da yapmıştır. Sağdıç, zengin bakış açısını ve yaratıcı yeteneğini tasarladığı afişlere de yansıtmıştır. Sanatçının bu çok yönlü yetenekleri, grafik tasarımını üstlendiği afişlerle dönemin Devlet Tiyatroları'nda tanıtım ve duyuru için kullanılmış, geniş bir izleyici kitlesine ulaşmıştır. Bu çalışmaları, fotoğrafçılığının yanında grafik tasarımıyla da ilgilenen Ozan Sağdıç'ın çok yönlü bir sanatçı olduğunu anlamamızı sağlar. Sağdıç afiş çalışmalarında, fotoğraf dışında soyut nesneler, çizimler kullanarak yaptığı tasarımlarda, tiyatro adı, oyunun adı, türü, yazarı, tarih ve adres gibi tanıtıcı bilgilere yer vermiştir (Görsel 63).

Görsel 63: Tiyatro Afişi Örnekleri

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

3.4.3. Plak ve Kaset Tasarımları

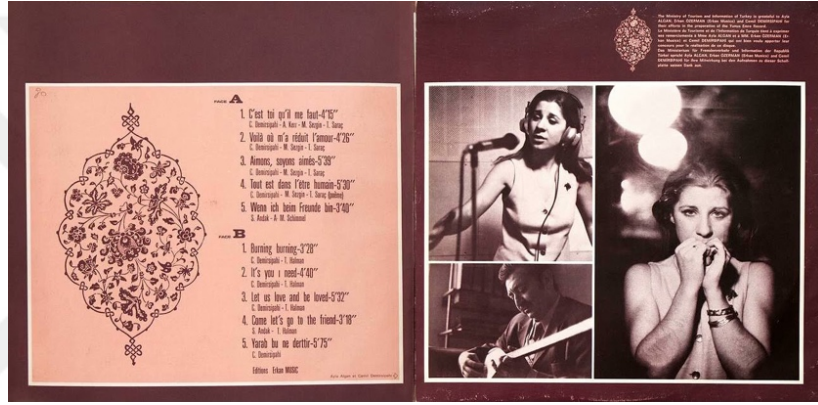
Sağdıç, çeşitli plakların tanıtıma yönelik tasarımlarını da üstlenmiştir. Bu çalışmalarıyla, müzik dünyasının sanatçıların eserlerini ve imajlarını etkili bir şekilde temsil etmeyi amaçlamıştır. Sanatçılarla iş birliği yaparak, onlar için özgün ve dikkat çekici görsel materyaller oluşturmuştur. Sağdıç'ın bu çalışmaları, müzik endüstrisinde sanatçıların tanıtımını ve müziklerinin görsel kimliğini şekillendirmede önemli bir rol oynamıştır (Hepark, 1998, s.44) (Görsel 64).

Görsel 64: Albüm Kapak Tasarımları

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

1971 yılında UNESCO, Yunus Emre'nin ölümünün 700. senesi sebebiyle dünyada “Yunus Emre Yılı” ilan etmiştir. Kültür Bakanlığı tarafından bir plak hazırlandı. Yunus Emre deyişlerinin Ayla Algan tarafından seslendirildiği plağın kapağı, tasarımı ve fotoğraf çekimleri Ozan Sağdıç tarafından yapıldı. Plak ülkemizin kültürel değerlerinin, isimlerinin yurtdışında tanınması amaçlı olarak İngilizce ve Fransızca olarak basılmış ve dağıtımı da hem Türkiye hem de yurtdışında yapılmıştır (Görsel 65).

Görsel 65: Yunus Emre Albümü, kapak ve içi

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

4.OZAN SAĞDIÇ’IN EDİTORYAL FOTOĞRAF ANLAYIŞI

4.1. Ozan Sağdıç’ın Fotoğraf Anlayışı

Kendisini daima “foto muhabiri” olarak tanımlayan Ozan Sağdıç (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 07.08.203), editoryal fotoğraf çekimlerindeki kariyerini Hayat Mecmuasına borçludur. Sanatçı, 1956’da mecmuada foto muhabiri olarak göreve başlamıştır. 1959 sonlarında Ankara bürosuna geçerek çalışmalarını burada sürdürmeye devam etmiştir. Ozan Sağdıç, hayat mecmuasına kabul edilmesindeki neden olan dönemindeki farklı bakış açısını, müstesna görsellik ve farklı içerikler üretimi ile dergi sayılarına taşıyarak katkıda bulunmuştur. Sağdıç’ın çektiği fotoğraflar mecmuanın birçok sayısında kullanılmıştır (EK 3). Sanatçı, sadece fotoğraf çekimi yapmakla kalmamış derginin içeriğinin güçlenmesi için röportajlar da yapmıştır. Dönemin siyasetini yakından takip eden Sağdıç, Hayat Dergisinin çeşitli sayıları için birçok siyasetçi ile çalışmış, onlarla röportaj yapmıştır (Görsel 66-67).

Görsel 66: 1961 yılında yayımlanan 40. Sayı (Fotoğraflar: Ozan Sağdıç)
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Görsel 67: 1960 yılında yayınlanan 27. Sayı (sol) ve 1960 yılında yayınlanan 35. Sayı (sağ) (Kapak fotoğrafları: Ozan Sağdıç)
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, siyasetçilerin yanı sıra çeşitli sanatçılarla da yakın ilişkiler kurmuştur. Bu sanatçılarla röportajlar gerçekleştirmiştir. Sanat dünyasının tanınmış isimlerinin evlerine, stüdyolarına ve konserlerine konuk olmuştur, bazılarını kendi ofisinde ağırlamıştır. Bu özel anları fotoğraflar aracılığıyla Hayat Dergisi'nin farklı sayılarında yayımlayarak geniş bir okuyucu kitlesiyle paylaşmıştır (Görsel 68).

Görsel 68: Hayat Mecmuası 1963 (sol) ve 1967 (sağ) Yılında Yayımlanan Sayılarından Örnekler (Kapak Fotoğrafları: Ozan Sağdıç)
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç, turizme de önemli katkılarda bulunmuş ve bu katkılar Hayat Dergisi'nin farklı sayılarında yayımlanan fotoğraflarla belgelenmiştir. Özellikle İzmir,

İstanbul ve Ankara gibi büyük ve önemli şehirlerin silüetlerini içeren görseller konusunda öne çıkmıştır. Sağdıç'ın turizmle ilgili çalışmaları hayat dergisi dışında da devam etmiştir. Anadolu'nun birçok yerini gezen Sağdıç, bunları kitaplarında toplamıştır (Görsel 69).

Görsel 69: Poseidon ile Demeter, Fotoğraf: Ozan Sağdıç

Kaynak: Hayat Dergisi 31.05.1957 / Sayı: 34 arka kapak

Ozan Sağdıç'ın belki Türkiye turizmine olan en büyük katkısı Kapadokya'nın UNESCO miras listesine girmesi için gösterdiği çabadır. Sanatçı röportajda bu olayı şu şekilde aktarır:

1987 yılı bağbozumunda TEKEK İdaresi Kapadokya'da Şarap Festivali düzenlemişti. Etkinliği süslemek amacıyla da "Kapadokya" isimli multi-vizyon gösterimizi sunmamızı istediler. Müzik ile senkronlanmış bu özel teknikli dia gösterimizi büyük beğeni ve ilgi topluyordu. Nitekim, bir sene önce Kapadokya'nın Dünya Mirası Koruma Projesi kapsamına alınmasına karar veren UNESCO'nun teftiş kurulu da tesadüfen festivalin konuğu olarak gösterinin yapıldığı yerde yemek yiyordu. Gösteri biter bitmez yanımıza gelip, kendilerinin hazırladığı sayfalar dolusu raporun bu gösteri kadar etkili olamayacağını, gösteriyi Paris'te genel kurula gösterip gösteremeyeceğinizi sordular. Gerekli imkanlar sağlandığı takdirde mümkün olduğunu öğrenince, başvurdukları Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı Kültür İşleri Dairesi bu organizasyonu üstlendi ve resmi görevli olarak ağır

ekipmanlarımızla birlikte Paris'e giderek, UNESCO Genel Kurulu'nun düzenlediği özel toplantıda teftiş kurulu adına “Kapadokya” isimli multi-vizyonunu sunduk. Böylelikle Kapadokya’nın UNESCO Dünya Mirasi Listesi'ne alınmasına ilişkin denetleme raporunun onaylanması bizim UNESCO genel merkezinde yaptığımız bu gösterinin desteği ile neticelenmişti. (Ozan Sağdıç, kişisel görüşme, 07.08.203).

Doğan Hızlan, Ozan Sağdıç’ın fotoğraf anlayışı ile ilgili düşüncesini şu şekilde dile getirmiştir;

“Şiirden grafik tasarıma, resimden müziğe kadar birçok konu ilgi alanına girer Ozan Sağdıç’ın. Sağdıç, “Ben çektim oldu!” felsefesiyle hareket eden birçok fotoğrafçının aksine gerçek bir entelektüeldir. Sanatın ve yaşamın kendisi, fotoğraflarının varoluşundan daha önce gelir Ozan Sağdıç’ın. Bu yüzden, o her şeyden önce iyi bir sanat izleyicisi olmuş, sanatını da bunun üzerine temellendirmiştir. Aynı zamanda birçok plak ve kitap kapağında da imzası vardır.”

Ozan Sağdıç için sanat ve yaşam birbirinden ayrı değildir. Çektiği fotoğraflar, sıradan anların ötesine geçmiştir. Fotoğraflarının altında derin anlamlar barındırmıştır. Tüm bunlar, Sağdıç’ın küçüklüğünden itibaren entelektüel bir çevrede yetişmiş olmasının bir sonucudur. Eşinin, CSO’da çalışan bir viyola sanatçısı olması nedeniyle birçok sanatçıyla bir araya gelmiş onlarla yakın ilişkiler kurmuştur.

Ozan Sağdıç, çektiği portrelerde modellerini meslekleri ile ilişkilendirerek insan mekân teması üzerine durmuş, duygulu anlatımın ön planda tutulduğu bir anlatım benimsemiştir (Kurum, 2009, s.11). Sağdıç bir konuşmasında Othmar Pferschy’nin fotoğraflarından etkilendiğini şu şekilde dile getirmiştir; (Çelik, 2010, s.44)

Cumhuriyetin ilk yıllarında yeni Türkiye'nin propagandasını yapan bütün fotoğraflı eserlerde imzası bulunan bu Avusturyalı fotoğrafçı, doğadan ya da kentlerden çektiği fotoğraflarda titiz bir çerçeveleme geleneğine bağlı olarak çalışmış, Türkiye'de manzara fotoğrafçılığına öncülük etmiştir. Türkiye fotoğrafçıları denilebilir ki, manzaraya bakmasını Othmar'dan öğrenmiştir.

Sağdıç'ın, portre fotoğrafı anlayışında Erich Salomon'a benzediği söylenebilir. Fotojournalizm'in babası olarak nitelendirilen Salomon, devlet adamları ve ünlü sanatçıların portrelerini çekmiştir (Özdamar, 2005, s.73). Sanatçı fotoğraflarını çekerken, kritik anı yakalamak için sabırla beklemiş ve kendine has anlayışını fotoğraflarına yansıtmayı başarmıştır. Prof. Dr. Osman Üper, Sağdıç'ı; *“Onun fotoğraflarında başarıyla vurguladığı zaman – mekân ilişkisini, daima doğru zamanda ve doğru yerde deklanşöre dokunduğu hissini izleyicisine hissettirmektedir”* şeklinde tanımlamıştır. Yani Ozan Sağdıç, fotoğraflarında kritik/karar anı yakalamaya dikkat etmiştir. Bunun yanında Sağdıç çektiği fotoğrafların duygu yüklü olmasına dikkat etmiştir. Mesaj verme kaygısından çok günlük yaşamdan bir kesit vermeyi ve insanları güldürürken düşündürmeyi amaçlayan fotoğraflar çekmiştir. Bu portrelerden biri Sarıyer'de bir balıkçı ve kedi temalı fotoğafıdır (Ürper, 2021, s.230). Bu fotoğrafta hem anı yakalamış hem de mizahi bir mesaj vermiştir (Görsel 70).

Görsel 70: Sarıyer'de Balıkçı ve Kedi (1970)

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ozan Sağdıç'ın çektiği fotoğrafların geniş bir yelpazesi vardır. Sanatçı bazen tipik bir anı yakalamış bazen de gündelik hayatı ortaya koyan fotoğraflar üretmiştir. Foto muhabirliği bakış açısı ile fotoğraflarında her ne kadar belgeci yaklaşımı olsa da Sağdıç, Henri Cartier-Bresson'un “Karar anı” ile ifade ettiği kompozisyon, hareket ve duygulara hitap eden kritik anı fotoğraflarında sıklıkla kullanmıştır. Sağdıç'ın çekim tarzı doğal olanı özel bir an ile çerçeveleyip, bizi şaşırtarak/duygulandırarak/düşündürerek aktarmaktır. Akbaba dergisindeki karikatürleri, yine aynı tarzda ürettiği Hayyam

çevirilerindeki mizahi (Humour) üslup birçok fotoğrafında kendini gösterir. Şiir, edebiyat, karikatür, grafik, müzik ve bazı diğer sanat alanları ile derin ilgisi, gündelik yaşamı görsel olarak estetize etmesindeki başarının kaynaklarının başında gelir. (Görsel 70). Ozan Sağdıç'ın tanımı ile fotoğraf "Tanık olmaktır!". *"Hayata, olaylara, zamana ve mekana tanık olmaktır. Diğer deyişle bir olayı, bir durumu belirliyorsunuz ama bunu yaparken, kendi ruhunuzdan ve bakış açınızdan bir şeyler katıyorsunuz. Tanıklık dediğim budur."* (Sağdıç, 2017).

"Sarıyer'de Balıkçı ve Kedi" fotoğrafını aynı gün birlikte fotoğraf çektiği dostu, usta fotoğrafçı Şemsi Güner de benzer bir planla yakalamış ve kendisine ait Karadeniz kitabının kapak fotoğrafı olarak kullanmıştır. Şemsi Güner fotoğrafında görüleceği üzere hemen hemen aynı zamanda ve planda çekilmiş iki fotoğrafı karşılaştırdığımızda, Sağdıç'ın fotoğrafında kedinin fotoğrafa kattığı mizah unsuru fark edilir (Görsel 71).

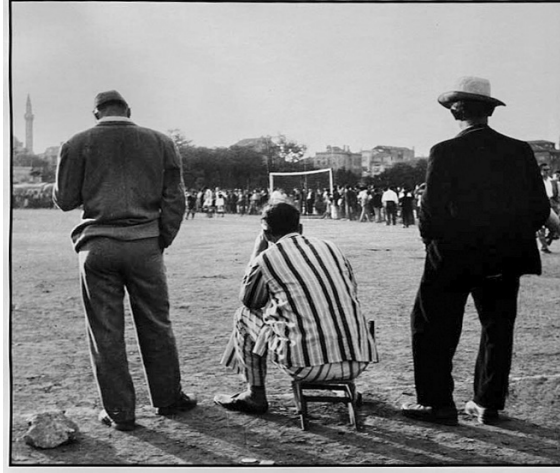
Görsel 71: Şemsi Güner'e ait benzer planda balıkçı fotoğrafı

Kaynak: Haluk Perk Vakfı Koleksiyonu Şemsi Güner Arşivi

Sağdıç'ın çok kısa bir süre farkla yakaladığı kendi fotoğrafında çerçevede çok küçük bir yer kaplayan beyaz kedi iki ayağı üzerine durup, balıklardan kendi payını almaya çalışıyor ve konuyu, balıkçı fotoğrafından bir anda öznenin merkezini değiştirerek, rızkını arayan kedi içeriğine taşıyor.

Sağdıç muhabirlik yaptığı dönemlerde, klasik foto muhabirliğinin bir olayı, konuyu doğrudan ilk karşılaşma anı ile sadece haber niteliğiyle, metinsiz bir bacağı eksik halde çerçeveye aldığı formatın dışında, kendi tabiri ile ruhundan, bakış açısından bir

şeyler katarak, kısaca yorumlayarak fotoğraflamıştır (Görsel 72).

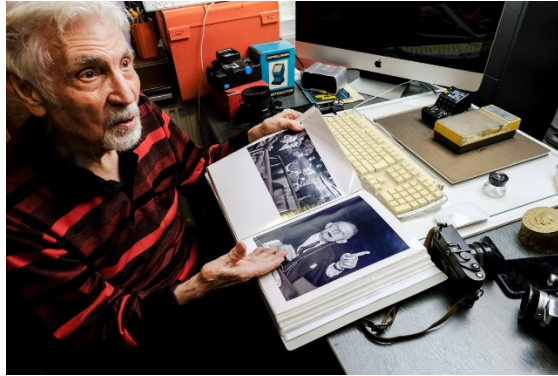

**Görsel 72: Sultanahmet meydanında bir ikinci küme
Maçının seyircileri 1955**

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

4.1.1 Siyaset Dünyasından Portreler

Ozan Sağdıç, pek çok siyasetçi ve diplomatla yakın temas içinde bulunmuştur. Bu insanlarla birlikte özel röportajlar ve fotoğraf çekimleri yapmıştır. Siyasi figürlerin evlerine gitmiş onların aile ve özel hayatını gözlemlemiştir. İsmet İnönü, Süleyman Demirel, Bülent Ecevit ve Turgut Özal gibi dönemin önemli siyasi liderleriyle bir araya gelmiştir (Görsel 73-74-75).

Görsel 73: Ozan Sağdıç Ofisinde İsmet İnönü portfolyosunu gösterirken

Kaynak: Murat Gür Arşivi

Görsel 74: Ara Güler, Sami Güner, Mustafa Türkyılmaz, Yıldırım Akbulut, Turgut Özal ve Ozan Sağdıç

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Görsel 75: İsmet İnönü, siyasette meslektaşı Süleyman Demirel’le hoş bir sohbet esnasında

Kaynak: <https://tarihdergi.com/olumunun-45-yilinda-milli-sef-uzerine-polemik/> (25.07.2023)

Sağdıç, İnönü’yü 1960-73 arası bir dönemde 13 yıl boyunca oldukça yakından izleme şansına erişen bir foto muhabiridir. Bu süreç içinde, İnönü’nün kişiliğinin derinliklerine inmiştir. Onun siyasi kişiliğinin yanında müziksever yönünü de vurgulayan fotoğraflar çekmiştir. İnönü, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’na (CSO) dünyaca ünlü piyanistleri davet etmiştir. Sağdıç, İnönü’nün bu sanatsever kişiliği yönünü aydınlatmıştır. Bu da Sağdıç’ın ince bakış açısını gözler önüne sermektedir (Görsel 76-77).

Görsel 76: İsmet İnönü ve eşi Mevhibe Hanım CSO konser salonunda
Kaynak: <https://tarihdergi.com/olumunun-45-yilinda-milli-sef-uzerine-polemik/> (25.07.2023)

Görsel 77: Sviatoslav Richter ve İsmet İnönü
Kaynak: <https://tarihdergi.com/olumunun-45-yilinda-milli-sef-uzerine-polemik/> (25.07.2023)

İsmet İnönü için Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası çok önemlidir. Hayatı boyunca oldukça yakından ilgi göstermiş ve her zaman desteklemiştir. Orkestranın açıklamalı konser turneleri ile değişik şehirlerde yeni orkestralar kurulması düşüncesinin oluşumunda da İnönü'nün payı vardır. Cumhurbaşkanlığında özel yer tahsis ettiği orkestranın tüm konserlerini yakından takip etmiştir. Burada çok değerli sanatçılarla tanışmıştır. Jascha Heifetz, Edwin Fischer, Arthur Rubinstein, Wilhelm Kempff ve Henryk Szeryng gibi dönemin büyük sanatçılarına ilgi göstermiş, kendileriyle sohbet etmiştir (Sağdıç, 2016). Ozan Sağdıç, İnönü'nün sanatçılarla olan yakın ilişkisini fotoğraf kareleriyle ölümsüzleştirmiştir. Fotoğrafların tümündeki samimiyet ve sıcaklık İnönü'nün sanata ve sanatçıya verdiği değeri ortaya koymaktadır (Görsel 78).

Görsel 78: İsmet İnönü konser sonrası piyanist Arthur Rubinstein ile
Kaynak: <https://tarihdergi.com/olumunun-45-yilinda-milli-sef-uzerine-polemik/> (25.07.2023)

**Görsel 79: İsmet İnönü, Alpaslan Türkeş,
Osman Bölükbaşı ve Mehmet Ali Aybar (1966)**

Kaynak: <https://tarihdergi.com/olumunun-45-yilinda-milli-sef-uzerine-polemik/> (25.07.2023)

“24 Mart 1966’da Bakanlar Kurulu (Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel’in) yurda getirilmesi kararı almış, 26 Mart’ta da getirilip Gülhane Askeri Hastanesi’ne nakledilmişti. O gün yine Esenboğa Havaalanı’ndaydık. Karlar serpiştiren bir Mart gününde uçağın yanaşması ve hastanın alınması sırasında geçen süre içinde parti liderlerinden İsmet İnönü ile Osman Bölükbaşı’nın muhabbetli diyalogu Alpaslan Türkeş ve Mehmet Ali Aybar’ın da katılımıyla samimi ve sıcak bir sohbeta dönüşmüş, soğuk havayı ısıtmaktaydı. Sonunda Cumhurbaşkanlığına ait bir resmi araç eşliğinde

Cemal Gürsel'i taşıyan bir ambulans, karşılayıcıların önünden geçip Gülhane Askeri Hastanesi'nin yolunu tutmuştu.” (Sağdıç, 2016)

Türk siyasi hayatında başkent Ankara ve çevresinde gelişen olayları ara vermeden takip eden Ozan Sağdıç bu kez karlı bir Ankara gününde, tedavisinden yanıt alınamayan Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in ABD'den getirilişini bekliyor. Esenboğa hava alanında dönemin siyasi parti liderleri yağan kara aldırış etmeden yan yana Gürsel'i bekliyorlar. İnönü ile Bölükbaşı'nın çok atıştığı, birbirlerine latifeler yaptığı bilinir. Yine bu anlardan birinde ortamı yumuşatmak için muhtemelen yapılan bir esprinin sonucu, İnönü'nün güldüğü, Bölükbaşı ve Türkeş'in kendilerini tutarak tebessüm ettikleri görülüyor. Aybar'ın ise dikkatini muhtemelen askeri kortej, yapılan karşılama hazırlıkları çekmiş, üçlüden bir an ayrılmış. Türk siyasi hareketinde merkezi temsil eden İnönü, Türkeş, Bölükbaşı ile merkez dışında kalan Aybar'ın da fotoğrafı olmuş bu çerçeve. Karşılarında ve yakından fotoğraflarını çeken Sağdıç, Ankara siyasi yaşamında tesis ettiği ikili ilişkilerinin kazanımı olarak görünmez olmuş, sürekli gördükleri meclis ailesinden biri gibi algılandığı için siyasiler böyle dramatik bir ortamda daha rahat davranmışlardır (Görsel 79).

Sağdıç, Süleyman Demirel'le yakın ilişki içerisinde olmuştur. Başbakanlığının ilk dönemlerinden itibaren foto röportajlar yapmış ve yakından takip etmiştir. Sağdıç, 1965 yılında Demirel'in evine gitmiş ve Süleyman Demirel ve Nazmiye hanımın fotoğrafını çekmiştir. Sağdıç, fotoğrafının hikayesini Hürriyet Ankara için yaptığı bir röportajda şöyle anlatmıştır; (Sağdıç, 2013) (Görsel 80-81).

1965 yılında Süleyman Demirel ilk kez başbakan olunca Hayat'ta bir röportaj için evine gittim. O zaman evi Buğday sokaktaydı ve 10 numaralı dairede oturuyordu. İngiltere'nin de biliyorsunuz, 10 numarası meşhurdu. Süleyman Demirel ve Nazmiye hanımında evi Ankara'daki evleri 10 Numara olunca böyle bir fotoğraf çektik

Görsel 80: Süleyman Demirel'in Başbakanlığının İlk Döneminde Çektiği Fotoğraflar

Kaynak: <https://tarihdergi.com/50-yil-once-demirelle-ilk-roportaj/> (25.07.2023)

Görsel 81: Hayat Dergisi Röportajı 10.12.1964 / Sayı 51 sayfa:16,17

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Görsel 82: Demirel çifti ile Bayındır Barajı yolunda, 1965

Kaynak: <https://tarihdergi.com/50-yil-once-demirelle-ilk-roportaj/> (25.07.2023)

“Süleyman Bey'in taşıyıp geldiği şöhreti "Barajlar Kralı" olmasıydı. O yüzden röportajımızın olmazsa olmaz fotoğrafı kendi eseri olan bir baraj önünde çekilecek bir fotoğraftı. Ankara kentine pek uzak olmayan ve yakın bir tarihte bitirilmiş olan Bayındır barajıydı. Yemekten sonra Demirel'in özel arabasına binip oranın yolunu tuttuk. Kendisi araba kullanmıyordu. Arabayı süren Nazmiye Hanım'dı. Süleyman Bey onun yanında oturuyordu. Arka koltuğa da ben yerleşmiştim. Koruma moruma hak getire, biz yola revan olduk. Hiç kuşkuşuz bu görüntü hoş bir manzaraydı. Kırsala çıktığımızda arabayı durdurttum. Yere inip o anı fotoğraflarla saptadım. Sonraları ne zaman bir projeksiyon gösterisi yapsam ve gösteri programı içinde bu fotoğraf da varsa, sessiz sedasız seyreden seyircilerde hoş bir kıpırdanma olur, hayranlık, şaşkınlık, belki daha başka başka duygular da ifade eden sesler çıkar. Bundan da ben haddim olmayarak bu fotoğrafın çok tutulduğu ve hoşlanıldığı çıkarımını yapmaktayım.” (Sağdıç, 2015)

Ozan Sağdıç, fotoğrafını çekeceği kişileri, konuları çok iyi etüt etmiş bir fotoğrafçıdır. Gündemi, siyasal, sosyal gelişmeleri çok yakından takip etmekte bununla sınırlı kalmayıp bu bilgileri fotoğraflara dönüştürmekte ve imzasını bu yöntemle atmaktadır. Süleyman Demirel, 5 yıl boyunca Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yapmış ve bu dönemde birçok barajın açılması, temelini atılmasını sağlamıştır. Dünün “Barajlar Kralı”, bugünün genç başbakanı Demirel'i yakındaki bir baraja götürmesi, geçmişteki başarıları göstererek artık farklı bir koltukta bütün Türkiye için aynı başarıların yolunun açıldığını işaret etmek içindir (Görsel 82).

1965 Türkiye'sinde başbakanın eşinin direksiyon başında verdiği fotoğraf, kadının hem ev hem de sosyal yaşamındaki yeri hakkında fikir veriyor (Görsel 82). Eşi Nazmiye hanımın sadece evde değil, ev dışında da eşinin en büyük destekçisi olduğunu gösteriyor. 65'lerin Türkiye'sinde hala erkeklerin hâkim olduğu iş/siyaset hayatında direksiyonun başında bir başbakan eşi o dönem için iddialı bir çerçeveye sunuyor. Çekim esnasında araç hareket etmemektedir ama Süleyman beyin yola bakması Nazmiye hanımın iki eliyle direksiyonu sıkıca sarması, arkada başka aracın olmaması, çiftin Anadolu yollarında yalnız seyahat ettiği hissini uyandırmaktadır. Sağdıç bu karede sadece görsel bir belge üretmemiş, aynı zamanda sinematografik bir çerçeveye de imza atmıştır.

Görsel 83: Bir etkinlikte Süleyman Demirel eşi Nazmiye hanımla
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Görsel 84: Ozan Sağdıç Süleyman Demirel'den Plaket Alırken
Kaynak: <https://tysdarsivi.hacettepe.edu.tr/collections/show/81> (25.07.2023)

Görsel 85: 1977 seçimleri öncesinde CHP Van mitingi

Kaynak: <https://tarihdergi.com/ak-gunlere-dogru-bir-karaoglan/> (25.07.2023)

Ozan Sağdıç'ın Ecevit ailesi ile kurduğu yakın ve samimi ilişki bu fotoğrafta kendini göstermiştir. Seçim sürecinde mitinglerde, sürekli her an kendileri ile birlikte olan fotoğrafçının hane içi için makul fakat kamuoyu için sıkıntı yaratabilecek çerçevelere gösterdiği hassasiyet nedeni ile karşılıklı bir güven gelişmiştir. İkilinin yolculuk esnasında siyasi gündeme ara vererek geçirdiği bu keyifli dakikalar fotoğrafa yansımış, Ecevit çifti bu sıcak anların kamuoyu ile paylaşılmasında bir sakınca görmedikleri için Sağdıç görünmez olarak bulunduğu konumda bu fotoğrafı çiftin çok yakınından çekmiştir (Görsel 85). Ozan sağdıç bu fotoğrafı çekerken anılarını şu şekilde paylaşmıştır; (Sağdıç, 2017)

“Bir de Van maceramız var. Van’a uçakla gitmiştik. Güzel bir miting olmuştu. Bizi uçağa götürecek otobüsü halk ikide bir durduruyor, sevgi gösterileri yapıyordu. Bunlardan birinde bir delikanlı birazcık büyümüş bir Van kedisi yavrusunu Ecevit’in eline tutuşturuverdi armağan olarak. Beraberinde ne bir kutu ne bir kafes. Ecevitlerin kedi sevgisi malûm. Üç beş dakika sevdiler okşadılar ama, kedi yabancılık çekiyor, ürküyor, ortamdaki kurtulmaya çalışıyor, tırnaklarını oraya buraya geçiriyor. Bir türlü baş edemiyorlar. Kafilde benden başka kedi seven yoktu herhalde ki kimse Ecevitleri o durumdan kurtarmaya yanaşmıyordu. Ben fedailik ettim, kediyi ellerinden aldım. Uçağın en arka koltuğuna geçip oturdum. Motor gürültüsünden insan bile ürker. Ürkmüş bir kediyi iki sat boyunca elinde tutmaya çalışmak cehennem azabı imiş meğer. Ellerim tırnak yarasından perişan olmuştu.

Sonraki yıllarda “Ne cefalar çekmedim ben Ecevit’in güvercininden ve kedisinden” diye şakasını yapmaktaydım.

Fotoğrafta, teknik ve estetik olarak konuya bütüncül yaklaşmıştır. Hareket halindeki bir otobüste sarsıntı almayacak perde hızı kullanmak, Bülent ve Rahşan Ecevit’i çerçeveye alacak bir odak uzaklığı seçimi olmuş. Arka koltuklarda oturan kalabalık ayırıştırılarak, konunun çifte odaklanması sağlanmış. Bu şekilde plan daha dar alınarak çiftin çerçeve içindeki oranları büyümüş ve mimikleri hakkında daha net bilgi edinilmesi sağlanmıştır. Çekim yapılırken “karar anı” beklenmiş, ilgisini kediye yönlendiren Bülent Bey’in, Rahşan Hanım’ın birbirlerine ve Van kedisine muhabbetli bakışı yakalanmıştır. Kediye kucağında tutan Rahşan Hanım ve Bülent Bey hayvansever, insani bir profil çizmiştir. Kendilerine hediye edilen kedi ile olan ilişkilerinde Vanlıların hediyesine verdikleri değer de fotoğrafa yansımıştır. Parti başkanı ve eşi olarak ikilinin diğer partililer ve görevlilerle aynı tarz koltuklarda yolculuk etmesi, Rahşan Hanımın gündelik, rahat kıyafetler giymesi, makyajsız olması, halkçı siyasi görüşlerinin de emaresidir.

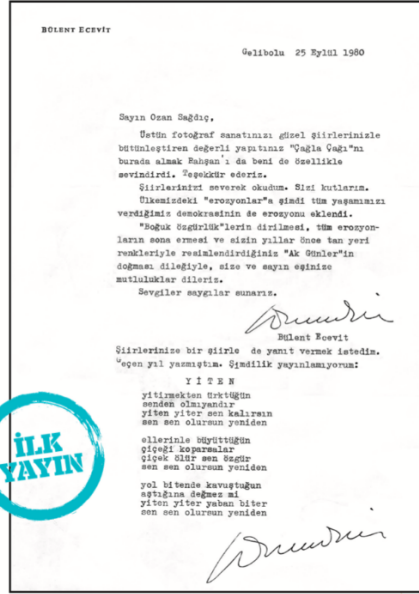
Ozan Sağdıç, Ecevit’in birçok fotoğrafını çekmiştir. Bunların en ünlülerinden biri de beyaz güvercinle çektiği fotoğraftır (Görsel 86).

Görsel 86: Beyaz Güvercinli Bülent Ecevit

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ecevit, 1980 darbe döneminde tutuklanarak Çanakkale'ye gönderilmiştir. Bunun üzerine Sağdıç, yeni basılan şiir kitabını Ecevit'e göndermiştir. 25 Eylül 1980'de Bülent Ecevit'ten cevaben teşekkürlerini içeren mektup gelmiştir (Sağdıç, 2021) (Görsel 87).

Görsel 87. Bülent Ecevit'ten Ozan Sağdıç'a Mektup

Kaynak: <https://tarihdergi.com/bir-bulent-ecevit-klasigi-gozaltinda-bir-basbakandan-medeniyet-muhalefet-dersi/> (29.07.2023)

Sağdıç, Ecevit'in birçok mitingine katılmıştır. Bu sayede, Ecevit'in politikacı duruşunu, hitabet yeteneğini ve halkla kurduğu ilişkiyi yakından gözlemlemiştir. Sağdıç, bu özel anların fotoğraflarını çekmiş ve Türk siyasetinin görsel tarihine katkılar sağlamıştır (Görsel 88-89).

Görsel 88: Ecevit'in bir mitinginden

Kaynak: <https://tarihdergi.com/ak-gunlere-dogru-bir-karaoglan/> (29.07.2023)

Görsel 89: Ecevit Ofisinde

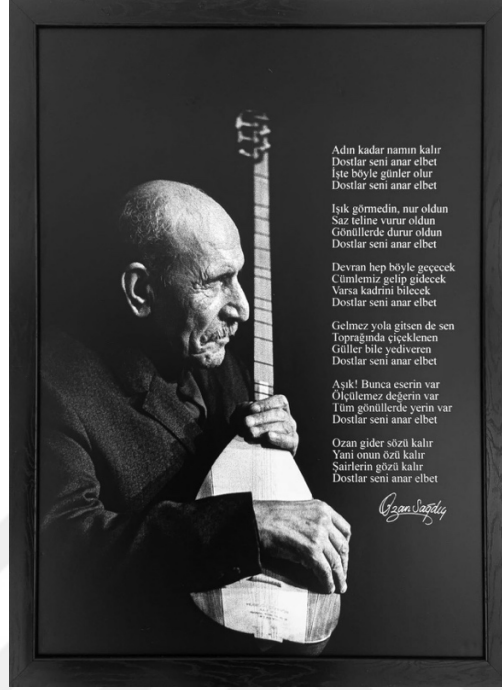
Kaynak: <https://tarihdergi.com/bir-bulent-ecevit-klasigi-gozaltinda-bir-basbakandan-medeniyet-muhalefet-dersi-2//> (29.07.2023)

4.1.2. Sanat Dünyasından Portreler

Ozan Sağdıç, Hayat Mecmuasında çalıştığı dönemlerde pek çok sanatçı ve ünlü isimlerle bir araya gelmiştir. Sağdıç, sanatçılarla yakın ilişkiler kurmuş ve mecmuada onlarla ilgili çalışmalar yapmıştır. Sağdıç, yerli ve yabancı birçok ünlü ismin portrelerini çekmiş, bu sayede sanatçıların Türkiye’de tanınmasına büyük katkılar sağlamıştır. Devlet Opera ve Balesine davet edilen sanatçılardan Aşık Veysel’e kadar birçok sanatçıyla yakın temaslar kurmuştur (Görsel 90). Ozan Sağdıç, Aşık Veysel’in 125. yaş günü anma etkinliklerinde Aşık Veysel ile ilgili şu sözleri dile getirmiştir; (Sağdıç, 2019, s.54).

Benim bir alanım da portre fotoğrafçılığı. Hayatım boyunca dönemin ünlü isimlerinin peşinden koşmuşumdur ki bugün 85 yaşımdayım ve 66 senedir fotoğraf çekiyorum. Ben bu işe foto muhabiri olarak başladım ve devam ettim ama bu süreç içerisinde fotoğraf sanatçısı olarak da isim yapmış oldum ve oldukça da deneyimim oldu. Başarılı sayılabilecek bir yaşamım oldu. Günümüzde Türk olsun yabancı olsun ne kadar ün yapmış insan varsa hepsini çekmeye çalıştım. Âşık Veysel baş taçlarımızdan biri, çocukluğumuz tezenesini kulaklarımızda hissede hissede geçti. Sevgimiz çok büyüktü. Elimize fırsat geçtikçe fotoğraflarını çektik. Onu ilk defa Sabahattin Eyüboğlu’nun evinde dinledim. O zamanlar lise öğrencisiydim. Benim için unutulmaz anlardan biriydi. Görmüş olduğunuz bu fotoğraf dizisini Küçük Tiyatro’da çektim. Âşıklar Günü vardı. Âşıkların atışmalarını, sohbetlerini

doğal ışıqla fotoğrafladım. “Dostlar beni hatırlasın” şiirine karşılık “Dostlar seni anar elbet” diye Veysel’in şiirine bir nazirem de vardır.

Görsel 90: Aşık Veysel fotoğrafı ve “Dostlar seni anar elbet” şiiri
Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

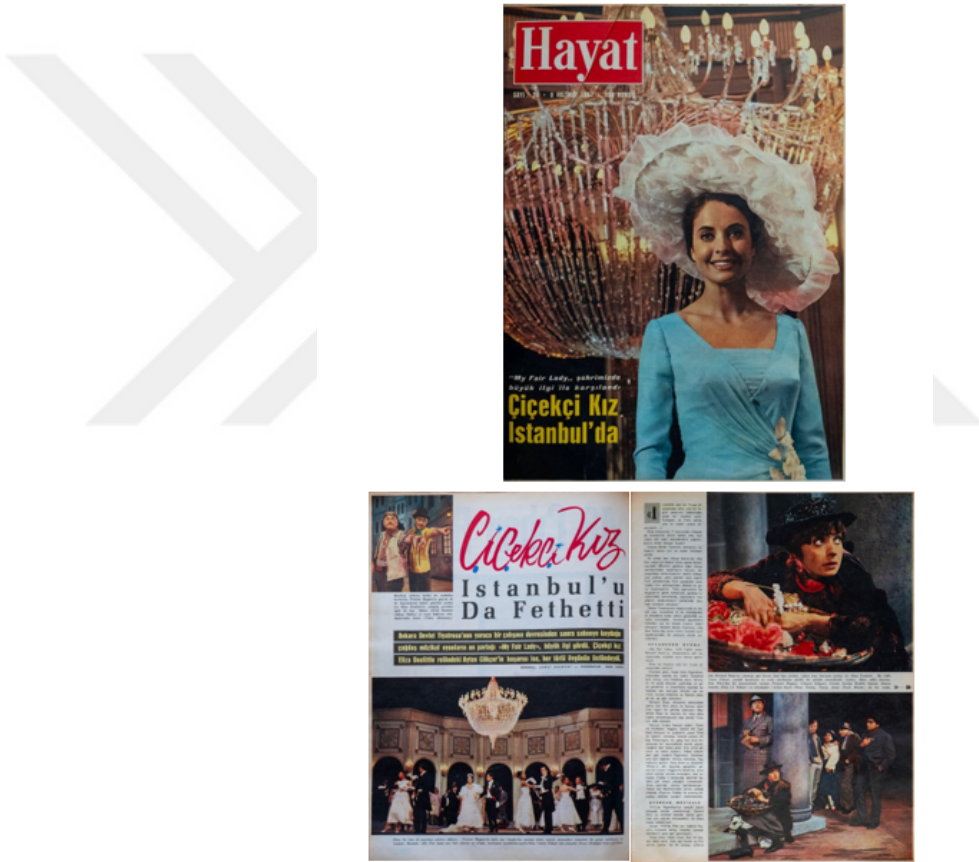
Piyano sanatçısı İdil Biret, TBMM tarafından özel yasa çıkartılarak Paris’e gönderilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü ile de onurlandırılan İdil Biret, Türkiye’de ve yurtdışında çeşitli konserler vermiştir. Ozan Sağdıç, İdil Biret’in fotoğraflarını çekmiş, onları hayat mecmuası ve çeşitli basılı yayınlarda yayımlamıştır (Görsel 91).

Görsel 91: Yehudi Menuhin ve İdil Biret

Kaynak: https://www.mimarizm.com/haberler/1-istanbul-festivali-nin-siyah-beyaz-anilari-kitaba-donustu_117308 (20.07.2023)

Sağdıç, döneminde ses getiren pek çok müzikalin, oyunun, gösterinin röportaj fotoğraflarını çekmiş, kültür sanat dünyasının önde gelen isimlerinin çalışmalarını geniş kitlelerle buluşturmuştur. Yurtdışında hem tiyatro hem de sinemada My Fair Lady adıyla sahnelenen eser, dilimize kazandırılmış ve Çiçekçi Kız adıyla 1967 yılında İstanbul'da ve Ankara'da tiyatro izleyicileri ile buluşmuştur. Sağdıç, Hayat mecmuasının 1967 Haziran sayısında bu konuya yer vermiştir (Görsel 92).

Görsel 92: Hayat Mecmuası, Haziran 1967

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Hayat dergisi, konu olarak sıklıkla Türkiye'de ve dünyada ünlüler ve yaşamları konularını işlerdi. Ozan Sağdıç da yurtdışındaki foto muhabirlerinin çalışmalarını dergide içeriden daha yakından takip etme fırsatı yakalıyordu. Sanat hayatını Ankara'da sürdürmüş tiyatro oyuncusu Ayten Gökçer'i Hayat Mecmuası Ankara bürosunda

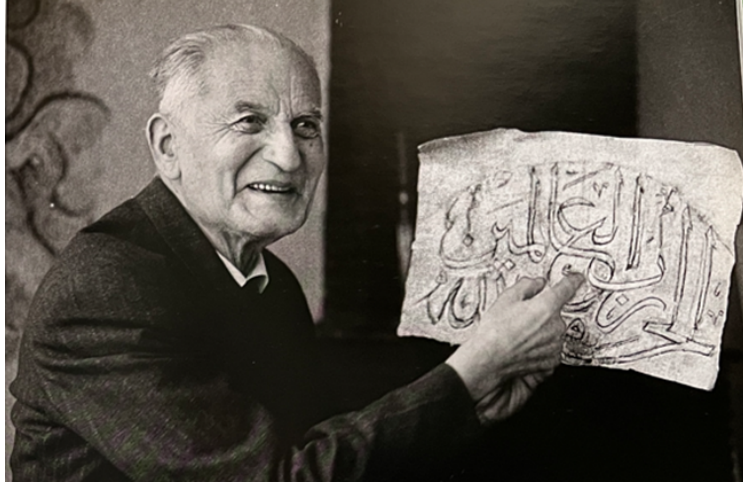
ağırlayan Sağdıç, sanatçıyı büro ortamından çıkarıp arka planı temiz ve en yakındaki bölge olan balkona taşımıştır. Balkon dar ve küçük olduğu için geniş açı kullanmıştır. 1954 yılında Marilyn Monroe’nun Sam Shaw tarafından çekilen ikonik “Havalanan Etek” fotoğrafının benzerini çekmek istemiş Ozan Sağdıç. Ayten hanım dönem için oldukça cömert bir poz vermiş, sanatçıyı bu fotoğraf için ikna edebilmesi 60lar Türkiye’sinde önemli bir olay. Gölgede, normal ASA film ile az ışıktaki rüzgârın esmesi ile etekte hareket fluluğu oluşmuş, fakat diğer bölgeler net. Hareketi göstermenin en iyi yöntemlerinden birini teknik becerisi ile hayata geçirmiş. Kolay olmayan bir an fotoğrafını başarı ile çerçeveye almıştır (Görsel 93).

Görsel 93: Ayten Gökçer, Hayat Mecmuası’nın Balkonunda

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/fotografin-ozani-89-yasinda-flu-gecmisin-net-objektifi-42194123> (29.07.2023)

Sağdıç, sadece ses ve sahne sanatçılarıyla sınırlı kalmamış diğer sanat dallarındaki önemli isimlerin de çekimlerini yapmıştır. Bunlardan biri de eğitimci ve hattat İsmail Hakkı Baltacıoğlu’dur (Görsel 94). Ozan Sağdıç, edebiyatçılarla yakın ilişkiler kurmuştur. Hatta bir keresinde Fakir Baykurt’la Ankara’nın Sincan ilçesine yaptığı geziye ailesini de götürmüştür (Görsel 95).

Görsel 94: Hattat İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

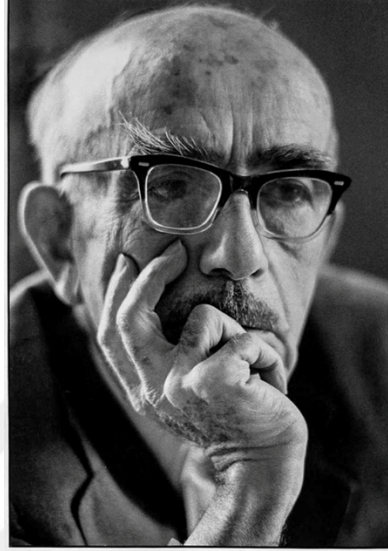

Görsel 95: Fakir Baykurt Sağdıç'ın oğlu Oğuz'u sırtına almış

Kaynak: <https://tarihdergi.com/genc-cumhuriyetin-egitim-hamlesi-2/> (13.07.2023)

Sağdıç, portrelerinde çalıştığı kişilerin haleti ruhiyelerini, kendilerine ait dünyalarını ortaya çıkarmaya çalışır. Dünya fotoğrafında bu konuda büyük eserler veren Mardin doğumlu Yousuf Karsh'a benzer bir yaklaşıma sahip olduğunu söyleyebiliriz. Portresinin öznesi ile kurduğu yakın ilişki ve çektiği kişinin alanına ait entelektüel birikimi, çekim sürecini olumlu etkilemektedir. İçeriğin forma dönüştüğü alanda, kompozisyon ve teknik unsurlar konunun muhtevisyatını destekleyerek, ortaya Sağdıç'ın tanımıyla duygular ve bakış açısı ile tanıklık çıkmıştır. Normal bir lens ve açık diyaframla Yakup Kadri'nin klasik bir portre planı olmuş. Yandan iki cepheden gelen ışık yüzün

ifade veren ön cephesini kapatarak dramatik etkiyi arttırmış, kameraya bakmayan az ışıklı yüz/gözler tahayyülü göstermeye çalışmış. Derin düşüncelerde bir yazar profili ortaya çıkmış (Görsel 96).

Görsel 96: Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Türk edebiyatının ve siyasetinin büyük ismi Halide Edip Adıvar'ı siyah bir fon önünde fotoğraflamış. Bu sayede etrafındaki objelerden temizleyerek sade bir plan almış. İlerleyen yaşına rağmen elinden düşürmediği sigarası ve her daim düşünceler içinde bir Halide Edip (Görsel 97).

Görsel 97: Halide Edip Adıvar

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Atilla İlhan Türk edebiyatının önemli ismi, şair, yazar, gazeteci. İlhan sanatçı, şair-yazar kimliği ile Ozan Sağdıç karşısında. Fular gibi sarılmış bir atkı, yana yatmış kasketi ile sanatçı imajı desteklenmiş. Burada sol üstten (el gölgesi) ve karşısından (gözde nokta ışık) gelen ışık kaynakları var. Arka plan stüdyo fonu değil, masada oturuyor İlhan, ama Ozan Sağdıç, ışıkları İlhan'ın konforunu bozmadan, bulunduğu yerde kullanmış. Koyu renkli ceketini daha açık renkli arka fondan ayırmasını sağlamış (Görsel 98).

Görsel 98: Atilla İlhan

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Ülkemizin önde gelen mizah yazarı merhum Aziz Nesin'i gülerken fotoğraflayan Ozan Sağdıç, Nesin'in eserlerinin okuyucuda bıraktığı ruh halini bu fotoğrafla devam ettirmiş. Sade bir çalışma önlüğü, Nesin'in kendini tanımladığı halktan biri imajını desteklemiş. Çay ve sigara, sürekli ve uzun çalışma ortamlarının vazgeçilmez ikilisi olarak yerini almış. Kül tablasındaki izmaritlerden ve boş çay bardağından hummalı bir çalışma içinde olduğunu anlıyoruz. Elbette yazar yönü için elinde kalem, önünde bir mektup ve yayınların da yer alması mesleğini vurgulamaktadır (Görsel 99).

Görsel 99: Aziz Nesin

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, 20. yüzyılın en büyük piyanisti olarak vurguladığı Arthur Rubinstein ile bir araya gelmiştir (Sağdıç, 2019). Piyanist, 1966 yılında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konserine davet edilmiştir. Sağdıç, bu ünlü sanatçıyla foto röportaj yapmıştır. Ozan Sağdıç, ünlü piyanisti eğlenceli, esprili ve müzik dahası olarak tanımlamıştır (Görsel 100)

Görsel 100: Arthur Rubinstein'ın Ozan Sağdıç'a imzaladığı fotoğrafı, 1966

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

4.1.3. Gündelik Yaşamdan Kareler

Macar asıllı Amerikalı fotoğrafçı Andre Kertész'in önce eşyalarla daha sonra 1930'larda nü çalıştığı, görüntüde bozulmalara yol açan sirk aynaları ile gerçekleştirdiği Distortions (Bozulmalar) serisinde, kadın vücudunun form olarak uyum ve güzelliğini doğrudan değil, görsel olarak bozarak yeniden farklı bakış getirerek ifade etmeye çalışmıştır (Görsel 101).

Görsel 101: André Kertész Distortions #44, 1933

Kaynak: <https://www.artnet.com/artists/andr%C3%A9-kert%C3%A9sz/distortions-44-xODXMyRmFmgUiLRrw6QPkw2> (01.08.2023)

Hayat Dergisi yazı işleri müdürü Hikmet Feridun Es, Ozan Sağdıç'a yabancı bir fotoğrafçının, beğendiği “Yaz sıcaklığında eriyen Paris” konulu fotoğraflarını gösterir ve konuyu basmayı gelecek sayıya düşündüklerini söyler. Bu tarzın marifet olmadığını söyleyen Sağdıç, “Hem niçin eriyen Paris olsun ki, onun yerine İstanbul’u eritsek daha iyi olmaz mı?” diye teklif sunarak Hikmet Feridun Es’i İstanbul konusuna ikna eder. İzmir Fuarı’nda “Kahkahalar Evi” adlı pavyonda insanların aynalarda amorf şekilde göründüklerini izlemiştir. Karanlık oda bilgisi de kuvvetli olan ve malzemeleri yakından tanıyan Sağdıç, Hayat dergisi karanlık odasında bu işe yarayacak bükülebilen, ince çelik bir levhayı yanına alarak derginin illüstrasyon ressamı Hikmet Andaç’ın eline vermiş, İstanbul’un gezi rotalarında mimari yapıların çelik aynaya yansımalarını fotoğraflamıştır.

Ozan Sağdıç, Kertész’in fotoğraflarında kullandığı tekniği farklı bir coğrafyada, dönemde, farklı malzeme ile Ağustos sıcaklığı gibi tema ile haber fotoğraflarına dönüştürmüştür. Kendisinin düşündüğü, tasarladığı ve çelik ayna gibi fotoğraf malzemeleri dışındaki bir gereçle destekleyerek çalıştığı bu konu Hayat dergisinde 09.08.1957 tarihli 44. Sayısında 8 ve 9. sayfalarda bir buçuk sayfalık “Ağustos Sıcaklığında

Eriyen İstanbul” başlığı ile yayımlanmıştır. Fotoğraflarında mizah ögesini sıklıkla kullanan Sağdıç, bu bozulmalarla sıcaklığın etkisini abartarak, görsel olarak kenti deforme etmiş, ağustos ayında sıcaktan eriyen şehir izlenimini uyandırmaya çalışmıştır. Sayfanın ilk fotoğrafı “Kopan kule” isimli fotoğraf metninde de benzer şekilde alt metinleri konuya uygun şekilde mizahi ifade etmiş, metinlere espriler katarak bu temasını güçlendirmiştir. *“Kopan kule: Bu erime, Dolmabahçe’deki saat kulesini zayıflatmakla kalmamış, zavallının mahvına da sebep olmuştur. Zira beli incele incele nihayet sığağa dayanamamış, kopuvermiş.”*

Mimari yapıları kullanarak benzerlikler üzerinden birden fazla fotoğrafın bir araya gelmesiyle bir seri üreten Sağdıç, fotoğraflarla yayıncılıkta bir konu nasıl işlenir bunun başarılı bir örneğini sunmuştur. Burada kullandığı teknikle, fotoğrafın formunu bozarak içeriğine katkıda bulunmuş, dolayısıyla form ve içerik arasındaki ilişkinin farklı tekniklerle nasıl birleştirildiğine dair güzel bir örnek vermiştir. Vurguyu arttıran ve okuyucuda bu fikri katmerleyen ise kullanılan fotoğrafların sayısının çokluğu ve aynı kalitede, hassasiyetle çekilmesidir (Görsel 102-103).

Görsel 102: Ağustos Sıcığında Eriyen İstanbul

Kaynak: Hayat dergisi 09.08.1957 tarihli 44. Sayısında 8 ve 9. Sayfalar

Görsel 103: Dergide yayımlanan ve nasıl çekildiğini gösteren fotoğraflar

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

1957 yılı başlarında Hayat dergisinde yazı işleri toplantısında olası konular hakkında fikir alış-verişi yapılırken, o dönemde İstanbul’da artan imar faaliyetleri hakkında bir konu yapılması konuşulur. Yıllarca ihmal edilen camilerin restorasyonu konusunun işlenmesi hususunda hemfikir olurlar. Sivri külahların tepesinde çalışan ustaların cesareti takdir edilir. Hikmet Feridun Es toplantıda, Ozan Sağdıç’ın deyişiyle “muzip kışkırtıcılığı” ile; *“Ben ona foto muhabiri derim ki, o minare külahını tamir edenin de üstüne çıkıp, yukarıdan aşağıya doğru fotoğrafını çeksin” demişti. “Madem marifet ölçütü böyleymiş, bu işi ne yapıp yapıp becermeliydim.”* der. Toplantı sonrası dergi matbaasının yanındaki minare kurşunları değiştirilen Atik Ali Paşa Cami’ne gider. Güvenlikli bir şekilde minarenin tepesine çıkabileceği düzeneği sağlayan ustalara dergiden avans aldığı 50 lirayı vererek anlaşırlar. Çekimler tamamlanınca minarenin tepesinden çekilen fotoğrafı Hikmet Feridun Es’in önüne fotoğrafçının marifetini ispatlarcasına gururla koyar. Dergide tam sayfa basılan fotoğraf Ozan Sağdıç’a dergi içinde ve dışında prestij kazandırmıştır.

Fotoğraf tarihinde benzer bir çalışmayı Amerikalı fotoğrafçı Lewis Wickes Hine 1931 yılında New York’ta gerçekleştirmiştir. New York’ta o dönemde inşa edilen birçok gökdelen, dünyada yükselişe geçmeye başlayan Amerikan dönemi ile yapıların paralellliğini gözler önüne seriyordu. Hine’in Empire State binasının inşasına ilişkin çektiği birçok fotoğraf, Amerikan başarısının bel kemiği olarak gördüğü şeye, yani dürüst, meşru emeğe olan kişisel övgüsünü temsil ediyordu (Görsel 104).

Görsel 104: Çelik kirişe tutunan bir işçi, Lewis Wickes Hine, 1931

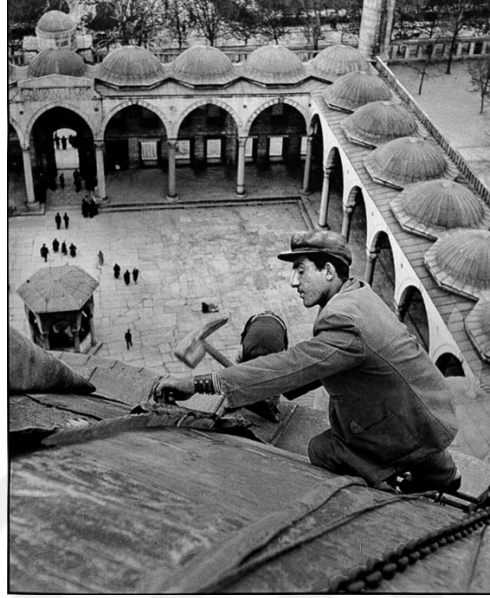
Kaynak: <https://www.swanngalleries.com/news/photographs-and-photobooks/2017/08/black-white-riddle-classical-photography/> (27.09.2023)

Derginin yayımlanmasından kısa bir süre sonra babasından gelen yanıt:

“Oğlum annenin yüreğini hoplatma, bir hünerin varsa yerde göster.” şeklindedir.

Çok zor şartlarda, minarenin tepesinde, külahın içinde en uç noktada çivilerin içinde TLR (Twin Lens Reflex) makinesini aşağı tutarak çekim yapmıştır. 1950’ler Türkiye’sinde, bu tarz sahnelerin sadece yabancı sinema filmlerinde büyük prodüksiyonlarla sağlandığı bir dönemde, iple minareye tutunan bir ustanın üzerinden yapılan çekim ve aşağı doğru derinliğin hızla artması, boşluğun izleyicilerde dehşet uyandırdığı açıktır. Sağdıç yine kafasında kurguladığı sinematografik sahneyi kendi çabalarıyla çerçeve içine almayı başarmış, bu gözü pek davranışı ile fotoğraf için ne kadar ileri gidebileceğini bizlere göstermiştir. Dergide üç fotoğraf ve kısa bir metin kullanılmıştır. En çarpıcı fotoğraf açılıшта ve tam sayfa kullanılmış, Sağdıç’ın nerede olduğu ve minarenin yüksekliğini gösteren yandaki fotoğraf ile de izleyicinin bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Güçlü bir fotoğraf ve onu konum ile destekleyen iki ilave fotoğrafla kısa ama çarpıcı bir seri yapılmış, bir buçuk sayfada konu tamamlanmıştır (Görsel 105-106).

“Ölümle Oynayanlar” haberi ile aynı yıl, külaha çıkma tecrübesi ile Sağdıç, kubbe onarımı gibi benzer konularda da fotoğraflar çekmiştir (Görsel 107).

Görsel 107: Sultanahmet Cami kubbe onarımı, 1957

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

4 Ocak 1957 yılında Hayat dergisinin 13.sayısında iki sayfalık Yeşilköy hava meydanı konusunun fotoğraflama işini usta fotoğrafçı Ara Güler üstlenmiştir. Dergi, kâğıt sıkıntısı baş gösterince boş durmayıp konuları yedeklemeye başlamış. O dönemde Yeşilköy havalimanı uluslararası standartlarda sayılmadığı için uluslararası olmasına katkıda bulunacak faaliyetlere yönelmesi gerektiğine karar verilmiştir. Dergi, Yeşilköy Havalimanı’nı konu olarak işlemek amacıyla Ara Güler’e fotoğraflar çekirmiştir. Arşiv ve kullanılacak görsel çeşitliliğini zenginleştirmek için Hayat Mecmuasının foto muhabirliğindeki görevine yeni başlamış olan Ozan Sağdıç, Yeşilköy Havalimanı için ek fotoğraf çekmekle görevlendirilmiştir. Sağdıç, 30 Ekim 1956’da Arap-İsrail Savaşı’nın 2. gününde Yeşilköy havalimanına gitti. Beyrut ve Kahire havalimanları trafiğe kapatılınca, transit uçuşlar bir süreliğine Yeşilköy üzerinden yapılmış, dolayısıyla da havalimanımız bir süreliğine uluslararası hava trafiğinde ilk kez yerini almıştı. Sağdıç havalimanına vardığında apronda bir İsrail uçağı bekliyordu, bir süre sonra yanına Lübnan uçağı yanaştı. Ozan Sağdıç bu durumu “*Ortadoğu’da birbirini boğazlayan iki ulusun uçakları bir Türk hava alanında kardeş kardeş yan yana durmaktaydı. Araziye açılarak iki uçak artı Yeşilköy terminal binasını, yazıları açıkça okunacak bir biçimde fotoğrafladım*” şeklinde ifade ediyor. Derginin yazı işleri müdürü Hikmet Feridun Es;

“Sen bunu kendin mi akıl ettin, yoksa biri mi gösterdi?” diye sorar. Yeşilköy havalimanı bu fotoğrafla, iki ülkenin uçaklarını aynı karede göstererek hem uluslararası bir havalimanı gibi çerçeveye girmiş, hem de gündemdeki Arap-İsrail Savaşı’na gönderme yaparak karşıtlıkları bir araya getirmiştir. Uluslararası gündemi genç yaşında takip eden, ülke bayraklarını bilen Sağdıç, aprondaki uçakları kuyruklarındaki bayraklarından tanıyarak, havalimanı ve uçakları aynı plana sığdırmış, hem dergi bünyesinde hem de okuyucu tarafında övgüyü hak etmiştir. Tek açılı sabit bir lense sahip makine kullandığı için apronda uçakların güzergahından uzaklaşarak kuyruklarında bayrak olan iki uçağın arasına arkadaki kuleyi de yerleştirmiş ve görsel okumayı kolaylaştıran sağlam bir kompozisyon elde etmiştir. Bu fotoğraftan çıkaracağımız en önemli sonuç; foto muhabiri Ozan Sağdıç’ın çekim konusu hakkında her zaman bilgi sahibi olduğunu ve bu suretle çekim aşamalarında bu bilgiyi kullanarak konuya en uygun planları fotoğrafladığıdır (Görsel 108).

**Görsel 108: Ara Güler ve Ozan Sağdıç Fotoğraflarıyla
Yeşilköy Hava meydanı**

Kaynak: Hayat Dergisi, 04.01.1957, 13.sayı sayfa:8,9

Yazıda toplamda beş fotoğraf ve dünya haritasının olduğu bir çizim kullanılmıştır. Sağdıç’tan alınan tek fotoğraf, konunun ana fotoğrafı olarak yazının başına büyük ebatla, Ara Güler fotoğraflarının önüne konur. “Fotoğraflar: Ara Güler – Ozan Sağdıç” yazısı ile dergide imzalı ilk basılan fotoğrafı Ara Güler’le çıkmış olur (Görsel 109).

Görsel 109: Arap ve İsrail uçakları adlı Ozan Sağdıç fotoğrafı
Kaynak: Hayat Dergisi 04.01.1957 tarihli 13.sayı

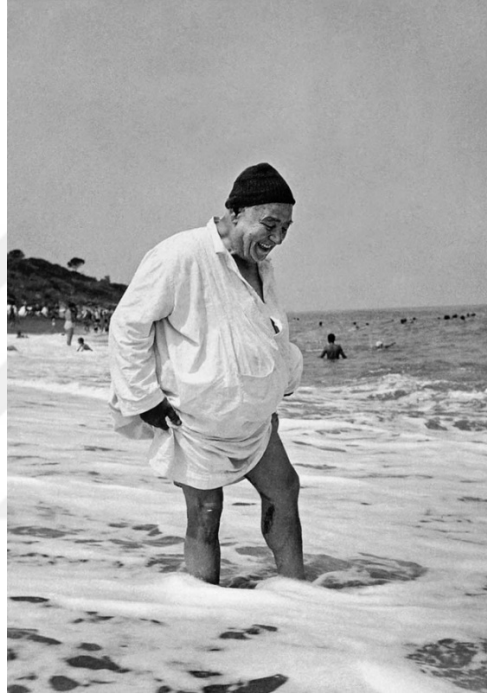
Görsel 110: Akçakoca Haberi
Kaynak: Hayat Dergisi 04.01.1957 tarihli 13.sayı

Ozan Sağdıç'ın birçok turizm, gezi ve tanıtım konusu Hayat dergisinde yer almıştır. Bazı konularda sadece fotoğrafçı olarak yer alan Sağdıç bazılarında ise hem yazı hem de fotoğraf görevini üstlenmiştir. Dergide 1957 yılında 13.sayıda “*Karadeniz kıyılarındaki Turizm Mucizesi AKÇAKOCA*” adlı iki tam sayfalık konusu yayımlanmıştır (Görsel 110).

Akçakoca tanıtımı için kısa denilebilecek bir yazı ve sekiz fotoğrafla bölgenin yöresel ürünleri, dans ve müzik mekanları, sahilde güzel geçirilen zamanlar, yöre

insanının güzel ahlakı gibi birçok konu işlenmiştir. Sağdıç, bu tarz turizm konularına başladığı bu dönemden sonra bu alanda çok fazla konu çalışmış, ilerleyen dönemde bazı illerin/bölgelerin tanıtım kitaplarını yapmıştır. Bu sayede iç turizmin gelişmesine, ülke insanının farklı coğrafyalara giderek oraların doğal, tarihi, kültürel güzelliklerini tanıma fırsatı yakalamasına ön ayak olanlardan birisi olmuştur.

Cumhuriyet döneminde çağdaş Türk tiyatrosunun en önemli isimlerinden biri olan Behzat Butak'ı da denizde keyifli vakit geçirirken görüntülemiştir (Görsel 111).

Görsel 111: Behzat Butak

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Sağdıç, benzerlik ve tezatları bir araya getirme ve buradan bazen izleyiciyi düşündürme, bazen de mizah çıkarma konusundaki becerisini bir turizm tanıtım serisinde de gösteriyor. Bir kahvehanenin taraçasından, sinema salonunda önlerinde cereyan eden bir sahne gibi, denize girmek için gelenleri izleyen iki yaşlı teyze (Görsel 112). Aynı sayfada hemen yanda kumsalda top oynayan gençler. Dans ve müziği sevenlerin mekânı Roof Bar'dır, sanatla uğraşan, doğal güzelliğin peşinde deniz kenarında resim yapanlar da sahili mekân tutarlar. Amerikalı arkadaşı ile yazı geçirmek için Akçakoca'ya gelen liseli Ayla ve arkadaşı Joan da fındık bahçesinde fotoğraflanmıştır.

Görsel 112: Ayla ile Joan (sol) ve Misafirleri İzleyenler (sağ)

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Hayat dergisinde bir konu yazı işlerinden ilgili fotoğrafçı ve/veya yazara verildiğinde bu konu etrafında çalışmalar yapılır. Bazen de yazar veya fotoğrafçıların kendi getirdikleri konular uygun başlık veya yazı içinde değerlendirilir. Gündelik yaşama dair fotoğraf çekmek için sürekli insanların oldukları yerlerde, sokaklarda dolaşan Sağdıç, insanımızı birçok yönü ile dergi sayfalarına taşımıştır.

İnsan portrelerinde göreceğimiz detaylar sadece fotoğraftaki bireyin fiziki özellikleriyle sınırlı kalmamış, aynı zamanda dönemin yaşam kültürünü de yansıtmıştır. Fotoğrafın arka planındaki bölge ve kent görüntüleri, sosyal yaşam ve dönemin moda anlayışını yansıtan birçok kültür unsurunu bünyesinde barındırmıştır. Bu fotoğraflar, geçmişe çıkacağımız yolculuğun zaman/mekân koordinatlarını verir. Dergi yönetimince de fotoğrafları başarılı bulununca, derginin ilk sayfalarında Türkiye’den ve dünyadan tekli fotoğraflar ve kısa alt yazıları olan “*Hayattan Fotoğraflar*” bölümünde isimsiz olarak yayımlanmıştır. Dergide hem bu başlık altında hem de birçok konuda isimsiz çok fazla fotoğrafı basılmıştır. O dönem dergiciliğinde fotoğraf altında veya konu içinde çekenin ismi verilmesi geleneği yeni olduğu için, dergide de Sağdıç fotoğraflarında adı bazen yer almış bazen de almamıştır. Hayat dergisi 1957 yılı 13. sayısında 4. sayfada yer alan Şekerleme adlı fotoğraf bunun güzel bir örneğidir (Görsel 113).

ŞEKERLEME

Böyle rahatsız bir yerde uyuduğunu göerek kendisini Hint fakiri zannetmeyin. O, sıcaklar yüzünden kendinden geçmiş bir İstanbullu'dur. Zavalılık motosikletin tepesinde karyoladaymış gibi yatıyor. Son sıcaklar esnasında bu gibi enteresan sahneler sık sık raslanmıştır.

Görsel 113: Şekerleme

Kaynak: Hayat Dergisi 04.01.1957 tarihli 13.sayı isimsiz yayımlanan fotoğrafı

Ozan Sağdıç arşivinden temin edilen fotoğrafın orijinali ile yine aynı yerde ve zamanda çekilen farklı planı, isimsiz basılan fotoğrafın Sağdıç'a ait olduğunu kanıtlamaktadır (Görsel 114-115).

Görsel 114: Şekerleme'nin Orijinal Baskısı

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Görsel 115: Aynı Yerde Başka Açıdan Çektiği Fotoğraf

Kaynak: Ozan Sağdıç Arşivi

Fotoğrafın yayımlandığı sayının eylül ayının ilk sayısı olması, gölgelerden ışıktan dik olarak düştüğü saatlerde çekildiğinin anlaşılması, bize çekim takviminin temmuz, ağustos gibi yaz ayları olduğu fikrini veriyor. Ayrıca dönemin ince giysisi gömlek ve gömleğin yakaları ile kravatın gevşetilmesi yaz sıcaklığının göstergeleri. Bu fotoğrafta Akdeniz coğrafyasının insanının sıcak yaz günlerinde eski adıyla kaylule günümüzde ise siesta diye bilinen öğle uykusu hali yer alıyor. Sağdıç arşivinde fotoğrafa “Karacaahmet civarı, Üsküdar 1957” diye not düşmüştür. Takım elbise giyen motorlu vatandaşımız muhtemelen memuriyette çalışmaktadır. Elektrikli klimaların olmadığı varsa pervanelerin ofislerde bulunduğu bir dönemde, öğlen yemeği ardından, çöken rehabetin gölgede ağaç altında serinleyerek uykuda geçirildiği bir an. Tam da Ozan Sağdıç’ın mizahi üslubuna uygun bir çerçeve. Her ne kadar rahatsız da olsa rehabet ve sıcak yaz gününden sebep, serinlemek ve elbiseleri kirletmemek için motosikletin üzerinde boydan boya, motosikletle tek vücut olmuş bir halde yatıyor. Ön tekerin üzerindeki levhada, sanki sürücünün konforsuz ama keyif veren uyku eylemini onaylayan şekilde Yaşa yazması Sağdıç mizahına katkı sağlıyor.

5. SONUÇ

Ozan Sağdıç Türk Fotoğraf tarihinin sac ayaklarından birini oluşturan *-yaşayan en önemli fotoğraf sanatçılarından-* görsel tarihimizin son 75 yılına tanıklık yapan ve belgelerle önemli tespitlerde bulunan en büyük isimlerinden biridir. Sanatçının yetiştiği ortam, edebiyata ve sanata olan ilgi duyan aile ortamı onun adeta kaderini belirlemiş ve bireysel sanatçı kimliğinin oluşmasını sağlamıştır. Sağdıç, henüz daha ilkokul yıllarında öğretmen tarafından görsel sanatlara yakınlığı ile yeteneği küçük yaşta keşfedilmiştir. Öğretmenin rehberliği sayesinde ondan resim dersleri almıştır. Ozan Sağdıç, evlerinde bulunan fotoğraf makinesini kullanmaya başlaması ile ilk kez vizörün arkasına geçer, fotoğrafçı olarak bu dünyaya adımını atar ve vizörün arkasından da bir daha ayrılmaz. Tüm bunlar, Sağdıç'ın görsel bir hikâye anlatma yeteneğinin küçük yaşlarda gelişmesini ve yetkinlik kazanmasını sağlamıştır.

Mesleki anlamda kariyeri İstanbul Umum Fotoğrafçıları Derneği'nde başlamıştır. Dönemin değerli fotoğraf sanatçılarıyla tanışan Sağdıç, yaptığı çalışmalarla onların kısa sürede takdirini kazanmıştır. Sağdıç'ın azim ve yeteneği kariyerinde hızlı ilerlemeler kaydetmesine neden olmuştur. 1956 yılında Hayat Mecmuasının İstanbul merkezinde foto muhabiri olarak göreve başlamıştır. Hayat dergisinin fotoğrafçı kadrosunda usta fotoğrafçı Ara Güler ile bir araya gelmiştir. O dönemde Güler gibi daha tecrübeli bir usta ile kurum içindeki yaşanan tatlı rekabetin meyveleri, dergi içeriklerinin görsel kalite çitasını da bir hayli yükseltmiştir. Bir süre sonra mecmuanın Ankara şubesinde görevlendirilmiştir. Sağdıç'ın, Ankara'ya taşınması kariyerinin dönüm noktası olarak kendisine önemli avantajlar sağlamıştır. Ankara'nın başkent olarak bürokratlara ev sahipliği yapan bir şehir olması nedeniyle, birçok siyasi figürle şahsen tanışma fırsatı bulmuş onlarla yakın ve samimi ilişkiler kurması fotoğraflarına da yansımış, önemli portreler çekmesini sağlamıştır. Hayat Mecmuasında siyasetçi ve sanatçı şahsiyetlere oldukça fazla yer verilmiştir. Yaptığı foto röportajlar mecmuada defalarca yayımlanmıştır. Sanatçının ilişkilerin yürütülmesindeki profesyonelliği ve çalışmalarındaki titizliği, hem Devlet Tiyatroları hem de Turizm Bakanlığı tarafından ayırt edilmesini ve ön plana çıkmasını sağlamıştır. Sağdıç, bu kurumlar için farklı proje başlıklarında binlerce kare fotoğraf çekmiş, afiş ve kitapçıklar hazırlamıştır. Gündelik hayata odaklandığı fotoğraflarında Türkiye'nin geleneksel kültürü ve mirasından, modern şehirlerine ve insanların yaşamlarına kadar oldukça geniş bir yelpazedeki konuları

fotoğraflamıştır. Türk insanı ve kültürüne dair eşsiz bir belge niteliğinde fotoğrafları ve özgün bakış açısı yanında, karşıtlık ve benzerlik temalarını da içeren, çoğunlukla mizahi yaklaşım tarzı ile kendine has görsel bir dil oluşturmayı başarmıştır.

Eşinin Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında görev alan bir viyola sanatçısı olmasından ötürü bu kurum ile kurduğu yakın ilişkilerle CSO'na gelen ünlü şef ve virtüözlerin fotoğraflarını çekme fırsatı yakalamıştır. Ozan Sağdıç, 1998 yılında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen “Devlet Sanatçılığı” ünvanını alan ilk ve tek fotoğraf sanatçısıdır.

Ozan Sağdıç kariyerinde editoryal çalışmalarına; basın/yayın dünyasında foto muhabiri olarak adım atmasıyla başlar. 1950'lerin sonunda Türkiye'de foto muhabirleri bulundukları yerde ve zamanda konuya uygun fotoğrafı çekmek dışında mesleki anlamda fazladan bir çaba harcamazken, Sağdıç'ın kadrajına giren en temel konulara karşı yaklaşımı ve kendine has üslubu *-konuyu çerçeve içinde estetize ederek-* aynı zamanda izleyicide özgün kişiliğinden yeni bir şeyler katmak şeklinde olmuştur. Karakterine özgü ve şiirsel bir üslupla çektiği fotoğraflar, izleyicide güçlü duygular uyandırır. Hem tekil hem de seri editoryal çalışmaları üretirken gazete, dergi, kitap, katalog benzeri mecralarda yayımlanabileceği düşüncesiyle çaba sarfetmiştir. Kendi sözleriyle aktarmak gerekirse; “Gazete fotoğrafçılığının asıl amacı haberi yakalamak olduğundan, bir durumu etkili ve estetik kaygıyla yansıtmayı göz ardı ediliyordu. Hayat'ın güzel fotoğraflar yayınlama iddiasıyla yola çıkması üzerine kompozisyonu, estetiği ve anlatımı olan fotoğraflara yöneldik.” (Akarçay, 2013, s.121).

Sağdıç'ın, siyasiler, sanat dünyası ve gündelik yaşama ait çok özel fotoğrafları ülkemizin yalnızca görsel tarihinin oluşturulmasına katkıda bulunmamış onun fotoğraf sanatçısı olarak azimli kimliğinin de ortaya konmasında önemli bir rol oynamıştır. Bugün aramızda olmayan birçok siyaset ve sanat dünyası şahsiyetinin ikonik ve nadir portrelerine bakıldığında ardındaki birkaç isimden biri de Ozan Sağdıç'tır. Yakın dönemde #tarih dergisine kendi arşivinden fotoğraflar vererek, Türkiye'de tarihe mal olmuş devlet adamları, kültür ve sanat insanları ile önemli tarihsel olaylara ait yazılar yazmıştır. Şahitlik ettiği olaylar ve insanların sadece ikonik fotoğrafları ile değil, hatıralarla da anılması, döneme ait daha çok bilginin gün yüzüne çıkmasını sağlamıştır. Modellerinin dünyasına entelektüel yakınlığı, bu konudaki birikimi, çekim esnasında karşılıklı empatiyi güçlendirmiş ve fotoğrafların genellikle Sağdıç'ın istediği gibi

çıkmasını sağlamıştır. Portrelerinde konuları ile kurduğu yakın ilişki, çekim sırasında bir foto muhabirine değil, yakın bir dostla verilen pozlara dönüşmüş; bu samimiyet ve sıcaklık, fotoğraflarda kendini göstermiştir. Siyasiler ve sanatçılarla çalışmanın sabır ve tecrübe gerektirdiği açıktır. Çekimlerde uzayan süreler hoşnutsuzluk doğurur. Kısa sürede etkili fotoğraflar çeken Sağdıç'ın başarısı, sadece konularına yakınlığı değil, onları doğru yönlendirmesi ve ilgilerini sürekli üzerinde tutması ile açıklanabilir.

Neredeyse bütün fotoğraflarında çerçeve içinde “Karar anı” görülebilir. Fotoğraflama süreci bir ayıklama sürecidir aynı zamanda, bu süreçte konusunu sabırla ve azimle izleme, en doğru zamanda deklanşöre basma konusundaki becerisi onu kendi dönemindeki birçok fotoğrafçıdan ayıran özelliğidir. Eğer çerçeve içinde izleyiciye değer kattığını düşündüğü bir başka unsur yoksa parmağı deklanşöre basmaz. Kompozisyonu, ışığı güzel olan bir fotoğraf, uygun içerik ile desteklenmiyorsa, sadece güzel olarak nitelendirilecek, lakin Sağdıç arşivine girmesi oldukça zor olacaktır. Gündelik yaşama ait fotoğraflarında belgeselci yaklaşımını özenle korumuştur. Zaman-mekân ilişkisini ön planda tutmuş, kritik anları maharetle yakalamıştır. Konunun öznesi ile arka plan arasındaki bağı güçlü tutmaya çalışmıştır. Fotoğrafa başlamadan önce Edremit'te bir sinemada makinist yardımcılığı yapması, ona fotoğraftan önce sinemada, çerçevelemenin, hikâye anlatımının görsellerle nasıl şekilleneceği hususunda önceden fikir vermiştir. Bu yüzden belgesel çalışmalarının birçoğunda bu sinematografik yaklaşıma dair izler mevcuttur. Fotoğraf öncesi dönemde karikatür ve şiir ile yoğun bir biçimde ilgilenen Sağdıç'ın, kendi imzası sayılabilecek birçok fotoğrafında, bu birikiminin yansıması olan mizahi üslubunun, ironinin, şiirselliğinin, gözlem gücünün izleri açıkça görülmektedir.

EKLER

EK 1: Ozan Sağdıç'ın Kişisel ve Karma Sergileri

YIL	SERGINİN ADI	ŞEHİR
1959	İnsan manzaraları	Balıkesir.
1960	Ara Güler ile İstanbul şehir Galerisi'nde yazar portreleri.	İstanbul
1961	Ankara'da İlk Sergi	Türk Amerikan Derneği Ankara
1962	İstanbul'da ilk Sergi	City Gallery İstanbul
1962	YKB 2. Yarışma Sergisi Yurdumuzda çeşitli uygarlık çağlarına ait sanat eserleri.	İstanbul
1963	Sakarya Fotoğraf Yarışması Sergisi	Adapazarı/Sabiha Hanım İlkokulu Salonu, Sakarya
1963	Tiyatro Fotoğrafları	Ankara/Sanatseverler Derneği.
1964	YKB 3. Fotoğraf Yarışması Sergisi, Tarih ve Sanat Memleketi Türkiye	İstanbul/Galatasaray YKB Binası.
1965	Çocuklarımız	Kadıköy, İstanbul.
1966	Üç Fotoğrafçının Objektifinden Türkiye Sergisi (Karma Fotoğraf Sergisi)	Roma, Viyana, Paris
1968	Selçuk Sanatı	Darmstad, Bonn, Münih "Seljuk Art", Darmstad, Bonn, Munich.
1969	Türk Balesi	İngiliz Kültür Galerisi
1970	Ozan Sağdıç Sergisi	Or-An Yapı Endüstri Merkezi) Ankara.
1976	Türkiye Renkleri	Cidde, Kahire
1977	Türk Çocukları	Alman Kütüphanesi
1977	Turizm Fotoğrafları	ASTA-IDA Uluslararası Kongresi İzmir.
1979	Çağdaş Türk Fotoğraf Sergisi	Atatürk Kültür Merkezi, İstanbul
1982	Röportaj Fotoğrafları	Türk Amerikan Derneği Ankara.
1982	Türkiyem	Abu Dhabi, Dubai.
1982	Doku	Sanat Kurumu Ankara.
1983	En Büyük Dinleyici İsmet İnönü	COS Salonu, Ankara
1984	Baki Kalan Bu Kubbede (İstanbul Festivali),	AKM Hall, İstanbul.
1985	5000 Yıllık Pırlıltı: Cam	Camhan, İstanbul
1985	Müzik İnsanları (Avrupa Müzik Yılı dolayısıyla)	Sanatseverler Derneği
1986	Menderes Irmağı Boyunca	İngiliz Kültür Heyeti Galerisi, Ankara.
1987	Doğanın Şiiri Kapadokya	Türk Amerikan Derneği, Ankara
1987	Sergiler Sergisi	Güzel Sanatlar Galerisi, Ankara.
1988	Bir Kutu Makine ve Ben	T.C. Merkez Bankası Galerisi, Ankara.
1990	Çocukların Dünyası	Garanti Bankası, Ankara.
1990	Dünyanın Çocukları (UNICEF)	Gama-Güriş İş Merkezi, Ankara
1992	Cumhuriyet Zaferi (Belgesel Sergi)	Çankaya Kültür ve Sanat Vakfı, Ankara.
1993	Bir zamanlar Ankara	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Ankara
1995	Türkiye'den Çocuk Manzaraları	A.Ü Çocuk Kültürü Merkezi, Ankara
1997	Atatürk ve Gençlik	Bilkent Üniversitesi, Ankara.
2000	Geçen Yüzyıldan İnsan Manzaraları	A.Ü. Çocuk Kültür Merkezi, Ankara.
2000	Geçmişten Yansımalarla Ankara	T.C. Merkez Bankası Galerisi, Ankara
2001	Yaşadığım Ankara'dan Sayfalar	Piyano Piyano Galerisi, Ankara.
2001	Anıt Kabir Anıtkabir	T.C. Merkez Bankası Galerisi, Ankara.
2003	80. Yıl Sergisi	Armada İş Merkezi, Ankara.

2004	Ankara Anıtları ve Heykelleri	Menkul Kıymetler Borsa Galerisi, Ankara.
2005	İşte O An	Kültür Üniversitesi, İstanbul.
2005	Ankara Fotoğraf Sergisi	Ankara Kültür Kulübü D. Çağdaş Sanatlar, Ankara.
2008	55. Sanat Yılında 55 Fotoğraf	Nurol Sanat Galerisi, Ankara.
2010	1950'lilerin İstanbul'u	Fototrek Galerisi, İstanbul
2010	Ozan Sağdıç Retrospektif Fotoğraf Sergisi	PhotoWorld Fotoğraf Merkezi
2011	Doğu'dan Batı'dan' Fotoğraf Sergisi	İzmir Büyükşehir Belediyesi Tarihi Havagazı Fabrikası Kültür Merkez
2012	Üç Kuşak 3 Bakış (Karma Sergi)	Devlet Resim ve Heykel Müzesi, Bakü.
2013	Fotoğrafın Ozan'ı	Fatih Belediyesi İstanbul Fotoğraf Müzesi
2014	Resmen Tanışım ki	Çağdaş Sanatlar Merkezi, Ankara
2014	Fotoğrafın Ozanı	Balıkesir Ulusal Fotoğraf Müzesi
2016	UNICEF 70 yıldır her çocuk için (Karma Fotoğraf Sergisi)	CerModern/Ankara
2017	Yazın dünyamızdan kayan yıldızlar	Fototrek Fotoğraf Merkezi, İstanbul
2020	Fotoğrafla 60 yıl	Sille Sanat, Konya
2020	Ozan Sağdıç ile Fotoğraf Sergisi ve Sunumu	Tantavi Kültür ve Sanat Merkezi
2020	Ustaların Objektifinden 'Siyah Beyaz' Fotoğraf Sergisi (Karma Fotoğraf Sergisi)	Küçükçekmece Belediyesi
2021	"Ustalara Saygı 1950 - 1960 İstanbul" (Karma Fotoğraf Sergisi)	Luca Fine Art Galeri İstanbul
2021	"Ustalara Saygı 1950 - 1960 İstanbul" (Karma Fotoğraf Sergisi)	Marina Yacht Club Bodrum/ART Alternatif Sanat Mekanı
2022	Ustaların Gözüyle Mezopotamya (Karma Fotoğraf Sergisi)	Sur Kültür Yolu Festivali – Paşa Hamamı/Diyarbakır
2023	"Kültür ve Sanat Yolunda" Ozan Sağdıç	Başkent Kültür Yolu Festivali, Ankara
2023	"Veysel Gider Adı Kalır" (Karma Fotoğraf Sergisi)	Resim ve Heykel Müzesi/İzmir
2023	"Ustalar Sergisi" (Karma Fotoğraf Sergisi)	Merinos AKKM/Bursa

EK 2: Ozan Sağdıç'ın #tarih dergisindeki yazıları

13. Sayı	Kariyerimin En 'Baba' Gafını O Gün Yapmıştım
14. Sayı	50 Yıl Önce Demirel'le İlk Röportaj.
15. Sayı	Kapadokya Ve Tarihî Bir Palavra
16. Sayı	Fikret Otyam'ın Ardından - O, İnsanları Seviyordu Arkadaş!.
17. Sayı	Radyo Günlerinden Silinmez Hatıralar.
18. Sayı	Akm Yangını İv.Murat'ın Eşyaları Da Kurtulamadı.
19. Sayı	2015 Yılında Gökyüzüne Dönen Büyük Yıldızlar.
20.Sayı	Agatha Christie'den Tiyatro Sahnelerine Tarihın Objektifi.
21.Sayı	Yarım Yüzyıl Önce Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Diplomat, Siyasetçi, Ama Önce Romancı..
22.Sayı	Siğınmaci Kovan Orban'ın Mülteci Ataları - Macar Başbakan Unutur, 60 Yıllık Arşiv Unutmaz.
23.Sayı	Özal'ın Çankaya'sından İlk Kareler - Gazetecilere Hoşgörülüydü.
24.Sayı	Ünlü Rus Şair Yevtusenko'nun Fotoğraf Aşkı.
25.Sayı	Birinci İstanbul Festivali - 1973 - Büyük Gösterinin Dünya Prömiyeri.
26.Sayı-	Mudurnulu Ahmet İzzet Bey - Unutulan Fotoğrafçı, Unutulmaz Kareler.
27.Sayı	Darbeyi Dünyaya Tanıtan Fotoğraflar.
28.Sayı	Ünlüler Resm-İ Geçidi - Devler Henüz Küçükken.
29.Sayı	Dönüşsüz Yolculuğun Başında - 'Cemal Aga'dan Hüzünlü Veda.
30.Sayı	Ünlüler Resm-İ Geçidi- İi - Star Olmadan Önce Objektife Takılanlar.
31. Sayı	Mete Akyol (1935-2016) - Salonlardan Sahalara Unutulmaz Bir Gazeteci.
32.Sayı	2016 Hazin Ve Acı Bir Yilin Ardından - Hep Hatırlayacağız Onları Silinmez İzler Bırakanları.
33.Sayı	1960 Ada'da İki Toplumlu Cumhuriyet - 57 Yıl Öncesinde Kıbrıslı Türklerin Varolma Savaşı.
34.Sayı	Adnan Saygun - Evrensel Sanatın Ulusal Temsilcisi.
35.Sayı	Türk Resminde 3 Büyük Usta... Feyhaman Duran, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Devrim Erbil.
36.Sayı	Ünlü Yönetmenin Germir'i Ziyareti - Elia Kazan Anavatanında.
37.Sayı	İzmirli Dario Avrupalı Moreno.
38.Sayı	'Kuvayı Milliye' Adı Edremit'te Doğdu, Anadolu'ya Yayıldı.
39.Sayı	Halikarnas Balıkçısı - Ankara Deniz, Bodrum Başkent.
40.Sayı	60 Yıllık Fotoğraflarla İstanbul Anıları- 1 Al Gözüm Seyreyle 50'lerin İstanbul'unu!.
41. Sayı	Kültür Dünyamızdan Kayan Yıldızlar - Gerçek Kültür İnsanları Ve Sahici Yazarlar Geçidi.
42.Sayı	Ak Günlere Doğru Bir Karaoğlan - Bülent Ecevit.
43. Sayı	Bir Kültür Mabedi Ve Hazin Öyküsü - Atatürk Kültür Merkezi.
44 Sayı	İsmet İnönü - Ağır İşitirdi Ama, Müziği Duyardı.
45.Sayı	Ömer Elderov Ve Âbidin Elderoğlu - Dağıstan'dan Çıktılar, Sanatlarıyla Tarih Yazdılar.
46. Sayı	Duayen Gazeteciden Yakın Tarih Portreleri.
47. Sayı	Aziz Nesin - Müstesna Bir Yazar, Bir Düşünce Ustası.
48. Sayı	Bir Cumhuriyet Hamlesi Pancardan Şeker Üretimi - Genç Türkiye'nin Ağız Tadıydı.
49. Sayı	Yakın Tarihimizde Demokrasi Oyunu - Geçmiş Seçimler, Askerî Darbeler Ve Yeniden Seçimler.
50. Sayı	Yakın Tarihimizde Demokrasi Oyunu - Atasagun Paşa - Benim Annemin Adı Da Zübeyde!.
51. Sayı	Genç Bir Fotoğrafçının Heveskârlık Yılları..
52. Sayı	1950'lerin Çok Satan Aile Yayını - Hayat Dergisinde Genç Bir Fotoğraf Ustası.
53. Sayı	İş Dünyasının 3 Büyükleri - Gönülleri, Kendilerinden De Zengin Olanlar..Vehbi Koç - Sakip Sabancı - Nejat Eczacıbaşı.

54. Sayı	Tarihin Objektifinden 62 Yıllık Bir Dostluk Ve ‘Ara Güler’ Markası... .
55. Sayı	Ölümünün 45. Yılında ‘Milli Şef’ Üzerine Polemik İnönü Amerikancı Mı? ‘Hadi Canım Sen De!’.
56. Sayı	İlk Türk Sopranosu, Sahnelerin Deli Saraylısı, Sıradışı Bir Sanatçıydı - Semiha Berksoy.
57. Sayı	(1905-1996) - Siyaset Dünyamızda Muamma Bir İsim - Kasım Gülek.
58. Sayı	1963 Şubat’ındaki Facia - Ankara’nın Ortasında Uçağın Altında Kalmak.
59. Sayı	Genç Cumhuriyetin Eğitim Hamlesi - 1 Tırpandan Daktiloya Köy Enstitüleri Kuşağı Anadolu’nun Yazarları.
60. Sayı	Genç Cumhuriyetin Eğitim Hamlesi - 2 Köy Enstitüleri’nden İki Büyük Yazar - Apaydin Ve Baykurt.
61. Sayı	19 Mayıs-23 Nisan-30 Ağustos-29 Ekim - Dört Büyük Bayram Cumhuriyet Mirasıdır.
62. Sayı	Yeşilçam Tadında Kısa Bir Aşk Hikayesi - Fatma Girik-Durul Gence.
63. Sayı	İstanbul’un Ortasında, Tertemiz Plajlarda.. .
64. Sayı	Bir Zamanlar Sirkeci İstanbul’un Merkezi.
66. Sayı	20. Yüzyılın En Büyük Piyanisti Arthur Rubinstein .
67. Sayı	Memleketimden İnsan Manzaraları... .
68. Sayı	Meslekten Mimar Çekirdekten Fotoğrafçı - Arif Hikmet Koyunoğlu.
69. Sayı	Tam 66 Yıl Önce Yine Şubat Ayıydı - Tuna’nın Buzları Boğaz’da Genç Fotoğrafçı İş Başında.
70. Sayı	Sıradışı Bir Yetenek, Ama Müthiş Bir Çalışma Ve Emek - Yıldız Kenter.
71. Sayı	Uluslararası Ankara Müzik Festivali - Başkent’te Kültür Ve Sanat Geleneği Var.
72. Sayı	1930’lu Yıllarda Ankara - Sıtmayla Mücadelenin Meçhul Kahramanları.
73. Sayı	‘Bugün Git, Yarın Gel’ Yurtdışına Çıkmak Mı? O Kadar Kolay Değil!.
74. Sayı	60’li Yılların Başında.. Nemrut Dağı’na Foto-Arkeoloji Seferi.
75. Sayı	Taşrayı Merkez, Milleti Efendi Yapan Cumhuriyet Aydınları Ruhi Naci Sağdıç.
78. Sayı	29 Ekim - 23 Nisan - 19 Mayıs - 30 Ağustos - Ulusal Bayramlarımız Nostalji Değil, Hafızadır!.
79. Sayı	Bir Kültür Mabedi Başkent’in İkinci Kalesi, Ankara Sanat Tiyatrosu.
80. Sayı	Sanatın Destekçileri Fotoğrafın ‘Heveskârları’ - Şakir Ve Bülent Eczacıbaşı.
81. Sayı	İlk Temsil 60 Yıl Önce Gerçekleştirildi - Türk Balesinin Kurucusu İçimizdeki İrlandalı.. Dame Ninette De Valois.
82. Sayı	Azerbaycan-Türkiye Arasında Kültür Köprüsüydü Bu Vatanın Da Evladı - Maestro Niyazi Takizade.
83. Sayı	Devlet Tiyatroları’nda Unutulmaz Bir Dönem - Broadway Müzikalleri Türkiye’ye Geldiğinde...
85. Sayı	Yunus Emre 700 Yıl Önce Öldü Ama, Sesi-Sözü Hep Yaşayacak Türkçe-Fransızca-İngilizce Plak.
87. Sayı	Yine, Yeniden, Yenilmeden.. (Sadece 23 Nisan Fotoğrafı).
88. Sayı	41 Sene Önce, 12 Eylül Darbesinden Hemen Sonra.. Bir Bülent Ecevit Klasığı - Gözaltında Bir Başbakanın Medeniyet-Muhalefet Dersi.

EK 3: Ozan Sağdıç'ın Hayat Mecmuasında Katkıda Bulunduğu Bazı İçerikler ve Fotoğrafları

TARİH VE SAYI	FOTOĞRAF KONUSU
28.06.1957 / #38 sayfa:6,7	Sarışın perilerin istilasası (Ozan Sağdıç - Bülent Giz)
13.09.1957 / #49 sayfa:14,15	Bir Kamp Daha Bitti
27.09.1957 / #51 sayfa:10,11	Harika Kızlarımız Ne Alemde?
20.11.1959 / #47 sayfa:	Kenter Kardeşler röp: Mualla Bayraktar foto: Ozan Sağdıç
18.03.1960 / #12 sayfa:	Futbol Sahalarının Genç Yıldızları röp: Semir Bilbaşar foto: Ozan Sağdıç
15.07.1960 / #29 sayfa:	Sahne Yıldızlarımız, röp: Orhan Tahsin foto: Ozan Sağdıç,
26.08.1960 / #35 sayfa:	Kıbrıs Türk Kuvvetleri Alay Sancağı
02.11.1961 / #40 sayfa:	Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel
04.05.1967 / #18 sayfa:6,7	Ankara'da yeni bir genç kız tipi : Politikacı Kızlar
27.04.1967 / #20 sayfa:14,15	Anneler Günü
18.05.1967 / #21 ÖN KAPAK	19 Mayıs'ta Ata'nın izinde
18.05.1967 / #21 sayfa:20,21	Politikacı Kızlar
01.06.1967 / #23 sayfa:42,43	Politikacı Kızlar
08.06.1967 / #24 ÖN KAPAK	Ayten Gökçer
08.06.1967 / #24 sayfa:8,9,10,11	Çiçekçi Kız İstanbul'u Fethetti
27.07.1967 / #31 sayfa:24,25,26,27	Hayat 1967 Karadeniz Fuarında
10.08.1967 / #33 sayfa:28,29,30	Akçay'da şenlik var (yazı ve fotoğraflar)
17.08.1967 / #34 sayfa:9,10,11	Şafak Bekçileri (ropörtaj ve fotoğraflar)
25.06.1964 / #27 sayfa:19	Herşey turizm için
16.07.1964 / #30 sayfa:14,15	Viyana Kahveleri
10.12.1964 / #51 sayfa:16,17	Yeni muhalefet lideri Süleyman Demirel
17.12.1964 / #52 sayfa:3	Y.Kadri Karaosmanoğlu hatıralarını yazdı. (İSİMSİZ)
24.12.1964 / #53 sayfa:10,11	Y.Kadri Karaosmanoğlu ile "Bir Konuşma"
04.01.1957 / #13 sayfa:8	Bugün ortaşkın en hareketli hava meydanı : Yeşilköy (Açılış büyük fotoğraf İSİMSİZ Ozan Sağdıç, diğer fotoğraflar Ara Güler)
29.03.1957 / #25 sayfa:4	Hayattan Fotoğraflar / Polis Atları (İSİMSİZ)
29.03.1957 / #25 sayfa:8,9	Küçük Macaristan (Ozan Sağdıç – Ara Güler)
12.04.1957 / #27 sayfa:5	5 saat 45 dakikada İstanbul'un misafiri olan kıymetli devlet adamı Adenauer (İSİMSİZ)
29.04.1957 / #29 sayfa:10,11	Ölümlerle Oynayanlar
03.05.1957 / #30 sayfa:8,9	Hem öğretmen hem öğrenci
10.05.1957 / #31 ARKA KAPAK	Anneler Günü
17.05.1957 / #32 sayfa:12,13	Unutulmayacak bir ziyaret (Ozan Sağdıç – Mehmet Sürenkök)
17.05.1957 / #32 sayfa:6,7	Ruh Laboratuvarı
31.05.1957 / #34 ARKA KAPAK	Poseidon ile Demeter
07.06.1957 / #35 sayfa:4,5	Serbest güreşte dünya şampiyonu olduk (Ozan Sağdıç – Bülent Giz)
07.06.1957 / #35 sayfa:10,11,12,13	Hayat ekibi felaket bölgesinde (Ozan Sağdıç - Hans Schmoll)
07.06.1957 / #35 sayfa:22,23	Ampulden bahar kıyafetiyle Gülhane
07.06.1957 / #35 ARKA KAPAK	Ampullerden bahar kıyafetiyle Gülhane
12.05.1957 / #40 sayfa:6,7	Yeşil üniformalılar
26.05.1957 / #42 ARKA KAPAK	Göynük'ün üç eseri
09.08.1957 / #44 sayfa:8,9	Ağustos sıcaklığında eriyen İstanbul
16.08.1957 / #45 sayfa:4	Bu da öylesi (İSİMSİZ)
23.08.1957 / #46 sayfa:6,7	Karadeniz kıyılarında turizm mucizesi : Akçakoca

30.08.1957 / #47 sayfa:8,9	Açık Hava Tiyatrosundaki plaj
06.09.1957 / #48 sayfa:4	Şekerleme (İSİMSİZ)
06.09.1957 / #48 sayfa:6,7	Turistler arasında
06.09.1957 / #48 sayfa:12,13	Günde 100 otobüsün kalktığı durak : Demirkapı
27.09.1957 / #51 sayfa:8,9	Şehrin camileri iskeleler ağı içinde (İSİMSİZ)
13.12.1957 / #62 sayfa:16,17	İstanbulun Panoraması (ÇİFT SAYFA)
20.12.1957 / #63 sayfa:16,17,19	İstanbulun Panoraması (ÇİFT SAYFA)
14.10.1965 / #42 sayfa:12,13,14,15	Ölümünün 692. yılında Gönüllerin sultanı Mevlana Celalettin
04.11.1965 / #45 sayfa:14	İşte bayan Demirel !
16.12.1965 / #51 sayfa:12,13	Hanımlar kabinesi semaver başında toplandı
23.12.1965 / #52 sayfa:6,7	Ölümünden sonra yaşayan gözler !
20.01.1966 / #4 sayfa:3,4,5	1966'nın ilk karları yağıyor (Ozan Sağdıç – Tamer Güvenç)
03.02.1966 / #6 sayfa:10,11	Yılın sanatçısı Seveda Aydan
10.02.1966 / #7 ÖN KAPAK	Ayten Kaçmaz
10.02.1966 / #7 sayfa:6,7	Erenköy'lü mücahitlerin parolası “Gene Döneceğiz”
10.02.1966 / #7 sayfa:12,13	Güle güle Gürsel
10.02.1966 / #7 sayfa:29	Tam dokuz yıl tövbe tuttu
03.03.1966 / #10 sayfa:16	Türkiye'nin stad sahibi tek kulübü : Ankaragücü
10.03.1966 / #11 sayfa:33	Ankara'nın dinamik ve enerjik takımı : Hacettepe
17.03.1966 / #12 sayfa:10,11	Çankaya'da bir cumhurbaşkanı vekili
17.03.1966 / #12 sayfa:33	Ankara'nın şöhretli ve disiplinli takımı : Demirspor
07.04.1966 / #15 sayfa:4,5	T.B.M.M. 5.Cumhurbaşkanını seçti
14.04.1966 / #16 sayfa:12,13	Meclis lokantası
14.04.1966 / #16 sayfa:33	Türkiye liginin en genç kulübü : PTT
21.04.1966 / #17 sayfa:4,5,6,7	Çankaya'nın yeni ev sahipleri
31.05.1962 / #23 sayfa:4,5	İkinci yıl dönümünde 27 Mayıs (Ozan Sağdıç – İnal Tengizman – Erol Dernek – Kutlu Ertuna)
01.01.1967 / #1 sayfa:14,15	İlk kadın pilot şimdi sakın bir ev hanımı
05.01.1967 / #2 sayfa:19	Başol'un tek ideali torun sahibi olmak
12.01.1967 / #3 ÖN KAPAK	Sylvie Vartan
12.01.1967 / #3 sayfa:29	Milletvekili idi, meyhaneci oldu
02.02.1967 / #6 sayfa:16,17	Türkiye'de ilk suni kalp yapıldı
16.02.1967 / #8 sayfa:12,13	Gima Güzelleri
16.03.1967 / #12 sayfa:4	Dört yaka dört rozet
16.03.1967 / #12 sayfa:6,7	Ankara'nın Elmdağ'ı Uludağ'ı aratmıyor
06.04.1967 / #15 sayfa:8,9,10	Bu cokeyler başka cokey (Ropörtaj: Ozan Sağdıç – Fotoğraflar : Sedat Dizici)
20.04.1967 / #17 sayfa:6,7	Çocuk mahkumların “Misafir” sayıldıkları Ankara İslahevinde bir gün
24.08.1967 / #35 sayfa:28,29	Ayvalık (yazı ve fotoğraflar : Ozan Sağdıç)
06.04.1967 / #36 sayfa:20,21	Fethiye
07.09.1967 / #37 ÖN KAPAK	Suna Kan
07.09.1967 / #37 sayfa:8,9,10	Amasra
14.09.1967 / #38 sayfa:16,17,18	Ören
05.10.1967 / #41 ÖN KAPAK	Ürgüp üzüm güzeli
28.06.1962 / #27 sayfa:14,15	Yüz yıllardır bir milleti güldüren adam - Nasreddin Hoca
05.07.1962 / #28 sayfa:4	Hayat Nasreddin hoca festivalinde

EK 4: Gazetelerde Ozan Sağdıç

[illegible][illegible][illegible][illegible]

9

15 Ocak 2014

Güncel

15 Ocak 2014

Bu sergiyi kaçırmayın

Fotografın OZAN'ı

Dünya fotoğrafçılığındaki en önemli sergilerden biri olan "Rıza Ozel" sergisi, İstanbul'da...

Türk fotoğrafçılığına önemli bir katkı sağlayan Rıza Ozel'in 1943-2013 yılları arasında çektiği fotoğrafların sergisi, İstanbul'da...

RIZA OZEL

OZAN SAGDICI, "RESMEN" TANIK

İstanbul'da düzenlenen sergi, sanatçı Rıza Özel'in 1943-2013 yılları arasında çektiği fotoğrafların sergisi...

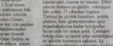
KAZANCI İZZET ÜSTÜN

İstanbul'da düzenlenen sergi, sanatçı Rıza Özel'in 1943-2013 yılları arasında çektiği fotoğrafların sergisi...

OZAN SAGDICI'NIN KİMİNDİR

İstanbul'da düzenlenen sergi, sanatçı Rıza Özel'in 1943-2013 yılları arasında çektiği fotoğrafların sergisi...

60 yılını bir sergide kutluyor

KAZANCI İZZET ÜSTÜN

OZAN SAGDICI'NIN KİMİNDİR

Fotoğrafın 'Ozan'ı 80 yaşında

Tekirdağlı sanatçı Ozan Sağdıç'ın 80. yaş günü nedeniyle bir fotoğraf sergisi açıldı. Akın piri ve Ozan Sağdıç'ın evinde yapılan sergiye de katılan Sağdıç'ın sanat hayatı hakkında bilgiler verildi.

Ozan Sağdıç, 1920 yılında Tekirdağ'da doğdu. İlk ve ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi İstanbul'da tamamladı. İstanbul'da sanat hayatına başladı. 1940'lı yıllarda İstanbul'da sanatçıların toplandığı "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı.

Ozan Sağdıç, 1920 yılında Tekirdağ'da doğdu. İlk ve ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi İstanbul'da tamamladı. İstanbul'da sanat hayatına başladı. 1940'lı yıllarda İstanbul'da sanatçıların toplandığı "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı.

Bir fotojurnalistin siyah beyaz fotoğrafı

Gençlik Yürüyüşü İmam Marmaracı'da festival kapsamında Devlet Sanatlar Galerisi'nde sergi açan Fotoğraf Sanatçısı Ozan Sağdıç'ın kente mahalladan fotoğraf sergisi ve Devlet Sanatçılığına arzıma nazarı...
Devlet Sanatçısı Ozan Sağdıç'ın kente mahalladan fotoğraf sergisi ve Devlet Sanatçılığına arzıma nazarı...

Ozan Sağdıç, 1920 yılında Tekirdağ'da doğdu. İlk ve ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi İstanbul'da tamamladı. İstanbul'da sanat hayatına başladı. 1940'lı yıllarda İstanbul'da sanatçıların toplandığı "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı.

Ustalar vitrinde

Balikesir iki sanatçısına kucak açarken Prof. Dr. Erbil'in "Resim", Ozan Sağdıç'ın "fotoğraf" sergileri bir harika...

Ozan Sağdıç, 1920 yılında Tekirdağ'da doğdu. İlk ve ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi İstanbul'da tamamladı. İstanbul'da sanat hayatına başladı. 1940'lı yıllarda İstanbul'da sanatçıların toplandığı "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı.

Yeni Haber

DEVLET SANATÇISI OZAN SAĞDIÇ, 45 YIL ÖNCEKİ SERGİSİYLE KENTİMİZDE

Devlet Sanatçısı ve ilk fotoğraf sanatçısı Ozan Sağdıç, Kocaeli'de sanat hayatına başladı. 1940'lı yıllarda İstanbul'da sanatçıların toplandığı "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı. 1945'te İstanbul'da "Yeni Halk" adlı sanatçı grubuna katıldı.

M.Emin Tan Fotoğraf Kitaplığı açıldı

M.Emin Tan Fotoğraf Kitaplığı, 20 Mayıs'ta açıldı. Kitaplığın açılışında, M.Emin Tan'ın fotoğraf sanatına yaptığı katkıları anlatıldı. Kitaplığın açılışında, M.Emin Tan'ın fotoğraf sanatına yaptığı katkıları anlatıldı.

Yeni Haber

KAYNAKÇA

- Akalın, N. (2019). Portre Fotoğrafında İmgesel Gerçeklik. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul:Marmara Üniversitesi SBE.
- Akarçay Ö. G. “A Photographic Treasury Waiting To Be Discovered: (Photojournalist and Documentarist) Ozan Sağdıç”, *Visualisation& Urban History In Contemporary Photograpy, Contemphoto 13. Contemporary Photography Conference* (11 -14 June 2013),s. 119-128.
- Akarçay, G. Ö. (2023). 1970'li Yıllar Türkiye'sinde Fotoğraf. 9(1), s. 133-150.
- Arslan, E. (2019). 21. Yüzyılda Basında Görüntü Kullanımı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul:Mimar Sinan Üniversitesi GSE.
- Aydemir, Ş. S. (2011). *İkinci Adam*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Bakanlığı, D. İ. (1966). *Dış İşleri Bakanlığı Belleteni*. Ankara: Dış İşleri Bakanlığı.
- Başkavak, T. (2013, Ekim 10). *Fotoroman*. Ephemera Gündelik Yaşamın İviri Zıvırı: <http://ephemera-t.blogspot.com/2013/10/fotoroman.html> adresinden alındı (14.09.2023)
- Bradford, C. R. (1991). Life Magazine and the Abstract Expressionists, 1948-51: A Historiographic Study of a Late Bohemian Enterprise. *The Art Bulltein* , s. 283-308.
- Cerulo, K. C. (1984). Television, Magazine Covers, and the Shared Symbolic Environment: 1948-1970. *American Sociological Review*, 49(4), s. 566-570
- Çelik, C. (2010). Türk Fotoğrafının Kültürel Kimliği ve Gelişimi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi GSE.
- Çiçek, D. (2017). Ozan Sağdıç ile Kayseri ve Fotoğraf Üzerine. *Şehir Kültür Sanat*, s. 55-59.
- Çizen, G. (2010, 08 23). Koleksiyonerim Blospot. Koleksiyonerim Blospot: <https://koleksiyonerim.blogspot.com/2010/08/fotograf-gecidi-istanbul-2010un-on.html> adresinden alındı (14.04.2023)
- Dolunay, A., & Dağıtmaç, M. (2016). Portre Fotograflarında Işık ve MekanınEtkileri. *İdil*, 5(19), s. 181-192.
- Durmaz, A. (2018, 12 31). Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü (TEES). 10 25, 2023 tarihinde Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü (TEES): <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sagdic-ruhi-naci> adresinden alındı (28.05.2023)
- Elibol, A. (2007). 1990 Sonrası Türkiye'de Tanıtım Fotoğrafçılığı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi GSE.

- Erel, E. N. (2010). Moda Fotoğrafında Kurgu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.
- Erol, D. D. (2013). Türkiye Yazılı Basınında Yugoslavya Savaşları ve Foto Muhabirliği . *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE .
- Gönenç, A. Y. (2007). Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(29), s. 63-78.
- Henry, R. L. (1936). A Prospectus for a New Magazine. *The New-York Historical Society*, (L.2020.6.20), s.1-3
- Hepark, E. A. (1998). Cumhuriyet'in İlk Yıllarından Günümüze Fotoğrafçılık. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi GSE.
- Hines, T. S. (2021). Picturing Modern Architecture: Photographer Willard Morgan and Richard Neutra's Lovell House. *Getty Research Journal*(14), s. 191-204.
- Kalfa, Z. (2023). Sanatta ve Savaşta Yüzyılın Tanığı: Life Magazine. *Arka Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 11(30), s. 77-98.
- Kavas, U. (2008). *Türkiye'de Basın Fotoğrafçılığının Görsel Tarihi, Osmanlı'dan 1960'a*. Ankara: Yeni Zamanlar Dağıtım.
- Kırlı, S. (2009). *Türk Yazılı Basınında Görselliğin Yeri Ve Basın Fotoğrafçılığındaki Teknolojik Gelişmeler*. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul:Marmara Üniversitesi SBE.
- Kurum, O. (2009). Lütü Özkök'ün Fotoğraf Sanatı Anlayışı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi* İstanbul: Marmara Üniversitesi GSE.
- Kurumu, T. D. (2023). *TDK Sözlük*. Sözlük: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı (14.06.2023)
- Narin, S. (2015). İzmir levantenleri ve kültürel etkileri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi SBE.
- Özdamar, G. (2005). Belgesel Fotoğrafın Propagandacı Tavrı: AFSAD Fotoğraf Dergisi'ndeki İşçi Fotoğraflarının İncelenmesi (1978-1979). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul:Anadolu Üniversitesi SBE.
- Özel, R. (2014, Şubat 06). *Fotoğraf'ın Ozanı*. Hürriyet Kelebek: <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/fotografin-ozan-i-25745833> adresinden alındı (19.05.2023)
- Özel, Z. (2014). *Fotoğraf Ajanslarının Doğuşu ve Gelişimi*. Kontrastdergi: <https://kontrastdergi.com/zuhul-ozel-fotograf-ajanslarinin-dogusu-ve-gelisimi-42-sayi/> adresinden alındı (21.06.2023)

- Özgünaydın, L. (2020, Ağustos 26). *Fotoğrafta Ozan Sağdıç etkinlik yılı*. Aydınlık: <https://www.aydinlik.com.tr/koseyazisi/fotografta-ozan-sagdic-etkinlik-yili-216737> adresinden alındı (14.06.2023)
- Öztürk, S. (2020). Türkiye’de Modernleşme Sürecinde Hayat Dergisinde Kadının Temsili: 1956-1960. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.
- Peker, B. (2005). İsmet İnönü’nün başbakanlık dönemi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Malatya: İnönü Üniversitesi SBE.
- Peltekoğlu, F. B. (1995). Dergiciliğin gelişimi ve Türkiye’de kadın dergileri. *Marmara İletişim Dergisi*(9), s. 113-139.
- Sabuncuoğlu, B. (2010). Popüler Kültür ve Hayat Mecmuası. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
- Sadıç, O. (2017, Kasım). Ak Günlere Doğru Bir Karaoğlan. *Tarih Dergisi*.
- Sağdıç, O. (2001). *Geçmişten Yansımalarla Ankara*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası.
- Sağdıç, O. (2005). *Rubailer: Bir Islak Ateş*. Ankara: Dünya Yayınevi.
- Sağdıç, O. (2005). *Yirminci Yüzyıl Denen O Mazi / I Birinci Savaşın İkincisine*. İstanbul: Dünya Yayıncılık.
- Sağdıç, O. (2013, Mayıs 28). Demirel ailesi 10 numarada. (R. Özel, Röportaj Yapan)
- Sağdıç, O. (2015, Temmuz 14). 50 Yıl Önce Demirel’le ilk Röportaj. *Tarih Dergisi*.
- Sağdıç, O. (2016, Temmuz 26). Dönüşsüz Yolculuğun Başında. *Tarih Dergisi*.
- Sağdıç, O. (2016, Nisan 23). Özal’ın Çankaya’sından İlk Kareler. *Tarih Dergisi*.
- Sağdıç, O. (2019). Röportaj. (Y. E. Enstitüsü, Röportaj Yapan) (14.05.2023)
- Sağdıç, O. (2020, Aralık 29). Ozan Sağdıç ile Söyleyişi. (F. A. TFSF, Röportaj Yapan)
- Sağdıç, O. (2021, Kasım). Bir Bülent Ecevit Klasığı: Gözaltında Bir Başbakanın Medeniyet-Muhalefet Dersi. *Tarih Dergisi*.
- Sağdıç, O. (2023, Temmuz 25) Kişisel Görüşme.
- Sağdıç, O. (2021, Şubat). *FSK Bülten*. Fotoğraf Sanatı Kurumu: https://fsk.org.tr/wp-content/uploads/2021/09/SUBAT_2021_bulten.pdf adresinden alındı (11.08.2023)

- Soygüder, Ş. (2021). Philippe Halsman'ın "Jumpology" Adını Verdiği Portre Fotoğrafları ve Yüzü Farklı Görme Biçimi. *Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, s. 305-328.
- Şenol, I. (2007). Moda Fotoğrafı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
- Şentürk, D. (2020). Modernizm ve fotojurnalizm kavramları bağlamında hafıza inşası ve merhamet yorgunluğu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- Tanıtımı, K. (2006). *Kitapyurdu*. Kitapyurdu: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/birinci-savastan-ikincisine/75329.html> adresinden alındı (15.08.2023)
- Tuite, D. K. (2012). After Atget: Todd Webb Photographs New York and Paris. Maine.
- Ürper, O. (2001). 1960-2000 Yılları Arası Türkiye'de Fotoğraf Yayınları ve Yayıncılığı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi GSE.
- Ürper, O. (2021). Fotoğrafın Ozanı/The Poet of Photography. *Fotosfer*, s. 220-235.
- Vurucu, S. (2019). Anadolu Ajansı'nın Basın Fotoğrafçılığına Katkıları. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
- Wilson, B. E. (2016). The Corporate Creation of the Photojournalist: Life Magazine and Margaret Bourke-White in World War II. *journal of war & culture studies*, 9(2), s. 133-150.
- Yavuz, G. U. (2012). Savaş Fotoğrafı Tarihinde Dijitalleşme Süreci ve Fotografik Etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 2(2), s.79-85
- Yılmaztürk, G. (2011). Kadın Moda Dergilerinde Sayfa Tasarım Öğeleri: Cosmopolitan ve Süper Dergilerinin Analiz İçeriği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi SBE.